జ్ఞాన యోగం

విచారణ

జిడ్డు కృష్ణమూర్తి అవగాహన- 1

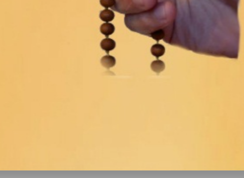

సదాశివ సమారంభాం
గురు దక్షిణామూర్తి
గురు వేదవ్యాస మహర్షి
గురు శుక మహర్షి
గురు నారద మహర్షి
గురు వాల్మీకి మహర్షి
గురు శ్రీకృష్ణ
శంకరాచార్య మధ్యమాం
గురు దత్తాత్రేయ
గురు బాబాజీ
గురు గౌతమ బుద్ధ
గురు ఆదిశంకరాచార్య
గురు రామానుజాచార్యులు
గురు జ్ఞానేశ్వర్
గురు రవిదాస్
గురు కబీర్ దాస్
గురు చైతన్య మహా ప్రభువు
గురు నానక్
గురు రాఘవేంద్ర స్వామి
గురు వీరబ్రహ్మేంద్ర స్వామి
యోగి వేమన
అస్మదాచార్య పర్యంతాం
గురు త్రైలింగ స్వామి
గురు లాహిరి మహాశయ
గురు రామకృష్ణ పరమహంస, అమ్మ శారదాదేవి
గురు వివేకానంద
గురు సాయి బాబా
గురు అరబిందో
గురు రమణ మహర్షి
గురు యోగానంద
గురు భక్తివేదాంత ప్రభుపాద
గురు మళయాళస్వామి
గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి
గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య
వందే గురుపరంపరాం..

నన్ను "నేను" తెలుసుకోవటానికి

నన్ను "నేను" మార్చుకోవటానికి

నన్ను "నేను" చేరుకోవటానికి

మరియు అత్యుత్తమ జీవన విధానానికి

కావలసిన భక్తి,జ్ఞాన,కర్మ,ధర్మ సమాచారం ఒకేచోట తెలుగులో ఉచితంగా!

సాధారణంగా వేదాంతం తెలుసుకోవాలనే కోరిక వుంటుంది, కాని గ్రంధాలు అందుబాటులో లేవు. ఇంకొకరి దగ్గర గ్రంధాలు వుంటాయి, కాని జిజ్ఞాసువులకి ఎక్కడ ఉన్నవో తెలియదు. అలాగే కొన్ని లైబ్రరీ లో కొన్ని రకాల పుస్తకాలు మాత్రమే లభ్యం అవుతున్నాయి, అంతేగాక విలువైన గ్రంధాలు సరైన సంరక్షణ లేక కనుమరుగైపోతున్నాయి, కనుక మన అందరి కోసం భారత ప్రభుత్వం పురాతన ఆధ్యాత్మిక గ్రంధాలను సంరక్షించే నిమిత్తం ఎంతో శ్రమతో కంప్యూటరీకరణ ద్వారా ఒక చోట చేర్చుతూ ఆన్ లైన్ చేయటం జరిగింది. ఇటువంటి విలువైన జ్ఞాన సంపదను మరింత సులభంగా అందుబాటులోకి తీసుకురావటానికి సాయి రామ్ సేవక బృందం ఉడతా భక్తి గా ఇప్పటివరకి దాదాపు **5000** పుస్తకాలను వివిధ వర్గాలుగా విభజించి PDF(eBOOK) రూపంలో ఆన్ లైన్ లో ఉచితంగా అందించటం జరిగింది. కనుక ప్రతి ఒక్కరు ఈ సదవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోగలరు. ఇందుకు సహాయం అందించిన భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్(డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా http://www.new.dli.ernet.in), ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్(https://archive.org), గూగుల్ వెబ్ సైట్(https://www.google.co.in), మైక్రోసాఫ్ట్ వెబ్ సైట్(http://www.microsoft.com) కు మేము ఋణపడివున్నాము.అలాగే ఇటువంటి బృహత్తర కార్యక్రమానికి పెద్ద మొత్తం లో గ్రంధాలను అందించిన తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానమునకు కూడా మనం ఋణపడివున్నాము. సాయి రామ్ సేవక బృందం కోరుకొనేది ఒక్కటే, ప్రతి ఇల్లు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన గ్రంధాలతో నిండిపోవాలన్నదే మా కోరిక.

ఈ గ్రంధాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

1) భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్: http://www.new.dli.ernet.in లేక http://www.dli.ernet.in
2) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్: http://www.sairealattitudemanagement.org
3) సాయి రామ్ గూగుల్ సైట్: https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement
4) ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్: https://archive.org/details/SaiRealAttitudeManagement

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞం పై గల సలహాలు,సూచనలకు సేవక బృందాన్ని సంప్రదించుటకు: sairealattitudemgt@gmail.com
సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సమాచారం: https://www.facebook.com/SaiRealAttitudeManagement
సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సంబంద వీడియోలు: https://www.youtube.com/user/sairealattitudemgt

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞంలో ప్రతి ఒక్కరు పాల్గొని, ఈ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకొని,మీరు సంతృప్తులైతే మరొక సాధకునికి, జిజ్ఞాసువులకు మార్గం చూపించగలరని ఆశిస్తున్నాము.

ఈ గ్రంధపు భారత ప్రభుత్వ డిజిటల్ లైబ్రరీ గుర్తింపు సంఖ్య: 2020120000594

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో భారత ప్రభుత్వపు సహాయంతో ఇవ్వడం జరిగింది. ఈ గ్రంధముపై వ్యాపార,ముద్రణ హక్కులు రచయిత,పబ్లిషర్స్ కి గలవు.

SaiRealAttitudeManagement(SAI RAM) - సాయి నిజ వ్యక్తిత్వ నిర్వహణ(సాయి రామ్)

* సర్వం శ్రీ సాయి నాథ పాద సమర్పణమస్తు *

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

http://www.new.dli.ernet.in

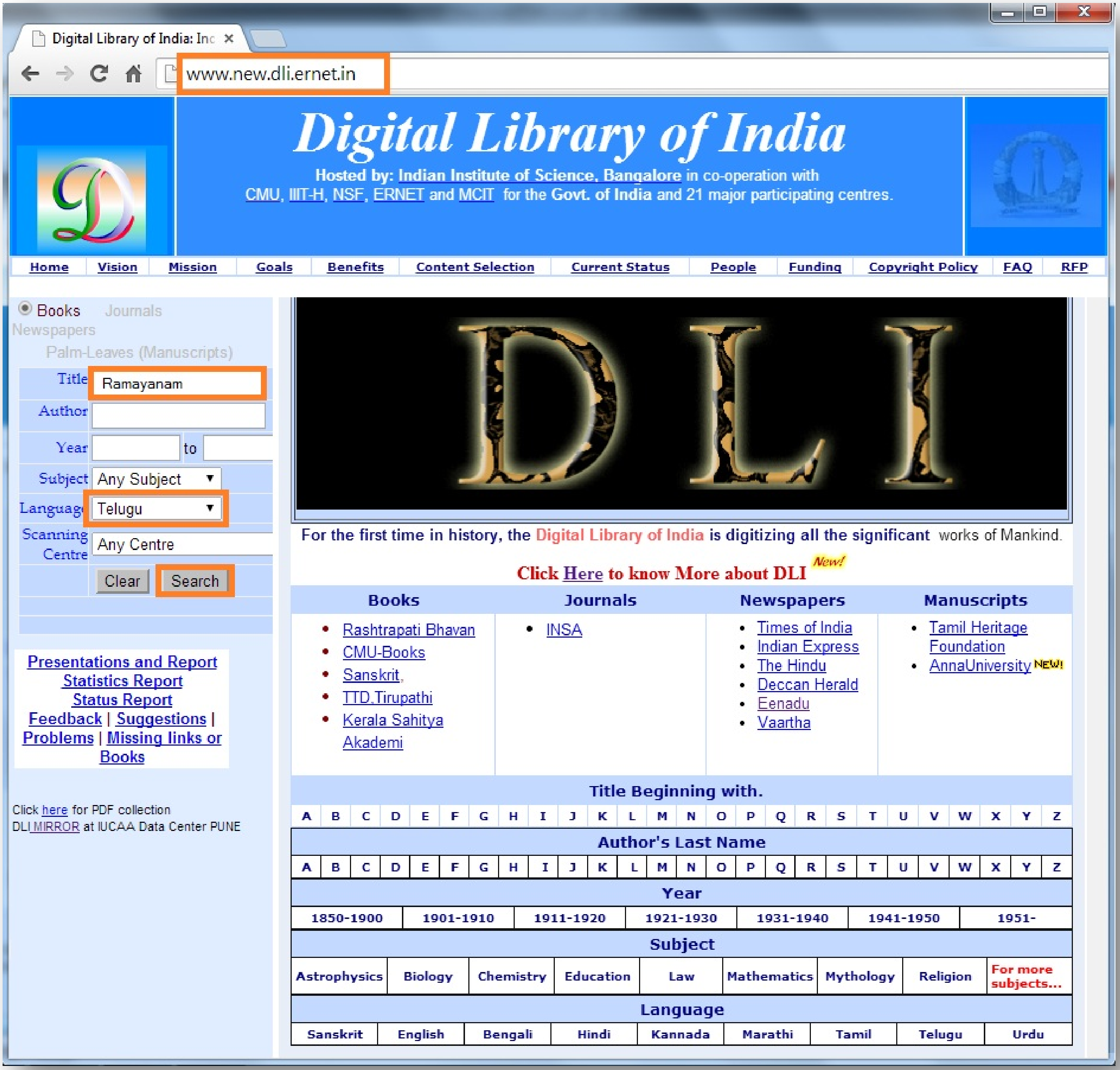

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

"దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్ఠమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం" అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ, సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజా పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్ఛాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నిటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన 'ఇచ్ఛ' (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. "నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది" అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

జిడ్డు కృష్ణమూర్తి అవగాహన

ACCNo. 780

T3
31c0

మొదటి సంపుటి

ఇందులో

1.	దేశ కాలాలు	1
2.	వ్యక్తి - సంఘం - సంఘర్షణ	15
3.	అహం - ఆత్మ	41
4.	అనుభూతి — తెలివి	65
5.	విశ్వాసం — భయం	91
6.	ఏకాంతం — ప్రేమ	105

తొలిరాత - తెలుగు సేత
ఇంజనీర్ శ్రీ రఘుపతిరావ్

ఒక మనవి

కేవలం మనిషిగా మహోన్నతి చెందిన వాడు శ్రీ జిడ్డు కృష్ణమూర్తి. ఒక కుసుమంలా వికసించాడు. దైవం పేరుతోనో, అతీత శక్తుల ముసుగులోనో పెరిగి పెరుగాంచిన వాడు కాదు. ఇటీవల అలా విజ్ఞానంగా మానవులకు అతి సన్నిహితుడైనవాడు అతడే.

మానవ జీవితానికి సంబంధించిన విషయాలనే ఎక్కువగా ప్రస్తావించాడు. ప్రతి విషయం పరిశీలించాడు. పరీక్షకు నిలబడినదాన్నే స్వీకరించాడు. జీవిత తత్వాన్ని లోతుగా చూశాడు. చూపించాడు. అవగాహన చేసికోమన్నాడు అదే ఆచరణ, జీవితం అన్నాడు.

ప్రపంచ మానివుని సంక్షేమానికి తహతహలాడాడు.

కృష్ణజీని అర్థం చేసికోవడానికి కొందరు మిత్రులం ప్రతి మాసంలో ఒక ఆదివారం కలుస్తున్నాం. ఒక్కొక్కసారి ఒక్కొక్క విషయం రోజంతా చర్చిస్తున్నాం. అలా 1988 ఫిబ్రవరి 17 (కృష్ణజీ రెండవ వర్ధంతి) నుండి సాగుతుంది 'శ్రీ కాళహస్తిలో. అదే జిడ్డు కృష్ణమూర్తి స్టడీ సెంటర్.

సమావేశంలో చివరిగా ఆ విషయంలో కృష్ణజీ చెప్పింది విని పించడం జరుగుతున్నది. వాటిని అనేక గ్రంథాలనుండి సేకరించి, తెలుగు చేయడం జరుగుతున్నది.

తొలి మాటలు నేను వ్రాసి, తెలుగు సేత జోడించి అనేక ప్రధాన విషయాలపై విషయ సంగ్రహణ చేశాను.

ఈ పుస్తకములో ఒక ఆరు విషయాలు చేర్చి 'అవగాహన' రూపంలో సమర్పిస్తున్నాను.

ఈ అవకాశాన్ని ఆసక్తి పరులైన ఆంధ్ర పాఠకులు సద్వినియోగం చేసికొన గలందులకు మనవి చేయుచున్నాను.

గూడూరు
10-5-1990

ఇట్లు
జె. శ్రీ రఘుపతిరావు

నిత్యసత్యాన్వేషి తాత్విక విప్లవకారుడు
జిడ్డు కృష్ణమూర్తి

అరే! నీవింకా ఇక్కడే వున్నావా?. అని ఆశ్చర్యపోతూ! లోలోన బాధపడ్డారు, క్లాసు బయటికి వచ్చిన మాస్టారు. మంద కోడిగా వున్నాడని ఒక విద్యార్థిని బాగా కొట్టి వరండాలో నిల బెట్టారు ఆ మాస్టారు. క్లాసు అయ్యేదాకా అతని ధ్యాసే లేదు ఆయనకు. అతడు అలాగే నిలబడి తదేక దృష్టితో ప్రకృతిని చూస్తు న్నాడు. ఇంతలో గంట కొట్టారేమో, నిత్యానంద వచ్చి "అన్నయ్యా! రా" అంటూ వెంట బెట్టుకెళ్ళాడు.

అలా పరధ్యానంగా నిమగ్నుడైన బాలుడే మహోన్నత భావ, గుణ, లక్షణ, లక్షితుడైన పరిపూర్ణ మానవతామూర్తి, శ్రీ జిడ్డు కృష్ణమూర్తి. నిశిత పరిశీలన, సూక్ష్మావగాహనల సమ్మేళనమే అతని జీవితం. సంపూర్ణ స్వేచ్ఛ అతని వికాసానికి ఊపిరి. సమస్త మానసిక, భౌతిక నిబద్ధతకు లోనుగాకుండడమే ఆ స్వేచ్ఛకు జీవం. అతనిలో మేదా సంపత్తి, విశాల హృదయం సమపాళ్ళలో వృద్ధి చెందాయి. అందుచే సామాన్య వ్యక్తిగా జన్మించి విశ్వ మానవుడుగా జీవించాడు.

జిడ్డు కృష్ణమూర్తి 1895 మే నెల 12న మదనపల్లిలో స్వగృహములో పూజా మందిరంలో పుట్టాడు. అష్టమ గర్భ సంజాతు డగుటచే కృష్ణమూర్తియని పెరు పెట్టారు. అతని తలిదండ్రులు సంజీవమ్మ నారాయణయ్యలు. తల్లి చిన్నతనములోనే పోయింది. తండ్రి రెవెన్యూ ఉద్యోగిగా రిటైరు అయి, బిడ్డలతో సహా అడయారు వెళ్ళి దివ్య జ్ఞాన సమాజంలో పని చేస్తున్నాడు.

సమాజంలో ప్రముఖ సభ్యుడైన బిషప్ లెడ్ బీటరు అడయారు ఇసుక తిన్నెలపై ఆడుకొంటూవున్న కృష్ణమూర్తి ముఖ వర్చస్సు చూసి ఆకర్షితుడైనాడు. పరమగురువు మైత్రేయప్రభువు అగోచరంగా వుండి ప్రపంచాన్ని రక్షిస్తున్నారని సమాజ సభ్యుల నమ్మిక. మైత్రేయ ప్రభువు ప్రవేశించడానికి అతని దేహం అనువైనదని లెడ్ బీటరు భావించాడు. అధ్యక్షురాలైన అనిబెసెంట్ సహకారంతో కృష్ణకు నిత్యకు సమాజంలోనే భోజన నివాస సదుపాయాలు కల్పించాడు. వారికి శిక్షణనిస్తూ ప్రైవేటుగా విద్య నేర్పించాడు. అనిబెసెంట్ ఆ ఇద్దర్ని దత్తత తీసికొని ప్రత్యేక పరిస్థితుల్లో విద్యార్జనకై ఇంగ్లాండు పంపింది. అక్కడ సమాజ సభ్యురాలైన లేడి యెమిలి కృష్ణకు అత్యంత అభిమానురాలైంది. కృష్ణుని యశోద లాలించి పోషించినట్లు, ఆదరించింది. అట్లే అనేకులు అభిమానించారు. ఎందరో అతని శిక్షణ విశ్రాంతి యాత్రా శిబిరాలకు హాజరయ్యే వారు. వారి కతడు ధర్మభోధకూడ చేస్తుండే వాడు.

నిత్యానంద చదువులో చురుగ్గా వుంటూ మెట్రిక్ పాసయిలా చదువు తున్నాడు. కృష్ణ మాత్రం మెట్రిక్ ముమ్మారు తప్పాడు. ఆ మీదట బెసెంట్ సలహాపై పారిస్ వెళ్ళి ఫ్రెంచ్ భాష నేర్చుకొన్నాడు. ఇంతలో నిత్యానందకు క్షయ వ్యాధి సోకింది.

లెడ్ బీటర్ ఆస్ట్రేలియాలోని సిడ్ని పట్నంలో వుంటూ సమాజ వార్షికోత్సవాలకు అన్నదమ్ముల్ని పిలిపించాడు. అక్కడి నుండి "నిత్య" ఆరోగ్యం నిమిత్తం ఇద్దరు కాలిఫోర్నియా లోని ఓహైలోయకు వెళ్ళారు. నిత్య చికిత్స పొందుతున్నాడు. కృష్ణ ధ్యానాదులు చేస్తూ ఉండేవాడు. అతనికి ఒక విధమైన అనుభూతులు 1923లో మొదలైనాయి. వెన్నముక మెడ తలలలో తీవ్రమైన నొప్పి కలిగేది. కలవరించడం, సేవ చేసే వారిని తాక వద్దని నెట్టి వేయడం, "అమ్మా" అనిఅరవడం చేసేవాడు. ఆ వేదనతో రెండు

రోజులు గడిచాయి. అతని వద్ద నిత్య, నిత్యకు సేవ చేస్తున్న అమెరికన్ యువతి రోజలిండ్ ఉన్నారు.

మూడో రోజు ఆగష్టు 17న ఆ వేదన ఎక్కువైంది. ఎదురుగా ఉన్న పెద్ద పెప్పర్ వృక్షం క్రింద కూర్చున్నాడు కృష్ణ. అపస్మారక స్థితిలో కొంతసేపు వుండి, తెలివి రాగానే వణకుతూ, ఏదో సణుగుతూ ఓపిక తెచ్చుకొని ఆరాధన శ్లోకాలు ఉచ్చరించాడు. తత్క్షణం మౌనం వహించాడు. బహిర్గతంగా ఆ వేదనలూ, అంతర్గతంగా అనుభూతులు చెందాడు. మెల్లగా లేచివస్తుంటే రోజలిండ్ "అదుగో బుద్ధుడు! బుద్ధుడు!" అని అరుస్తూ కుర్చీలో కూలబడింది.

ఆ రోజు కృష్ణమూర్తి పరివర్తనకు నాందీ ప్రస్తావన అయింది, అతని అంతశ్చేతనం వికసించింది. ఇక అలాంటి అనుభవాలు అనేకం కలుగుతూ వచ్చాయి. పగలనక రాత్రనక పరిణామ ప్రక్రియ కొనసాగింది.

ఒకసారి కృష్ణమూర్తి మిత్ర బృందంతో ఆస్ట్రియాలోని యెర్వాల్ట్‌కు వెళ్లాడు. రెండు నెలలపాటు పరివేదనానుభూతికి గురి అయ్యాడు. ఒకరోజు అది పరాకాష్ఠ పొందింది. అతడు స్పృహ కోల్పోయాడు.

అప్పటి నుండి కృష్ణమూర్తిలో నిశ్చలత, గాంభీర్యం, తేజస్సు, దీక్ష, విశాలత, స్వేచ్ఛ, శక్తి కొట్టివచ్చినట్టు పెరిగాయి. అనుయాయులు, అభిమానులు, మిత్రులు అతణ్ణి "కృష్ణజీ" అని పిలవసాగారు. ఓహైలో తాముంటున్న భవనాలు కొను గోలు చేసి "సోదరుల ట్రస్టు" కు దాఖలు పరచి దానికి "ఆర్య విహార్" అని పేరు పెట్టారు.

ఇంతలో అడయార్‌లో స్వర్ణోత్సవ మహాసదస్సుకు హాజరు కమ్మని అనిబెసెంట్ వర్తమానం పంపింది. నిత్యానందకు ప్రాణాపాయముండదని పరమగురువులు హామి ఇచ్చారని మాట ఇచ్చింది. కాని

కృష్ణ మార్గమధ్యంలో ఉండగానే ఓహైలో నిత్య మరణించినట్లు తంతి వచ్చింది. కృష్ణ ఖిన్నుడై పోయాడు. దాంతో గురువులపై విశ్వాసం చెదిరింది. దుఃఖం కట్టలు తెంచుకొంది. ఎలాగో దిగ మింగి, పిడికిలి బిగించి, జీవితాన్నెదుర్కోవడానికి సిద్ధపడ్డాడు. నిత్య తనలో కలిసి పోయినట్టుగా, తాను ద్విగుణీకృత శక్తిమంతుడైనట్టుగా ప్రకటించాడు.

అడయారు చేరి స్వర్ణోత్సవ సభలో (1925లో) అధునాతన భావాల్తో ప్రసంగించాడు. అప్పటి వరకున్న ఆధ్యాత్మిక విధానాలకు మార్పు సాధించాడు. ప్రపంచ బోధకుడు ఉదయించాడని అనిబెసెంట్ ప్రకటించింది. అంతేకాక తాను కృష్ణజీకి భక్తితత్పరతో కూడిన శిష్యురాలనని వెల్లడించింది. అయితే జార్జి అరండేలు వంటి వారు అతణ్ణి విశ్వసించలేదు.

అనిబెసెంట్, లెడ్ బీటర్లు ఆశించిన రీతిగా కృష్ణజీ విశ్వగురువు కాలేదు. సమస్త విశ్వాసాలకూ, సర్వ విధానాలనూ, సకల సంస్థలను ప్రశ్నించాడు. వాటివల్ల సత్యదర్శనం కలగదని నొక్కి చెప్పాడు. అంతేకాక 18 సంవత్సరాలు తనను పెద్దచేసి, తన అధ్యక్షతలో తనకై ప్రచారం చేసిన "ఆర్డర్ ఆఫ్ ది స్టార్ ఇన్ ది ఈస్ట్" సంస్థను అనిబెసెంట్ సమక్షంలోనే రద్దుచేసి, దానికి సంబంధించిన కోటాను కోట్ల విలువగల ఆస్తులను దాతలకు తిరిగి యిచ్చివేశాడు. దివ్యజ్ఞాన సమాజాన్నే వదిలాడు. అన్ని బంధనాలనుండి, సంస్థలనుండి, విశ్వాసాలనుండి, నిబద్ధతలనుండి వెదొలిగాడు. సంపూర్ణ స్వేచ్ఛతో సర్వస్వతంత్రుడైనాడు.

కృష్ణజీ ప్రబోధాల సారం

"సత్యానికి మార్గమంటూ లేదు. ఏ మార్గం ద్వారా గాని, ఏ మతం ద్వారా గాని, ఏ శాఖ ద్వారా గాని సత్యాన్ని పొందలేరు.

సత్యం హద్దులకు, నిబద్ధతలకు లోను కానిది. కనుక దాన్ని సంస్థాగతం చేయరాదు. చేస్తే శవసదృశం అవుతుంది. ఒక ప్రత్యేక సంస్థను బట్టి పొమ్మని ఏ ఒక్క సంఘమూ ప్రజల్ని వత్తిడి చేయరాదు.

దేవునిలోని నమ్మకమే మతం అనుకొంటాము. నమ్మకపోతే సంఘం నాస్తికుడని తిట్టిపోస్తుంది. నమ్మితే ఒక సంఘం తిరస్కరిస్తుంది. నమ్మక పోతే మరొక సంఘం తిరస్కరిస్తుంది, ఏ మత విశ్వాసమైనా మనుష్యుల్ని విభజిస్తుంది. విశ్వాసం కేవలం వ్యక్తిగతమైంది.

"జ్ఞానం" అంటే ఏమంటారంటే, తెలిసిందే జ్ఞానం. అది బ్రెయిన్ సెల్స్ ద్వారా సేకరింపబడుతుంది. జ్ఞాపకంగా మిగుల్తుంది. జ్ఞాపకాల పుట్టే జ్ఞానం. గతమే జ్ఞానం. సాంకేతిక జ్ఞానం ఒక స్థాయిలో అవసరం. అది భౌతిక జీవనానికి ఆధారం. మానసికంగా జ్ఞానం నిబద్ధిస్తుంది. స్వేచ్ఛ నివ్వదు అది కొనసాగేది, కనుక దానికి పరిపూర్ణత లేదు. అంచేత జ్ఞానం సృజనాత్మకమైన అంశం కాదు. జ్ఞానంతో ఉబ్బిపోయిన పండితులలో, నేనెక్కువ అంటే నేనెక్కువ అనే అహంకారం ఆవరిస్తుంది. విషయ సేకరణ కంటే అవగాహన ముఖ్యం. నిన్ను నీవు అర్థం చేసికోకుండ పెద్దల వత్తిడికి లోబడితే మనస్సును అణిచి వేస్తావు. దాంతో భయం వచ్చిపడుతుంది. భయం వున్నచోట ప్రేమ ఉండదు. ప్రేమ లేని జ్ఞానం మనల్ని నాశనం చేస్తుంది. ప్రస్తుతం అదే జరుగుతోంది.

ధ్యానం గురించి ఏమి చెప్పారంటే ధ్యానం అంటే మనసును డొల్లచేయడం. అపుడు నూతనత్వం జనిస్తుంది. అన్ని ఆలోచనల నుండి, శబ్దాల నుండి మనసుకు స్వేచ్ఛ నివ్వడమే ధ్యానం. ధ్యానంలో ఏకాగ్రత అనేది స్వార్థపరంగా మొలకెత్తిన అంశం. అలా కాకుండా అన్ని శక్తులను శ్రద్ధగా, సావధానంగా సమీకరించడమే ధ్యానం. ఇది చాలా అవసరమైంది. దానివల్ల ప్రేమ సుమం వికసిస్తుంది.

ఈ విధంగా అనేక జీవిత వాస్తవాలు వెల్లడి చేస్తూ మానవత్వానికి బాసటగా నిలచి 70 ఏళ్ళు నిరాఘాటంగా ప్రపంచాన్ని చుట్టి, బహుజనానికి బోధన చేశాడు. 90 సంవత్సరాల 9 మాసాలకు పైగా జీవించాడు.

మొదటినుండి చివరిదాక స్వేచ్ఛ, విద్య - జీవిత ప్రాధాన్యత, అసాధ్యమైన ప్రశ్న, కృష్ణమూర్తి నోటుబుక్, కృష్ణమూర్తి జర్నల్, జీవన వ్యాఖ్యానములు, హింస కావల, జీవన పరిపూర్ణత, ప్రజ్ఞా మేలొల్పు, మున్నగు కృష్ణమూర్తి రచనలు, ప్రవచన గ్రంథాలు పాతిక పైగా వెలువడ్డాయి. ఆయన విప్లవాత్మక భావాల ననుసరించి ఇండియా, ఇంగ్లాడ్, అమెరికాలలో ఏడెనిమిది సరికొత్త పాఠశాలలు వెలిశాయి. వాటిని కృష్ణమూర్తి ఫౌండేషన్ నిర్వహిస్తున్నది.

1986 జనవరి 4న మద్రాసులో 'మరణము - ధ్యానము' గూర్చి ప్రసంగిస్తూ అది చివరి అభిభాషణమని చెప్పాడు. తరువాత ఉత్సాహంగా జనవరి 10న బయలు దేరి కాలిఫోర్నియా వెళ్ళాడు. కాలేయంలో క్యాన్సరు గడ్డకు కొంత చికిత్స పొంది, ఓహై కాటేజిలో ఉండి పోయాడు.

''ఇది నా అంతిమ దర్శనం, నన్నొక దైవాంశ సంభూతుని చేయకండి. నా కెవరూ భక్తులు లేరు. నాకు స్మారక మందిరాలు, దేవాలయాలు వద్దు. నా భౌతిక దేహాన్ని శుభ్రపరచి అగ్నికి అర్పించండి. ప్రార్థనలు, ఆరాధనలు, ప్రసంగాలు, ప్రజా దర్శనాలు వద్దు'' అని చివరిగా చెప్పారు.

అది ఫిబ్రవరి 16 ఆదివారం. పరివర్తనకు నాంది పలికిన తేది. చైతన్య వృక్షమైన ''పెప్పర్ ట్రీ'' క్రింద పద్మాసనాసీనుడై ధ్యాన నిమగ్నుడైనాడు. అర్ధ రాత్రి దాటాక నిద్రలోకి జారుకొని నిశ్చల,

నిరీహ, నిర్మల, నిరంజన, తురీయ స్థితి పొందాడు. అతని కట్టె విద్యుద్దహన సాధనకు ఆహుతి అయి పోయింది.

అతడు కనుమరుగైనా ప్రవచనాల ద్వారా లోకావగాహనలో వెలుగై ఉన్నాడు. ఆ వెలుగులో మనలను మనం తెలిసి కొందాము గాక!

భారతీయుల కన్న బిడ్డ
ఆంగ్లేయుల ముద్దు బిడ్డ
అమెరికనుల గారాబు బిడ్డ
ప్రపంచపు దొడ్డ బిడ్డ!

జీవన దర్శన స్ఫూర్తి
వసుధైక కుటుంబ దీప్తి
తాత్విక యుగ చక్రవర్తి
అతడే జిడ్డు కృష్ణ మూర్తి!

పరివర్తనము వ్యక్తి హృదయమున ప్రారంభము కావలయును.

గాయపడకుండుట కౌశలము. అది అన్ని గాయములను హరించును.

దైవంగాని, సత్యంగాని, యదార్థంగానీ ఏ పేరైనా అసలు ఉన్నదా లేదా అను ప్రశ్నకు సమాధానం పుస్తకాలుగాని-మత ప్రచారకులుగాని. తత్త్వవేత్తలుగాని జగద్రక్షకులుగాని చెప్పలేరు. నీవు తప్ప ఎవరూ బదులు చెప్పలేరు.

దేశ కాలాలు (SPACE & TIME)

దేశం - కాలం

దేశమంటే ఇక్కడ భూమి కాదు, కాలమంటే గడియారపు కాలం కాదు. దేశమంటే ఖాళీ, ఆకాశం, స్పేస్ (Space) నిరామయంగా ఉండడం. కాలమంటే మానసికమైనది. కల్పన చేసికొన్నది. ఊహాత్మకమైంది. అంటే కాలెండరులోలాగ మనసులో కూడ విభజన చేసికొన్నది.

అవకాశం

ఖాళీగా ఉన్న చోట ఏదైన ప్రవేశించడానికి అవకాశం ఉంటుంది అందుకే దేశాన్ని అవకాశం అని కూడ అనవచ్చు. నిండి ఉన్న చోట వేరైంది జొరబడ లేదు.

ఖాళీ

గదిలో వస్తుజాలం చిందరవందరగా వుంటే ఎంతో చికాకు. క్రమ పద్ధతిలో వుంటే వాడుకోడానకి వీలవుతుంది. నిలవచేసి వుంచితే చెడిపోవచ్చు, దుర్వాసన కొట్టవచ్చు, అచేతనం కావచ్చు, గది ఖాళీగా వుంటే పరిశుభ్రంగా వుంచవచ్చు, ఎప్పటికప్పుడు ఏపనైనా చేసికోవచ్చు, ఏవస్తువైనా పెట్టవచ్చు. పాతది తీసేస్తే, కొత్తదిఉంచుకోడానికి వీలవుతుంది. హృదయంకూడ అలావుండాలి. అపుడు అక్కడ దేశ మున్నట్లు భావించవచ్చు.

హృద్దేశమన్నారు. హృదయంలో దేశముంది. అందులోకి ఏదైనా వస్తూపోతూ ఉండాలి గాని, బంధింపబడరాదు. అదిఖాళీగా వుంటేనే వెలుగు ప్రకాశించేది. నిజంగా జీవించకలిగేది, ఎప్పటికప్పుడు నూతనంగా, చైతన్యంగా ఉండకలిగేది. కనుక ఖాళీయే చలనాత్మక శూన్యత కావచ్చు.

కాలం – మార్పు

కాలాన్ని భౌతిక అవసరాల కోద్దీ నిర్ణయించుకున్నాం అది అవసరమే. ఒకపథకానికి, కార్యనిర్వహణకు, కృషికి, అభివృద్ధికి అదివిధానం. భౌతికసాధనకు కాలం అవసరం. అనుకున్న దానికి సాధించిన దానికి మధ్యవుండేదే కాలం. కాలమేసాధన. ఇది సూర్యోదయ సూర్యాస్తమయాలకు సంబంధించింది. అలాగే కాలాన్ని మానసికమైన మార్పునకు కూడ అవసరమనుకుంటాము. మార్పుకు సాధన కావాలని, సాధనకువ్యవధి కావాలని అంటాం. అలా మార్పుకు వాయిదా వేస్తాం. అయినా ''ఉన్నస్థితి'' లోనేవుంటాం. ఇది ఎంతవరకు సముచితం? అసలు మానసికంగా కాలమంటూ ఉందా?

భయ కారణం

ఆలోచనలో కాలముంటుంది. ఆలోచనలతో గతంనుంచి, భవిష్యత్తులోకి వెళ్లినపుడు అయోమయంగా వుంటుంది. వర్తమానాన్ని వదిలితే అస్థిరత్వమే; ఇలాంటి స్థితేభయానికి మూలం. నిన్నటిలాగ నేటిలాగ రేపుఉండాలనే ఆలోచనలో ఆశ, భయం దాగి ఉన్నాయి కాబట్టి మానసికంగా కాలగణన లేకుండ, వర్తమానంలోనే జీవిస్తే భయానికి తావులేదు.

రేపు లేదు

మానసికంగా రేపులేదు. హింసాపరుడు కొంతకాలానికి అహింసాపరుడు కావడంగాని అజ్ఞానికొంత కాలానికి విజ్ఞాని కావడం అనే కాలమానం, మానసికంగా లేదు. ఇది కాలంద్వారా జరిగే ప్రక్రియ కాదు వెయ్యేళ్లు వేచియున్నా. అజ్ఞానం జ్ఞానంగామారదు. తెలుసుకున్న వెంటనే అజ్ఞానం అదృశ్యమౌతుంది. నిజంగామార్పు అవసరమైతే తక్షణమే జరుగుతుంది.

నేడులో జీవించాలి

కాలంలో ఉన్నంత వరకు, కాలాతీతతత్త్వంగూర్చి ఎంతమాట్లాడినా అది కాలంలోనిదే అయి ఉంటుంది. నేటిలో జీవిస్తూ, రేపటిని ఊహిస్తే అదినేటిదే అవుతుంది. పైగా నేడు కూడ సరిగ్గా దక్కదు. కాబట్టి ఊహల్లో జీవించడం మాని వాస్తవంలో జీవించడం నేర్చుకోవాలి.

ఆలోచనలే కాలం

మనసులోని ఊహలే కాలాన్ని కల్పిస్తాయి. నదీతీరంలో కూర్చొని. ఆ జలప్రవాహాన్ని తిలకిస్తూ ఉన్నపుడు కాలంలేదు ఎందుకంటే అపుడు మనసులో ఆలోచనలు లేవు. ఆలోచనే భవిష్యత్ కాలాన్ని, పరలోకసుఖాదులనూ, ఎన్నింటినో సృజన చేస్తుంది. వర్తమానం నుండి పలాయనం చిత్తగిస్తుంది. మనసు లేని స్థితిలో కాలపుటూహ వుండదు. వర్తమానంలో ఉన్నవానికి ఊహతో పని లేదు.

జప - ధ్యానాలు

ఆలోచన నశిస్తే మనస్సు నిశ్చలమవుతుందనే అభిప్రాయం వుంది. కాని నిశ్చలత నిమిత్తం, మనసుకు జపధ్యాన సాధనలు కల్పిస్తే మనసు జడమవుతుంది. ఆలోచన నుండి ముక్తిలభించదు. సాధనంటే వాయిదా వేయటం. భవిష్యత్ కాలం లోకి వెళ్ళటం. అంచేత ఈక్షణంలో చైతన్యవంతంగా, అప్రమత్తంగా, పూర్తి ఎరుకతో. జీవించడం నేర్చుకోవాలి. అపుడుండేదే ఆనందం! ముందురాబోయే ముక్తి మాటెందుకు ఇక? ఇది దేశకాలాల సారాంశం. కృష్ణజీ స్వయంగా చెప్పిన మాటల్లో దేశకాలాల గూర్చి ఇంకా తెలిసికుందాం!

దేశ కాలాలు (SPACE & TIME)

కాలం – ఆలోచనలు భయాలకు మార్గాలు

భయాన్ని కలిగించేదేమిటి? కాలం, ఆలోచన భయాన్ని కలుగజేస్తున్నాయి. 'నిన్న నేడు రేపు' అనే విధంగా కాలం భయపెడ్తుంది రేపేమైనా జరగవచ్చు అనీ భయం వుంది. ఉద్యోగం పోతుందనో, చావు మూడుతుందనో, మొగుడుగాని పెళ్ళాంగాని లేచిపోతారనో గతంలో వచ్చిన జబ్బో, బాధో మళ్ళీనస్తుందనో భయం వుంటుంది. ఇలాంటి చోట్ల కాలం ప్రవేశిస్తుంది. రేపు నా ప్రక్క వాడేమంటాడో అనే దానిలో కాలం యిమిడివుంది కొన్నేళ్ళక్రితం చేసిందెలానో దాచాను అనే దానిలో కాలంవుంది అతిరహస్యంగావున్న తీరని కోర్కెలవల్ల నాకు భయం. భయంలో కాలం ఇముడివుంది జీవితం చివరిలో వచ్చేది మరణ భయం. అది ఎక్కడో ఏమూలో దాగివుంది. అదంటే భయం కనుక కాలంలో భయం, ఆలోచన వున్నాయి. ఆలోచన లేకపోతే కాలం లేదు, నిన్న జరిగిందాని గూర్చిఆలోచించడం, మళ్ళీ రేపు జరుగుతుందేమోనని భయపడడం ఇదే కాలాన్ని కలుగజేసేది, భయాన్ని సృష్టించేది. (TFE-69)

కాలం - భౌతికం - మానసికం

ఏదో లెక్కల ప్రకారం కాకుండ కాలం గూర్చి చింతించగలమా? మనం కాలం సాధనంగా వాడవచ్చు; కాని దానిలో అర్థం లేదు. వుందా? కాలం వ్యూహాత్మకం వ్యూహాత్మకంఅయిందంతా వృధా. కనపడేదాన్నో మానసికమైనదాన్నో సాధించడానికి మనం కాలాన్ని సాధనంగావాడుతున్నాం. స్టేషనుకు వెళ్ళాలంటే టైంకావాలి. కానిమనలో ఎక్కువ మంది కాలాన్ని మానసికమైన ధ్యేయం పొందడానికి వాడతాం; ధ్యేయాలు అనేకం. మనంసాధించ వలసిన దానికి అవరోధం వచ్చినపుడు మనకు కాలం గుర్తొస్తుంది. విజయవంతం కావడానికి మధ్య

వ్యవధి వున్నపుడు కూడ కాలం గుర్తొస్తుంది. "వున్నస్థితికి" కానున్న స్థితికి మధ్యవున్న దేశమే అంతరమే (Space) కాలం. గమ్యానికి వెళ్ల డానికి మొదలుపెట్టడమే కాలం. (COL I-231)

భౌతికంగానే గాక, మానసికంగా కూడ కార్య-కారణత్వాన్ని కాలవ్యవహారమే అంటాం. కారణానికి కార్యానికి మధ్యగల వ్యవధిని కాలం అంటాం. కాని వ్యవధి అంటూ వుందా? ఒక రుగ్మతకు సంబంధించిన కారణము, కార్యము కాలం ద్వారా వేరుకావచ్చును. అది కూడ కాలండర్ కాలమే (CHRONOLOGICAL). అయితే మానసికమైన కారణానికి కార్యానికి మధ్య వ్యవధి వున్నదా? కారణం కార్యం ఒకే ప్రక్రియ (PROCESS) కాదా? కారణం కార్యం మధ్య వ్యవధి లేదు. ఈ రోజు అనేది నిన్నటికి కార్యం, రేపటికి కారణం. ఇదంతా ఒకే విధానం. అంతరాయం లేకుండా ప్రవహించేది, వేరు వేరు కాదు. కారణం కార్యం మధ్య స్పష్టమైన రేఖలేదు. కాని ఆంతరికంగా మనం వాటిని వేరుచేస్తాం, ఏదో కావాలని, ఏదో సాధించాలని. నేనిది కావాలి నేనది కావాలి అనడం. అది కావాలంటే నాకు టైంకావాలి. మానసిక అవసరాలకు కాలెండరు కావాలి అంటున్నాం. నేను అజ్ఞానిని, నేను జ్ఞానిని కావాలి. అజ్ఞానం జ్ఞానంగా మారడమనేది అజ్ఞానంలోనేఉంటూ ముందుకు పోవడమే. ఎందుకంటే అజ్ఞానం ఎన్నటికీ జ్ఞానంగామారదు. లోభత్వం ఎన్నటికీ ఉదారంగా మారదు. ఏదో కావడమనే విధానం అజ్ఞానమే. (COC II-232)

కాలం - నిర్ణయాలు కాలాతీత తత్త్వం

వ్యవహార రీత్యా కాలాన్నిబట్టి కొన్ని నిర్ణయాలు తీసుకుంటుంటాం. అలాగే కాలాతీతమైన దాని ప్రభావాలు కాలపరిమాణంతో నిర్ణయిస్తే కాలపరంగా చేసినట్లే కదా! కాలం గురించి తీసుకున్న తీర్పులాగానే వుంటుంది కదా! కాలమంటే మనమేమనుకుంటున్నామో అవగతమైతే, కాలాతీతమైంది వుండడానికి సాధ్యం కావచ్చు. కాని

ఆకాలాతీతమైన దాన్ని గూర్చి చర్చించడం సాధ్యమా? అది మనకు ఎరుకైనా, దాన్ని గూర్చి మాట్లాడగలమా? మాట్లాడి మన అనుభవం కాలాతీతంగా వుండదు. దాన్ని గూర్చి ఎప్పటికీ మాట్లాడలేం. కాలం ద్వారా దాన్ని ఒకరి నుండి ఒకరికి అందించ కలిగితే, కాలం ద్వారా తప్ప వేరు విధంగా అందజేయడానికి వీలులేకపోతే. కాలాతీతమైంది అనగాహానకు. రాదు కాలంలేనపుడు మనకు కాలాతీతమైన స్థితి లభిస్తుంది. కాబట్టి అసలు కాలమంటే ఏమిటో ముందు తేల్చుకోవాలి.

ఒకేకాలంలో ఒక మానవుడు రెండు వేరు వేరు చోట్ల వుంటాడని ప్రతీతి; ఒకే కాలంలో ఒక చోట కొన్ని గంటలు, మరోచోట కొన్ని నిమిషాలు వుంటాడు.

కాలం అంటే ఏమిటి?

ఆలోచన పరుడు ఒకేచోట వున్నపుడు, ఆలోచన అనేకచోట్ల తిరగ్గలదు తిరుగుతుంది. నేను ఆ విధానం గూర్చి మాట్లాడడం లేదు. ఒకే సారిగా ఒక భౌతికమానవుడు పరస్పరం దూరంగా వున్న రెండు స్థానాల్లో వుండడం గూర్చి. ఇక్కడ మనకు ముఖ్యమైంది కాలం.

(COL II-106)

నిన్న ఈరోజును రేపటికి మార్గంగా వాడిందనుకో. అంటేగతం వర్తమానం ద్వారా భవిష్యత్తుకు పోయిందంటాం. అది ఒకే కాల గమనం; మూడు వివిధ గమనాలు కావు.

మనసే కాలం

కాలం మనకు కాలెండరు ప్రకారం మున్నా, మానసికంగాను తెలుసు. పెరుగుదలగాను, మరొకటి కావడంగాను తెలుసు, విత్తు చెట్టుగా వృద్ధి జెందడం మనం మానసికంగా మరొకటయ్యే ప్రక్రియ తెలుసు. పెరుగుదల స్పష్టమైంది కనుకే దాన్ని ప్రస్తుతానికి ప్రక్కనే వుంచుదాం. మానసికంగా మార్పు జెందడంలో కాలమిమిడి వుంది

నేను ఇదికాబట్టి అది కావడం అనే దానిలో కాలం సాధనం గాను, మార్గంగాను వుంది. గతంలో వున్నదేదో ముందు కాబోతున్నది. ఈ ప్రక్రియ మనకు బాగా తెలుసు. కనుక ఆలోచనే కాలం. గతంలో వున్న ఆలోచనముందు ఈవిధంగా వుండాలనే ఆలోచన ఒక ఆదర్శంగా తయారవుతుంది. కాలం యొక్క ఫలితమే ఆలోచన, ఆలోచనా ప్రక్రియ లేనిదే కాలం లేదు. మనసే కాలాన్ని తయారు చేస్తుంది. మనసే కాలం.

కాలం–ఆలోచనలు

కాలాన్ని సృజించేది మనస్సే, కాలాన్ని వాడేదీ మనస్సే అది నిస్పష్టనిజం. మానసిక ప్రక్రియ లేకుండా కాలం లేదు. మనస్సు నధిగమించి పోవడానికి వీలుందా? ఆలోచనకు సంబంధంలేని స్థితి వున్నదా? అది మనం కనుగొందాం. ప్రేమనేది ఆలోచనా? మనం ప్రేమించే వార్ని గూర్చి ఆలోచించనచ్చు. అవతలివారు లేనప్పుడే వార్ని గూర్చి ఆలోచిస్తాం. లేదా వారిరూపమో, చిత్రమో కలిగివుంటాం. విడిగా వుండడం ఆలోచనకు కారణమవుతుంది.

ఆలోచన కాలబద్ధమైంది. కాలంయొక్క బంధించే గుణం నుండి స్వేచ్ఛ పొందడం సాధ్యమా అని అడుగు చున్నావు.

(COL II-107)

ఆలోచనచేసే సృష్టి

ఆలోచన దేన్ని గూర్చి ప్రతి పాదించినా అది కాలానికి సంబంధించిన క్షేత్రంలోనే ఉంటుంది. అది దేవుణ్ణి కనిపెట్టినాసరే, దాన్ని ఫూహించినాసరే, స్వర్గాన్ని సృష్టించినా సరే, అదంతా తన సృష్టే, కనుక కాలం సృష్టించిందే. గతానికి సంబంధించింది అసత్యమైంది.

ఆలోచన–జప–ధ్యానాలు

మానసికమైన కాలం యొక్క స్వభావంలో ఆలోచన ఎంతో ప్రాధా

స్వాత వహించింది. అంచేత అదిగమనించిన మానవుడు ఇంకా అవతల ఏదో వుందని నిరంతరం వెదుకుతున్నాడు. అదేమిటో కనుగోనడానికి పూనుకున్నాడు. నమ్మకంలో తగులుకున్నాడు; భయం ద్వారా అద్భుతమైన దేవతను కనిపెట్టాడు. ఒక ధ్యానవిధానం ద్వారా కనుగోవడానికి సిద్ధమయ్యాడు. అదిఒక పునరుక్త వ్యవహారం అది మనసును కొంత నెమ్మదిగా స్తబ్దతగ వుంచవచ్చు అలాంటి మంత్రాలను నిరంతరంగా ఉచ్ఛరించవచ్చు. అలాంటి పునరుక్తిలో మనసు యాంత్రికమై పోతుంది, అంతేగాక వివేకం కోల్పోతుంది (అంటే ఎలా ఉంటారో?) అలౌకికతలోకి, సహజాతీత స్థితలోకి భావాతీత స్థితిలోకి ఎగిరిపో వచ్చును. అది ధ్యానమెంత మాత్రమూ కాదు. **(BV-155)**

మానసికమైన కాలం–రేపు

కాలమనేది ముసలి తనం, కాలమనేది దుఃఖం, కాలం లక్ష్యపెట్టదు. గడియారం ప్రకారము Chronological క్రమాను గత చరిత్రక కాలముంది అది వుండాల్సిందే. అదే లేక పోతే బస్సు అందుకోలేవు, భోజనం వండుకోలేవు, అలాంటి వేమి చేయలేవు. అదిగాక మరోకాలం వుంది. దాన్ని మనంఅంగీకరిస్తునాం! అదేమంటే "రేపు నేనుంటా, రేపు మారతా, రేపది అవుతా"; మానసికంగా, రేపు అనేకాలం సృష్టించాం. మానసికంగా రేపనేది వుందా? గట్టిగా అడగడానికి ఆ ప్రశ్న భయంతో కూడివుంది. రేపు కావాలి గనుక, "రేపు కలవటమనే ఆనందం వుంటుంది, రేపు అర్థం చేసుకోబోతున్నాను, నా జీవితం రేపు వేరైవుంటుంది రేపు జ్ఞానోదయ మవుతుంది." కనుక రేపనేది మన జీవితంలో ముఖ్యమై పోతుంది. నిన్న నీకు లైంగికానందం వుండి వుంది, దాని సంబంధించిన ఆనందం, బాధలు ఏమైనా కాని, అన్నీ వున్నాయి. అదే మళ్ళీ రేపు నీకు కావాలి. ఎందుకంటే అదే ఆనందం నీకు మళ్ళీ కావాలని కోరుతున్నావు.

రేపనేది మానసికంగాలేదు

ఆ ప్రశ్న నీకు సువ్వు వేసికో, వాస్తవమేమిటో గ్రహించు. రేపును ముందువుంచే ఆలోచనలో తప్ప రేపనేది అసలున్నదా? కనుక ఆలోచన కాలంగా రేపును సృష్టిస్తుంది. మానసికంగా రేపనేది లేకుంటే ఈరోజు జీవితంలో ఏమాతుంది. అప్పుడు అద్భుతమైన విప్లవం వస్తుంది. అవునా? అప్పుడు నీవు పూర్తిగా నూతనమై పోతావ్. గతం నుండి వర్తమానం ద్వారా భవిష్యత్తులోకి దూసుకు పోవడం కాదు (TAI - 101)

ఈ క్షణంలో పూర్తిగా జీవించు చాలు

అంటే ప్రతిరోజూ మరణిస్తూ, జీవించడమాతుంది. అది చెయి. ఈ రోజు పూర్తిగా జీవించడ మంటే అర్థమేమిటో తెలుస్తుంది. ప్రేమంటే అది కాదా! 'నేను రేపు ప్రేమిస్తా' అని అనవు కదా! అంటావా? ప్రేమించడమో, ప్రేమించక పోవడమో వుంటుంది. ప్రేమకు కాలం లేదు. విచారానికే కాలం వుంది. విచారమే కాలం గనుక ఆనందమూ అంతే. కనుక ఎవరికి వారు కాలమంటే ఏమిటో తెలుసుకోవాలి. రేపు లేదనేది కూడ తెలుసు కోవాలి. అంటే జీవించడం. శాశ్వత జీవితమంటూ ఒకటుంది, ఎందుకంటే శాశ్వతమనే దానికి కాలంలేదు. (TAI - 102)

వినటం ధ్యానం

చూడడం అంటే ఏమిటి? దేన్ని చూసి, దాన్ని చూడకుండా వుండడమా? దేశం, కాలం లేకుండ ఒక చెట్టును నిజంగా చూస్తే కేంద్రం (మనస్సు-అహం) లేకుండ చూసినట్లే. కేంద్రం లేనపుడు చెట్టును చూస్తే విశాలమైన అప్రమేయమైన దేశం వుంటుంది. అయితే ఎలా చూడాలో నేర్చుకోవాలి లేక గమనించాలి లేక వినాలి. అది చేయరు అది చేయకుండ జీవితమనే అసలు క్లిష్టమైన దానిని, ఎదో సరళంగా

అనుకుంటూ మొదలు పెడతారు మీ సరళత అంటే వేషం వేసుకొని మూడవ క్లాసులో ప్రయాణం చేయడం, ధ్యాన మనబడేదో లేక ఇంకే దో చేయడం. అది సరళత కాదా. సరళత అంటే ఉన్నవాటిని ఉన్నట్లుగా చూడడం. కేంద్రం లేకుండ ఒక చెట్టును చూడడం
(TAI-272)

గతం

సాంకేతిక ప్రపంచములో గతమంటూ వుండాలి ఇతరమైన జీవిత క్షేత్రంలో గతం లేదు ఇదిగు ర్తిస్తున్నామా? (TAI-283)

కపట జీవితాలు

మీరు గడిపే ద్వంద్వజీవితం కనిపిస్తుంది; అంచేత మీరు భయంకరమైన జీవితాన్ని తయారు చేస్తున్నారు. ఒక ప్రక్క దేవాలయానికి వెళ్తారు, మరో ప్రక్క యంత్రం నడుపుతారు. విభాదో ఏదో పెట్టుకొని ఆఫీసుకు వెళ్తారు. అదొకరకమైన పిచ్చి. ఇదెలా సాధ్యమవుతుంది. ఈప్రశ్న అర్థమైందా? ఇదెలా సాధ్యమో చెప్పండి. ఇదికపట జీవితం కాదంటూరా? (TAI-283)

విభాగం లేని జీవితం

నేనిపుడేమి వివరించాలని యత్నిస్తున్నానో గ్రహించండి. ఏ విభాగం లేని జీవితాన్ని గడపగలనా? అది లైగిక జీవితం కావచ్చు, దైవపరమైంది కావచ్చు, సాంకేతిక పరమైంది కావచ్చు, రాజసమైంది-కోపిష్టిది-కావచ్చు! అర్థమవుతుందా? అంటే విభాగాలు, ముక్క చెక్కలు లేని జీవితం గడప వచ్చునా? (TAI-284)

ఎవరికివారు కనుగొనాలి

ఆలోచన ఎప్పుడూ పాతదే! సరే! అయితే ఎవరికి వారు ఈ సత్యం కనుగొనాలి. నేచెప్పినది నల్లించరాదు. స్వయంగా కనిపట్టేంది.

అసాధారణమైందని తెలుస్తుంది ఆలోచన నిజంగా పాతదేనని తెలిస్తే గతమంతా పోతుంది. శంకరుడు, బుద్ధుడు, క్రీస్తు-ఎవరు చెప్పిందైనా సరే, మొత్తం మొత్తం. ఎగిరి పోతుంది. పోదా? కాని అది కనుగొనవు, ప్రయత్నించవు, అసలు కనుగొనాలని నీకు లేదు!

చిలుకపలుకులు పనికిరావు

అయ్యలారా! అర్థమైందా? ఆలోచన ఎప్పుడూ పాతదే! జాగ్రతగ అనుసరించండి. ఆదిశంకరుడు - పాతచిలుక - ఏదో చెప్పాడు. అతని ఆలోచన ఎప్పుడో పాతపడింది అర్థమౌతున్నదా? కనుక అతడు చెప్పింది ఎప్పటికీవర్తమానంది కాదా-ప్రస్తుతానికి చెల్లదు. అతడువిన్న దేదో సొంతమాటల్లో వల్లించాడు. అలాగే మీరతను చెప్పింది వల్లిస్తునారు. కాన ఆయాలోచన ఎప్పుడు కొత్తది కాదు. ఈనాడు, ప్రతిరోజు జీవించడం చురుకైన వర్తమానం. అది ప్రస్తుతం క్రియాత్మకం. కనుక ప్రస్తుతంవున్న చురుకు దనాన్ని, గతంతో అర్థం చేసికోవడానికి ప్రయత్నిస్తే ఆలోచన అవుతుంది. అలాగ ఆలోచనతో ఎన్నటికి అర్థం చేసికోలేవు. కనుక విభజన ఏర్పడుతుంది. అపుడు జీవితం ఘర్షణ మయమవుతుంది.

గడిపొల్పింది వర్తమాన జీవితం

ఒకే చురుకైన జీవితాన్ని ప్రస్తుతం, అనగా వర్తమానంలో పూర్తిగా గడప గలవా? జీవించలేకుండ వుండ డానికే కారణం నీవు గతమై పోవడమే. గతంనుండి పూర్తిగా తొలగిపోతే జీవించలేవు, ఇది అవగతం కావాలి. కేవలం ప్రతిసారి వింటే సరిపోదు.

TAI-290.

మౌనంలోనే నిజమైన చైతన్యం

స్మృతినుండి, జ్ఞానమునుండి, అనుభవంనుండి; కాలంనుండి స్పందించిన ఆలోచనయే చైతన్యం: ఆలోచన పనిచేసేది జ్ఞానంతోనే.

అది వివేకంతో పనిచేయగలదు. కాని అత్యుత్తమంగా పనిచేసే దెప్పుడంటే దేశం (Space) మౌనం వున్నప్పుడు మాత్రమే
(TAI-371)

ఆలోచన అంతమైతేగాని మౌనం, దేశం, అసాధారణ కాలమౌన భావన కలగదు. (TAI-429)

మానసికంగా కాలంలేదు

రేపు నిన్ను చెట్టుక్రింద కలుస్తాననడం క్రమాను గత కాలం. రేపటిని గూర్చి భయపడుతున్నాననడం మానసిక కాలం, అసలు మానసికంగా కాలమంటూ వున్నదా? (TAI-431)

భయం

నాకు గాయం తగుల్తుందేమోనని ప్రతి మానవ సంబంధాన్ని నెట్టివేస్తుంటాం. అందువలనే భయం. గత గాయపు జ్ఞానం భవిష్యత్ గాయపు భయాన్ని కల్గిస్తుంది. కనుక జ్ఞానమే భయాన్ని కల్గిస్తుంది. అయిన నాకు జ్ఞానం కావాలి? (TAI-433)

సరిగా చూడడం

మనస్సు పూర్తిగా నిశ్చలమైనపుడు అంటే ప్రతిబింబం లేనపుడు అవగాహన వుంటుంది. (TAI-193)

దేనివంక చూసినా నీకూ దానికీ మధ్య దూరం లేకుంటే అది సరిగా చూడడం అవుతుంది. ప్రేమ వున్నపుడు మాత్రమే అలా చూడగలవు. (TAI-193)

ఖాళీ-క్రమత

మన బుర్రలు జ్ఞానంతో, విచారాల్తో, సమస్యల్తో, డబ్బుతో, హోదాతో, పదవితో గజిబిజిగా వున్నాయి. ఆవిధంగా కొట్టుమిట్టాడు చుండడంతో అసలు ఖాళీయే లేదు, ఖాళీలేనిదే క్రమత లేదు.
(TWL-175)

ఉద్దేశమో, ధ్యేయమో, సాధించాలనే కోర్కెగాని వుంటే, అక్కడ ఖాళీయే వుండదు. ఏకాగ్రత వల్ల ఖాళీ వుండదు. అదిలేక విశాలమైన ఖాళీ వుంటుంది. (TWL-175)

కేంద్రంలేకుంటే విశాలత

కేంద్రీకరించి చూస్తే ఖాళీ చాలా పరిమితంగా వుంటుంది. కేంద్రం లేనపుడు, 'నేను' అనేదాని రూపం లేనపుడు విశాలమైన ఖాళీ వుంది. ఖాళీలేందే క్రమత లేదు, స్పష్టత లేదు, కరుణ లేదు.
(TWL-175)

కాలం-చైతన్యం

చైతన్యం కాలంతో రూపొందిది. చైతన్యమే కాలం. దాన్ని రక్షించ డానికి యత్నిస్తున్నాము. ఉనికిలేని దాన్ని రక్షించ డానికి యత్నిస్తున్నాము. (TR-D.9)

చూడండి; రేపనేది నాకు స్థిరపడాలి. "నాకు తెలుసు" అనే జ్ఞానం ఉన్నపుడు మాత్రమే స్థిరత్వం (Certainity) ఉంటుంది గతం తప్ప నాకేమైనా తెలుసా? "నాకు తెలుసు" అన్న క్షణంలోనే అది గతంలోకి పోతుంది. నాకు "నా భార్యా తెలుసు" అని అన్నపుడు ఆమె గతాన్ని బట్టేగదా తెలియడం గతాన్ని గూర్చి స్థిరత్వం ఉంది భవిష్యత్తును గూర్చి లేదు. గతంలో పూర్తి భద్రత వుంటుంది. కనుక గతంలోకి భవిష్యత్తును లాగాలనుకుంటున్నా. (TAI-425)

ఇపుడ ఆలోచన పనిచేసేటప్పుడు భయం ఉత్పన్న మవుతుందని తెలిసింది. ఇక రేపటి గూర్చి ఆలోచించక పోతే భయమే లేదు.
(TAI-425)

ప్రయత్నం లేని చోట, సంకల్ప చర్య లేనిచోట జీవించడం ధ్యానంలో ఒక భాగం. (TWI-175)

జిడ్డు కృష్ణమూర్తి అవగాహన

వ్యక్తి - సంఘం - సంఘర్షణ

వ్యక్తి - సంఘం - సంఘర్షణ

జీవుడే వ్యక్తి

వ్యక్తమైన వాడు. వ్యక్త పరచబడినవాడు వ్యక్తి. వ్యక్తము కావడమంటే రూపొందడము, తెలియబడడం. ఒక తీరు, తెన్ను ఏర్పడడం. దేశం చక్కగా పెరగడం, మనస్సు సమగ్రంగా వికసించడం, హృదయ వైశాల్యం కానడం. అపుడు మనిషి తనను పూర్తిగా సమకూరుతుంది. తనలో తన సంబంధం, ఇతరులతో సంబంధం, పరిసరాలతో సంబంధం, విషయాలతో సంబంధం, అన్ని ఏర్పడతాయి. జీవుడు ఇన్నిటితో పెరిగాడు, తయారయ్యాడు. అలాంటి జీవుడే వ్యక్తి అంటేనే సంబంధం.

వ్యక్తియే సమాజం

వ్యక్తులు కలిస్తే సంఘం అయింది. అదే సమాజం. వ్యక్తులు లేకుండా సంఘం గుర్తింప బడదు. వ్యక్తిని బట్టియే సంఘం వుంటుంది. వ్యష్టియే సమిష్టి. కాని సమిష్టియే వ్యష్టి అవడానికి వీలులేదు. జీవునికి వ్యక్తిత్వం, అస్తిత్వం వున్నాయి. సంఘానికి వ్యక్తిత్వం లేదు. స్వతంత్రమైన అస్థిత్వమూ లేదు. పరాధీనమైన అస్థిత్వం వుంది. అంటే అది వ్యక్తులపైన ఆధారపడ్డది. దానికి ఒక రూపం అంటూ లేదు. ఏకీకృతంగా లేదు. సమూహ రూపం స్థిరమైంది కాదు. వ్యక్తితో వ్యవహరించినట్లు సమాజంతో వ్యవహరించడానికి వీలులేదు. అది ఒక యూనిట్ గా లేదు. చక్రాలు, ఇంజను, సీట్లు, తలుపులు, అద్దాలు మొదలగునవన్నీ కలిస్తే బస్సు అయింది. బస్సుతో వ్యవహరించవచ్చు, కాని సమాజం అలా తయారయింది కాదు. సమాజముతో వ్యవహరించడమంటే వ్యక్తులతో వ్యవహరించడమే.

వ్యక్తి వాస్తవం కొన్ని వాస్తవాల కలయిక సమాజం. అంతే

కాని అది ఒకే వాస్తవ లక్షణం కలికింది కాదు మానసికంగా కలుపుకొన్న భౌతిక వ్యక్తుల కూడలి. ఇది వ్యక్తికి సమిష్టికి గల సంబంధం.

"మా తెలుగుతల్లికి మల్లెపూదండ" అని పాడతాం తెలుగు తల్లి వుందా? లేదు, అది వూహ. అయితే తల్లికి గుణం, లక్షణం, రూపం మనం అపాదిస్తున్నాం. సమాజం కూడ అలాంటిదే. వాస్తవాన్ని గుర్తించకుండా వూహమేదే అల్లుకు పోతుంటాం. అది రాను రాను వాస్తవమనే భ్రమ కల్పిస్తుంది అయితే సమాజాన్ని బట్టివ్యక్తి తయారౌతాడు అనేది వుంది. తయారు కావలసిన వాడు సమాజంలో ఇతరులను అనుకరిస్తాడని అర్థం సమాజ సంబంధం యొక్క ప్రభావం అతనిమీద పడుతుంది. సంఘం నియమాలు నీతులు సహజ సంబంధం వ్యక్తికి వర్తిస్తాయి. అయితే వ్యక్తుల ప్రవర్తన ప్రభావమే సహజ లక్షణం. సామూహిక లక్షణం వ్యక్తి నుండి సమాజం, సమాజంనుండి వ్యక్తి తయారౌతారంటే అర్థం ఇదే. దానిని బట్టి వ్యక్తి ముఖ్యమా, సమాజం ముఖ్యమా? అనే ప్రశ్న ఉదయించింది.

వ్యక్తి మారితే వ్యవస్థ మారుతుంది

వ్యక్తి మారితే సమాజం మారుతుందా అని ప్రశ్నిస్తారు. వ్యక్తి మారందే సమాజం మారుతుందా అని తిరిగి ప్రశ్నించవలసి వస్తుంది. వ్యక్తులతో కూడింది సమాజం కనుక వ్యక్తులు మారితేనే సమాజం మారుతుంది. నియంతలాంటి ఒక వ్యక్తి సమాజాన్ని నిర్దేశించవచ్చు. సమాజంతో ఇలాంటిలక్షణాలు, పద్ధతులు ఉండాలని ఆదేశించవచ్చు. ఆ విధంగా వ్యక్తులు వుండాలని బలవంతం చేయవచ్చు. అపుడు సమాజాన్ని బట్టి వ్యక్తులు తయారౌతున్నారని అంటారు. అయితే అందులో వత్తిడి వుంది. వత్తిడిలో వచ్చింది ఎప్పటికైన వేగిపోతుంది. అందుకే సోషలిస్టు దేశాల్లో బలవంతం కొంతవరకే పని చేస్తుంది. సాధన హింసతో కూడి వుంటుంది. ఫలితం 'అహింస' అవుతుందని ఆశిస్తాము

మారే స్వేచ్ఛ వ్యక్తికి వుంది. సమాజానికి దూరంగా వుండే స్వేచ్ఛకూడ వుంది. సమాజాన్ని మార్చడానికి వ్యక్తికి శక్తి వుంది. సమాజం వ్యక్తిని లోబరచుకుంటుందే కాని స్వేచ్ఛనివ్వదు. ఉన్న స్థితిని అది స్థిరీకరిస్తుంది. వదగనివ్వదు. బలహీనుడు సమాజం మారితే గాని మారలేడు, బలవంతుడు సమాజాన్ని ఎదిరిస్తాడు. తాను మారతాడు, మార్పు తెస్తాడు.

కమ్యూనిస్టు రాజ్యాలు మూకుమ్మడి మార్పుకు యత్నిస్తాయి. మార్పు కూడ తెస్తాయి మూకుమ్మడి యత్నంలో కూడ వ్యక్తులు మారవలసిందే కదా. మూక ఏకంగా, ఒకే అంశంగా మారేదేమీ లేదు. మారమని చెప్పేది నియంతలాంటి వ్యక్తే లేక ముఖ్యమైన వ్యక్తులే. మూకుమ్మడి మార్పును మరో మూకుమ్మడి మార్పులకో, విచ్ఛిన్నతికో, లేక వెనుకటి దశకో దారితీయడము గమనిస్తున్నాం హృదయ పరివర్తన ద్వారా వ్యక్తి మారితే సమాజం మార్పు స్వచ్ఛందంగా వుంటుంది. అంతేగాక స్థిరంగా వుంటుంది. మరింత సహేతుక పరిణామానికి కూడ అవకాశమిస్తుంది

మార్పుకు ఇష్టపడని "సమాజం కుక్కలాంటిది". మార్పు చెందే వ్యక్తిని చూసి మొరుగుతూ వుంటుంది. వెంటపడుతుంది లెక్కపెట్టక పోతే మొరిగి మొరిగి నోరు మూసుకుంటుంది. రాళ్ళు విసిరితే ఇంకా మొరుగుతుంది. గట్టిగా కొడితే పారిపోతుంది. మాంసమో, రొట్టో ఒక ముక్క పడేస్తే వూరుకుంటుంది. కాని మార్పుతో నిజమైన ఆసక్తి కలవాడు సమాజాన్ని లెక్క చేయడు. ఉదాసీనంగా, ఔదార్యంగా నిర్లిప్తంగా తనపని చేసుకుంటూ పోతాడు.

సమాజంలో ఘర్షణ

వ్యక్తిలో వ్యక్తికి, వ్యక్తితో వ్యక్తికి, సమాజంతో వ్యక్తికి. భావాలతో నమ్మకాలతో పరిసరాలతో, ప్రకృతితో వ్యక్తికి సమా

జానికి వ్యతిరేకతలు వస్తుంటాయి. అవే ఘర్షణలు. ఘర్షణ అనగా అలజడి. యదార్థాన్ని వదలి అభిప్రాయాలతో బ్రతకాలనుకోవడం ఘర్షణ. ఒకే మనిషికి ఒకే విషయంపై భిన్నాభిప్రాయాలుంటాయి. అనేకులకు అనేకాభిప్రాయాలుంటాయి. అభిప్రాయాలు మారుతుంటాయి. పరస్పరం వ్యతిరేకంగా వుంటాయి, వాస్తవం వేరు వాస్తవాన్ని గూర్చిన విషయం వేరు. ఆలోచనే అభిప్రాయం అందుచేత అభిప్రాయాలు యదార్థం కాదు జీవించడమే యదార్థం. కనుక అభిప్రాయాలతో ఎల్లప్పుడూ ఘర్షణే వుంటుంది. ద్వంద వైఖరి వున్నా, రెండు నాల్కలతో మాట్లాడినా ఘర్షణే. మాటకూ, చేతకూ, పొంతన లేకపోయినా ఘర్షణే.

అవాస్తవ విషయాలమీద కూడ అభిప్రాయాలేర్పడతాయి. అవే నమ్మకాలు. నమ్మకాలతో ఎప్పుడు ఘర్షణ వుంటుంది. నమ్మి ఎంతకాలం అనుష్ఠానం చేసినా ధ్యేయం లభించలేదనేది ఘర్షణ. లోకం గురించి చేస్తున్నాను కాని, ఆసక్తివుండి చేయడం లేదంటం ఘర్షణే. సంఘానికి జంకి కలిసి వున్నాముకాని ప్రేమవుండి కాదని భార్యాభర్తలో, ఏవొక్కరన్నా ఘర్షణే.

మానసికమైన జ్ఞానం ఘర్షణకు కారణం కనుక జ్ఞానమే ఘర్షణ. అవసరానికి మించి గుర్తించడం ఘర్షణ. ఇంటికి వచ్చిన మనిషి పేరు, పని, చాలక పోతే వృత్తి తెలిస్తే చాలు, అతని కులం, మతం, ఘనతలు ఆరోపితములు విచారించడం అనవసర జ్ఞానం. కనీసానికి మించిన ఆలోచనే ఘర్షణ. కులాలు, మతాలు, దేవుళ్ళు మున్నగు కల్పిత విషయాలన్నీ ఘర్షణలే జాతీయత కూడా ఘర్షణే.

ఈర్ష, ద్వేషం, క్రోధం, లోభం, సంపాదన, స్వార్థం, డంభం ఇలాంటివన్నీ ఘర్షణలు. ఘర్షణకు కారణాలు. వాస్తవాన్ని వదలి ఆదర్శాన్ని వూహించుకోవడం కూడా ఘర్షణే. మనసు నిబ్బరంగా వుండకపోవడం ఘర్షణ. వేళకు నిద్రపట్టక పోవడం ఘర్షణ. మనసు

అస్పష్టంగా వున్నా ఘర్షణే, బుర్ర ఖాళీగా లేక పోయినా ఘర్షణే. వూహా ఘర్షణ, గతం ఘర్షణ. భౌతిక అవసరాలు, మానసిక తృప్తికి వాడడం ఘర్షణకు మూలం. పోటీలో ఘర్షణ వుంది. పోల్చుకోవడంలో ఘర్షణ వుంది.

ఘర్షణ వల్ల శక్తి వృథా అవుతుంది. అశాంతి కలుగుతుంది. ఉచ్ఛనీచాలు హెచ్చు తగ్గులు వస్తాయి. గందరగోళం పుడుతుంది. ఆందోళనలు, యుద్ధాలు చెలరేగుతాయి. సంఘర్షణ అంటే మంచి ఘర్షణ కాదు, బాగా ఘర్షణ వుండడం.

వ్యక్తిలో సమాజంలో ఘర్షణ తొలిగే వీలుందా? అందుకు కృష్ణజీ చెప్పిందేమిటో విచారిద్దాం.

వ్యక్తి - సంఘం

వ్యక్తిపై సమాజ ప్రభావము

వ్యష్టి సారాంశికంగా సమిష్టే. వ్యక్తిసృష్టించేదే సమాజం వ్యక్తి సమాజం పరస్పరానుబంధాలు వేరు వేరు కావు. వ్యక్తి సమాజ నిర్మాణం చేస్తాడు. సమాజం లేక పరిసరం వ్యక్తిని రూపొందిస్తుంది పరిసరం వ్యక్తిని నిబద్ధిస్తుంది. వ్యక్తి ఎప్పుడైనా విముక్తి చెందగలడు గత స్థితినుండి వేరు కాగలడు. తాను దాసుడయిన పరిసరానికి తాను సృష్టికర్త దానినుండి తొలగేశక్తి కూడా అతనికి వుంది. తన మనసును, ఉత్సాహాన్ని కృంగదీయని పరిసరాన్ని కూడా సృష్టించుకోగలడు. తన నిబద్ధతనుండి విడుదల కావడంలోను, వాస్తవాన్ని అర్థం చేసుకోవడంలోను వ్యక్తి ప్రాముఖ్యత వహించాడు. నిబద్ధతలో కాఠిన్యంగా వుండే వ్యక్తి హింస ద్వేషాలను పునాదులలో సమాజాన్ని సృష్టిస్తాడు. (COL II-81)

మానవ సంబంధాలే సమాజం

సమాజమంటే మనుషుల మధ్య వుండే సంబంధం. ఒకరికొకరి మధ్యవుండే సంబంధం, ఒక కుటుంబానికి మరొక దానికి మధ్య వుండే సంబంధం, ఒక వర్గానికి మరొక వర్గానికి మధ్యగల సంబంధం, వ్యక్తికి వర్గానికి మధ్యగల సంబంధం. మానవ సంబంధమే సమాజం. మీకు నాకు మధ్యగల సంబంధమే అది. నేను లోభిని, యుక్తి పరుణ్ణి గొప్ప శక్తి అధికారం గలవాణ్ణయితే మిమ్మల్ని నెట్టివేస్తాను. మీరు కూడ అదే చేయాలని చూస్తారు. కనుక మనం చట్టం చేస్తాం. ఇతరులు వచ్చిమననిబంధల్ని వుల్లంఘిస్తారు. వేరే నిబంధన ఏర్పాటుచేస్తారు. ఎప్పుడూ ఇది జరుగుతూవుంటుంది. మానవ సంబంధమైన సమాజంలో ఎప్పుడూఘర్షణే. సమాజానికిఘర్షణ ప్రాతిపదిక అయింది. మానవులు తమ అభిప్రాయాల్లోను, కోర్కెల్లోను, సంస్థలోను, పరిశ్రమలోను,

ఎంత చిక్కగా తయారైతే సమాజం అంతగా చిక్కులకు లోనవుతుంది.
(LH-59)

సమాజానకి కట్టుపడిన మనస్సు బంధకారి

మనం ఒక నీతి మీద, హింస మీద ఆధారపడ్డ సమాజానికి అలవాటు పడ్డాం. మనకు తెలిసో తెలియకో చిన్నప్పటినుండి హింస తో, అనుకరణతో తయారయ్యాం. స్థిరమైన అభిప్రాయాలతో త యారు చేయబడ్డాం. దానినుండి బయట పడడం మనకు తెలియదు. అది సాధ్యం కాదని మనకు మనమే అనుకుంటాం. మనిషికి హింస త ప్పదనిఅనుకుంటాం. ముసుగులో మెత్తగా, అలా అలా హింస చేయ వచ్చు. కనుక ఆసమస్య లోతుగా పరిశీలించాలి. ఎందుకంటే హింస, భయం గూర్చి అవగాహన లేకుండా ప్రేమ ఎలా వుంటుంది. ఒక స మాజ పద్ధతిలో స్థిరపడ్డ మనస్సు, ఒక సిద్ధాంతానికి కట్టుబడ్డ మనస్సు, నీతేలేని ఒక రకమయిన సామాజిక నైతికతకు లోబడ్డ మనస్సు, మత నమ్మకానికి నిబద్ధమైన మనస్సు దైవభావాన్ని అంగీకరించడానికీ, నిరాకరించడానికి అలవడ్డ మనస్సుపోరాటంగాని లేకుండా తనకుతాను విముక్తి చేంద్దగలదా హింసమరింత హింసను తెచ్చిపెడుతుంది వ్యతిరేక త ఇతరత్రా మెలికలు తెచ్చి పెడుతుంది.
(BL-110)

అవినీతి సంఘ లక్షణం

ఎలాంటి విశదీకరణ లేకుండా ఇతరులు కష్టాలు నిరుత్సా హాలు మొదలైనవి అదిగమించడానికి మనం సాయంచేస్తుంటాము. ఈసమాజానికి సరిపడే వాళ్ళుగా తయారు చేయాలని ప్రయత్ని స్తు న్నాం.
(COL-II-169)

ఈఅవినీతి కరమైన సమాజంలో మనుష్యుల్ని ఇరికించడానికి యత్నిండడం అంత ప్రాముఖ్యమంటారా?
(COL II - 169)

సమాజ గత మనసు అవనీతి మయం

మనస్సు సమాజం వల్ల మలచ బడ్డది. సంస్కృతి ద్వారా తయారై పోషింపబడ్డది. సమాజం అవనీతి మయం ఎప్పుడూ ఆస్థితిలో వుంటుంది. లోలోన క్షీణిస్తుంది. తనకు తానే నాశనకారి. అంచేత సమాజం ప్రభావంలో వుండే మనస్సు కూడ అవనీతి మయంగా వుంటుంది. కృశించి పోతూ వుంటుంది. అంతేకదా. (CL III-69)

ఈ సమాజం మనిషిని పతనం చేస్తుంది

సమాజం నశించిపోయే స్వభావం కలది. పరిపూర్ణమైన (Perfect) సమాజం అంటూ లేదు. పరిపూర్ణ సమాజం అంటే లోభత్వం, ఈర్ష్య, సంపాధన, అస్థిరమైన ఆనందం, అధికార తాపత్రయం మొదలైన వాటితో ప్రోద్బలమైన మానవ సంబంధం. ఈర్ష్యను అభివృద్ధి పరచలేము. అది ఆగిపోవాలి. రెండునాల్కల ధోరణిలో ఆదర్శాలువల్లిస్తూ నాగరికమైన ముసుగులో కప్పితే సరిపోదు; అంతమాత్రాన హింస ఆగిపోదు. ఈ సమాజానికి తగినట్లుగా స్థిరపడమని బిడ్డలకు చదువు చెప్పడం, వినాశం వైపున ప్రేరణ భద్రంగా వుండేటట్లు ప్రోత్సహించడమే. నెగ్గడమనే నిచ్చనకు ఎగ బ్రాకడం, ఎవరిగానో తయారవడం, గుర్తింపు పొందడం - మన వినాశనానికి కారణం సమాజ నిర్మాణానికి మూలం. దానిలో భాగం పంచుకోవడమంటే దిగజారి పోవడమే. (CL III-69)

సమాజ నీతి

సామాజిక నీతి అంటే కేవలం మర్యాద. అపేక్ష,లోభం,ఏదో సాధించానన్న భ్రాంతి, దాన్ని గుర్తింపు, పదవి అధికారం యొక్క క్రూరత్వం, వొక సిద్ధాంతం (Ideology) పేరుతోనో, దేశం పేరుతోనో చంపడం సమాజ నీతి అయింది. (CL III -130)

సమాజం ప్రజా పీడనాత్మకంగా వున్నా, ప్రజస్వామ్యం పేరుతో వున్నా మార్పు సున్నా, ఏసమాజ విధానంలోను మొత్తం మార్పు ఎప్పుడూ రాదు. (CL III-132)

నమ్మకాల మీద, వాటితో కూడిన మతం మీద, మతం పేరుతో వున్న సంప్రదాయం మీద, కొన్ని ఆర్థికాంశల మీద, సమాజం ఆధారపడి వుంది. అంతేకదా, నీవు దానిలో ఒక భాగానివి వానితో సర్దుకుపోడానికి అవస్థ పడుతున్నాము. ఆ సమాజం ఆర్జనం నుండి కల్గింది. ఈర్ష్య, భయం, లోభత్వం, సపాందనాయత్నాల్లు అపుడపుడు తళుకుమనే ప్రేమ. వాటినుండి పుట్టిందే సమాజం. తెలివిగా వుండాలన్నా, నిర్భయంగా వుండాలన్నా, నిస్సంపాదనతో వుండాలన్న అలాంటి సమాజంతో సర్దుకోగలవా? సర్దుకోగలవా? (LH-131)

కుటుంబం చేసేహాని

కుటుంబం ఏర్పడడానిక వివాహం ఒక వ్యవస్థ అని భావిస్తున్నారా, కుటుంబమనేది ఒక యూనిట్ గా సమాజానికి విరుద్ధంగా లేదా? క్రియా కలాపం మొదలయ్యే కేంద్రం లేదా? మిగత సంబందాల పై ఆధిక్యత వహించే వేర్పాటు సంబంధం కదా? తన్ను తాను కప్పేసుకొనే చర్య కాదా? విభాగాన్ని, వేర్పాటును, ఎక్కువ వాళ్ళని, బలవంతుల్ని, బలహీనుల్ని సృష్టించేది కాదా? కుటుంబం ఒక సంస్థగా మొత్తాన్ని వ్యతిరేకిస్తుంది. ప్రతి కుటుంబం ఇతర కుటుంబాల్ని వ్యతిరేకిస్తుంది., ఇతర వాటిని కాదంటుంది. ఆస్థితో కూడి కుటుంబం యుద్ధానికి కారణం అవడం లేదా ? (COL III-110)

ఇక్కడ కుటుంబం కాదు సమస్య. భద్రత నిమితమైన కాంక్షే సమస్య. భద్రత నిమిత్తమైన కాంక్ష వేర్పాటుతనమైంది కాదా. వేర్పాటు భావనయే కుటుంబంగా, సంపాదనగా రాష్ట్రంగా, మతంగా, అలా అలాదూపోతుంది. అంతర్గత భద్రత పట్ల వున్న కోరిక

భద్రతకై బహిర్గత రూపాలు వెతుకుంటుంది. అవి ఎప్పుడూ వేర్పాటువే. భద్రతను కోరే కోర్కెయే భద్రతను భంగపరుస్తుంది. విడితనం, వేర్పాటు వాదం తప్పని సరిగా విచ్ఛిత్తి తెచ్చిపెడతాయి, జాతీయత, వర్గ వ్యతిరేకత, యుద్ధం, వేర్పాటు తనంయొక్క లక్షణాలు. అంతర్గత భద్రతకు సాధనమైన కుటుంబం అక్రమతకు. సమాజ వైపరీత్యానికి ఆధారం అవుతుంది. (COL II-111)

ఇతరుల్ని వాడుకోవడం అంటే ఏమిటి

పరస్పర సంబంధాలలోనున్న అవనీతి

వాడుకోవడం సులభమే మనం ఒకరినొకరం పరస్పర సంతృప్తికి వాడుకుంటాం. ప్రస్తుత సమాజ నిర్మాణం అదే. మన సంబంధం అవసరం మీద, వాడుక మీద ఆధారపడింది. అధికారంలోకి రావడానికి నీకు వోట్లు కావాలి నీవు పొందాలనుకున్న దానికై మనుష్యుల్ని వాడుకొంటావు వాళ్ళకు కావలసినది వాగ్దానం. ఆడదానికి మగవాడు కావాలి. మగవాడికి ఆడది కావాలి. మన ప్రస్తుత సంబంధం అవసరం వాడుక మీద ఆధారపడింది. అలాంటి సంబంధంలోనే హింస ఇమిడి వుంది. సామాజిక నిర్మాణం పరస్పర అవసరం - వాడుక మీద ఆధారపడి వున్నంత వరకు హింస, చీటలు తప్పవు నా వ్యక్తిగత సంతృప్తికి నేనమ్మిన సిద్ధాంత సాధనకు నేను ఇతరుల్ని వాడినంత కాలం భయం, అపనమ్మకం, వ్యతిరేకత వుంటాయి. అలాంటప్పుడు సంబంధం అనేది ఆత్మ నేర్పాటు తనం, విచ్ఛిన్నత్వం అవుతుంది. వ్యక్తి జీవితంలోను, లోకవ్యవహారాల్లోను ఇది వాస్తవమైంది, బాధాకరమైంది.

(COL II-69)

ఒకరిని మరొకరు వాడుకోవడమే సమాజం

నాకు తపాల మనిషి కావాలి. అతన్ని నాలో దాగిన కోర్కెనెరవేర్చుకోడానికి వాడితే అది సామాజిక అవసరం, మానసిక

అవసరం అవుతుంది. మన సంబంధం వేరే అవుతుంది. ఈ మానసిక అవసరం, అంటే ఇతరుల్ని వాడడం. హింసకు దుఃఖానికి ఆసరాఇస్తుంది. మానసిక అవసరం అధికారాన్నకై వెదకే అవసరం తెచ్చిపెడుతుంది. మన ఉనికికి సంబంధించిన అనేక స్థాయిల్లో మానసిక తృప్తికి అధికారం వాడతాం. తనకుగాని, తనపార్టికి గాని తాపత్రయ పడే వాడు, ఒక ఆదర్శం సాధించాలని కోరేవాడు సమాజంలో విచ్ఛిత్తికి కారకుడని తెలుస్తూనే వుంది. (COL II-69)

అవసరం, ఇతరుని వాడడం, తప్పనిసరిగా అధికారానికి, ఆధిపత్యానికి దారితీస్తాయి. ఒక అభిప్రాయానికి సంబంధించిన అధికారము ఖడ్గానికి సంబంధించిన అధికారము రెండూ ఒకటే. రెండూ నాశనం చేసేవే ఖడ్గం లాగానే అభిప్రాయమూ, నమ్మకము ఒక మనిషికి వ్యతిరేకంగా మరొక మనిషిని తయారు చేస్తాయి. అభిప్రాయము, నమ్మకము ప్రేమకు పూర్తిగా విరుద్ధమైనవి. (COL II-70)

నేటివిద్య మనిషిని ప్రేమకు దూరం చేస్తుంది

నీవు నన్ను ప్రేమిస్తున్నావు కనుక నేను నిన్ను ప్రేమిస్తున్నానన్నేది ఒక వ్యాపారం. అది మార్కెట్టులో కొనుక్కొనేది ప్రేమ కాదు. ప్రేమించడం ప్రయోజనం కోరేది కాదు. ఏదో ఇస్తున్న భావనకూడ వుండరాదు. అలాంటి ప్రేమయే స్వేచ్ఛను ఎరుగగలదు. కాని మీకు ఈ విధమైన విద్య అబ్బలేదు. మీరు లెక్కల్లో, కెమిస్ట్రీలో, జాగ్రఫీలో, హిస్టరీలో తర్ఫీదు అయ్యారు. అది అంతటితో ఆగిపోయింది. మీ తల్లిదండ్రులకు అంతవరకే పట్టింది. మీకు మంచి ఉద్యోగం వస్తే చాలు, జీవితం విజయవంతం అయితే చాలు. వాళ్లకు డబ్బుంటే బిడ్డల్ని ఇతర దేశం పంపుతారు. ప్రపంచములో ఇతరుల మాదిరిగానే డబ్బు సంపాదించడమే ధ్యేయం. సంఘంలో గౌరవంతో కూడిన పదవులు పొందడమే ధ్యేయం. ఎంత ఎత్తుకు పోతే అంత దుఃఖం ఇతరులకు తెచ్చిపెడతారు. అంత ఎత్తుకు ఎదగాలంటే మీరు పోటీ పడాలి,

కటువుగా వుండాలి. కాబట్టి ఆశ, పోటీ, కాఠిన్యం వున్న స్కూళ్ళకే తల్లిదండ్రులు తమబిడ్డల్ని పంపుతారు. అందుకే మన సంఘం ఎప్పుడూ గుల్లబారి పోతుంది. నిరంతరం చీకాకులతో కూడి వుంటుంది. రాజకీయ వాదులు, న్యాయవాదులు, మహాపురుషులు, మహాత్ములనబడే వారు శాంతి గూర్చి ఎంత మాట్లాడిన అందులో అర్థం పర్థం వుండదు. (TMOC-25)

సమాజానికి ప్రమాదకరమైన వ్యక్తి

స్థిరమైన పద్ధతిలో, సమాజంలో సర్దుకుపోవాలనే కాంక్ష వున్నంతకాలం అతడు మర్యాద పరుడు. కాని ఆ పద్ధతికి వేరైన ఆసక్తి కలిగిందంటే నీవు ప్రమాదకరమని భావిస్తారు. అందుకని నీవు పూర్తి అభిలాష, ఆసక్తి కలగకుండా చేస్తుంది సమాజం. నీ ఆసక్తినీ వునికి పూర్తిగా ప్రకటిస్తుంది. కనుక అది విప్లవవాత్మకమైన చర్యకు కారణం అవుతుంది. (TMOC-121)

మంచి మనిషి మంచి పౌరుడు

తెలివివున్నవాడు మంచి సమాజాన్ని సృష్టిస్తాడు. కాని మంచి పౌరుడు మంచి తెలివిగల వాడిని తయారు చేసే సమాజాన్ని సృష్టించలేడు. పౌరుడు ఆదిపత్యం వహిస్తే పౌరుడికి మనిషికి మధ్య ఘర్షణ తప్పదు. మనిషిని బుద్ధిపూర్వకంగా అగౌరవించే సమాజం నాశనమయిపోతుంది. మానవుని మానసిక విధానం అర్థమైనపుడు పౌరులకు మనిషికి మధ్య సమన్వయం కుదురుతుంది. దేశం కానీ సమాజం కానీ అంతర్గత మానవుని పటించుకోడు. బహిర్గత మానవుని అనగా పౌరుని మాత్రమే పట్టించుకుంటుంది. అంతర్గత మానవుని అది కాదనవచ్చును. కానీ బహిర్గత మానవుని అంతర్గత మానవుడు అధిగమిస్తాడు. పౌరునికై యుక్తిగా ఏర్పాటుచేసిన పథకాలన్నీ అంతర్గత మానవుడు పాడుచేస్తాడు. భవిష్యత్తు నిమిత్తం దేశం వర్తమానాన్ని త్యా

గం చేస్తుంది. భవిష్యత్తు గూర్చి తనకు తాను భద్రత వహిస్తూ వుంటుంది. ప్రస్తుతం గాక భవిష్యత్తే పరమావధిగా, మనిషిని గౌరవిస్తుంది. తెలివిగలవానికి ప్రస్తుతం, వర్తమానం, ఇప్పుడనేదే అతిముఖ్యం, రేపు కాదు. రేపనేది వాడిపోతేగాని (నేడు) వున్నదేమిటో అర్థం కాదు. వున్న దాని యొక్క అవగాహన వర్తమానంలో పరిమాణం తెస్తుంది. ఈ పరిమాణం అత్యంత ప్రాముఖ్యమైంది. మనిషితో పౌరుని సమన్వయ పరచడం ముఖ్యం కాదు. ఈ పరిమాణం సంభవించినపుడు మనిషికి పౌరునికి మధ్య వుండే ఘర్షణ తొలగిపోతుంది.

(COL I-51)

సాధన చెడుదైతే, ఫలితం మంచిదికాదు

ఘర్షణలతో, గందరగోళంతో, దుఃఖంతో కూడిన సమాజ నిర్మాణానికి తోడ్పడి, ఇప్పుడు పూర్తిగాడిపైన సమాజాన్ని తయారు చేయాలని కోరుతున్నారు. ఈ స్థితికి సమాజాన్ని తెచ్చినవాడు. మనమే కాగా మనలో ఎవరైన తప్పు తెరుగని సమాజాన్ని తయారు చేయగలరో, హింస ద్వారా శాంతి లభిస్తుందని నమ్మడం భవిష్యత్ ఆదర్శానికి వర్తమానాన్ని త్యాగం చేయడమే అవుతుంది. చెడ్డ సాధన ద్వారా మంచి ఫలితాన్ని సాధించడమనేదే ప్రస్తుత వినాశనానికి కారణం.

(ESL)

స్వేచ్ఛ ఎవరికుంటుంది

నేను ఈర్ష్యాపరుణ్ణి, లోభిని అయినంత కాలం మానసికంగా సమాజం మీద ఆధారపడతాను. ఆ విధంగా సమాజం మీద ఆధారపడినంత కాలం స్వేచ్ఛ లేదు. లోభిని కావడం ఆగిపోతే నేను స్వేచ్ఛ పొందినట్లే.

(LH-59)

మానవ సంబంధాలు ఘర్షణ

మరణంలో మాత్రమే నీవు ఒంటరివి. జీవించడంలో ఎల్లప్పుడూ

సంబంధం వుంది తండ్రితో, సోదరునితో, భిక్షగానితో, బాటసారితో, వ్యాపారితో, కలెక్టరితో సంబంధం తప్పదు. ఆ సంబంధాన్ని సరిగా అర్థం చేసుకోక పోవడం వల్లనే ఘర్షణ వస్తుంది. సరిగ్గా అర్థం చేసుకుంటే ఘర్షణ లేదు. అపుడు ఒంటరిగా జీవించడమనేదే లేదు. (LH-60)

స్వేచ్ఛ ఎలా ప్రాప్తిసుంది

అయితే స్వేచ్ఛగా వుండే సంబంధం నాకెలా వుంటుంది? భయం లేనపుడు వుండే సంబంధంలోనే స్వేచ్ఛ వుంది. కనుక మానసికంగా ఆధారపడడమే భయాన్ని పోషిస్తుంది. ఈ ఆధారపడడం నుండి స్వేచ్ఛ పొందాలి. (LH-60)

నవీన సమాజ సృష్టి

తప్పకుండా కొత్త సమాజాన్ని సృష్టించాలి. అంటే నీవు వ్యక్తిగా ఆర్జనం, ఈర్ష్య, లోభత్వం నుండి విడుదల పొందాలి. జాతీయత, దేశభక్తి, సంకుచిత పరిచే మతాలోచన నుండి స్వేచ్ఛ పొందాలి. అప్పుడు మాత్రమే కొత్త సమాజాన్ని, పూర్తిగా కొత్త సమాజాన్ని సృష్టించగలవు. అలా కాకుండా, ఆలోచనా రహితంగా ప్రస్తుత సమాజంలో సర్దుకుపోదామని ఆరాటపడుతుంటే కేవలం పాత పద్ధతుల్ని అనుసరిస్తున్నట్లే అంటే ఈర్ష్య, అధికారం, అభిమానం,(పరువు ప్రతిష్ట) నమ్మకాలలో కూరుకు పోయినట్లే-అవన్నీ అవినీతికరమైనవి. (LH-131)

మనిషి మారితే నవీన సమాజం

ఇప్పుడు ఐరోపాలో, ఇండియాలో, ఇతర చోట్ల వున్న అవినీతికరమైన సమాజంలో సంఘ నిర్మాణంలో మౌలికమైన మార్పులు రావాలి. నిర్మాణమెంత బందోబస్తుగా వున్నా మనిషి తనలో తాను అవినీతిగా వుంటే, తన చర్యల్లో అవినీతిగా వుంటే అతడు దాన్ని అతిక్రమిస్తాడు. అందుకని అతడు తప్పనిసరిగా మారవలసిన అవసరం కనపడుతుంది. (TAOI-59)

సుఖం మనిషికి లభిస్తేనే నవీన సమాజం

సుఖంగా వుండే మానవుడే కొత్త సమాజాన్ని తేగలడు, అయితే సిద్ధాంతంలోను నమ్మకంలోను ముడిపడ్డవాడు కాడు. సుఖవంతుడు ఏదో సామాజికమైన వ్యక్తిగతమైన క్రియాకలాపంలో తగుల్కొన్న వాడూ సుఖవంతుడు కాడు. సుఖమనేది దానికది చివరిది కాదు. వున్న దాన్ని అర్థం చేసుకోవడంలోనే అది లభిస్తుంది. తన ప్రతిబింబాల నుండి మనస్సు విముక్తి నొందినప్పుడు మాత్రమే సౌఖ్యం వుండగలదు. ఆలోచించుకున్న సౌఖ్యం కేవలం ఆత్మతృప్తికే. క్రియద్వారా, అధికారం ద్వారా, వచ్చే సౌఖ్యం ఇందియోద్రేకానికి సంబంధించింది. ఆవుద్రేకం చల్లారిపోతుంటుంది. కనుక ఇంకా కావాలి, ఇంకా కావాలనే పెరపెర లెక్కువౌతాయి. ఘర్షణ, దుఖం వున్నంత కాలం సౌఖ్యం లెదు. సౌఖ్యం స్మృతికి సంబంధించింది కాదు. అది సత్యంతో వుండేటప్పుడు వచ్చే స్థితి, నిత్యనూతనమైనది. సతతం కొనసాగేది కాదు.

(COL-II-70)

ప్రపంచం అంటే మనమే

మనమంతా కలిస్తే ప్రపంచం. అలా భావించడం, అలా సంబంధం పెట్టుకోవడం, ఇంకా ఇతరత్రా సంబంధం లేకపోవడం ఒక గొప్ప బాధ్యతతో కూడిన ఫీలింగ్ ఇస్తుంది. విభజనాత్మకం కాబట్టి సంపూర్ణమైన క్రియకు పురికొల్పుతుంది. (TAOI-75)

మనుషుల మధ్య సంబంధాలు

సంబంధం అనేది ఏదో క్రియలోనో, ఒక ప్రాజెక్టులోనో, సిద్ధాంతంలోనో కాకుండా సంపూర్తిగా కలసిపోవడమవుతుంది. అంటే ఏ స్థాయిలో కూడా ఏ విధంగా కూడా మనుషుల మధ్య విభాగం కాని ముక్కలు ముక్కలు కావడం కాని వుండదు. (TAOI-76)

సంబంధం లేక పోతేనే అవినీతి

అవగాహనతో కూడిన సంబంధం లేకపోతే ప్రపంచంలో సిద్ధాం

త రీత్యా సాంకేతిక పరంగా క్రమతను సృష్టించాలని చేసే ప్రయత్నం మనిషికి మనిషికి మధ్య అగాధాన్ని కలుగజేస్తుంది. అవినీతిని నిరోధించలేదు. సంబంధం లేకపోవడం వల్లనే అవినీతి మొదలవుతుంది. అదే అవినీతికి కారణం అవుతుందని భావిస్తున్నా. (TAOI-76)

ఎవరు నిజంగా వ్యక్తి?

విభాగంగా వుండడమే ఈనాడు సంబంధం అయింది. ఇండివిడ్యువల్ అనే దాని మూలార్థం (INDIVIDUAL= INDIVSIBLE) (వ్యక్తి అంటే అవిభాజ్యమైన వాడు) తనలో తాను విభాగంగ వుండని వాడు, ముక్కలు ముక్కలు కాని వాడు, నిజంగా అలాంటి మానవుడే వ్యక్తి. మనలో ఎక్కువ మందిమి వ్యక్తులం కాము. కానీమనం వ్యక్తుల మనుకుంటాం. అందుకే వ్యక్తి సంఘానికివ్యతిరేకంగా వుంటుంటాడు ఆ పదానికి నిఘంటువు అర్థం తెలిసికోవడమేగాక విభాగం లేదనే లోతైన భావాన్ని గ్రహించాలి. అంటే మనస్సు,హృదయం, దేహం మద్యసంపూర్ణమైన ఐక్యత వుండాలి. అపుడు మాత్రమే వ్యక్తిత్వం వుంటుంది. (TAOI-76)

సమగ్ర జీవితంలోనే ప్రేమ

నిజమైందని అబద్ధమైందని జీవితాన్ని మనం విభజిస్తాం. సీకిష్టమైంది నిండు హృదయంతో చేయడం నిజమైన జీవితం అంటాం. అందులో అంతరాత్మ విభేధం లేదు నీవు చేస్తున్న దానికి, నీవు చేయవలసిందానికి మధ్య యుద్ధం లేదు అపుడు జీవితం సమగ్రమైన ప్రక్రియ అవుతుంది. అందులో అద్భుతమైన ఆనందం వుంది. మానసికంగా ఎవరి మీద ఏ సంఘం మీద ఆధార పడకుండా వుంటే లోన ఎలాంటి అనుబంధం లేకుండా వుంటే అది సంభవిస్తుంది. అపుడే నీవు చేసే దాన్ని ప్రేమించ గలవు అలా సంపూర్ణ విప్లవాత్మక స్థితిలో వుంటే నీవు తోట మాలివైనా పరవాలేదు, ప్రధానమంత్రివైనా పరవాలేదు, ఏమి చేసినా పరవాలేదు. నీవు చేసేదాన్ని ప్రేమిస్తావు.

ఆ ప్రేమనుండి అసాధారణమైన సృజనాత్మక భావం పరిఢమిల్లుతుంది.
(TMOC-64)

ప్రశ్న: సరే, వున్న సంఘాన్ని వ్యతిరేకించి కొత్త సమాజాన్ని సృష్టిస్తే ఆస్పష్టించడం కూడా మరొక కోర్కె కాదా?

క్రొత్త సమాజానికి ఆధారం కోరిక కాదు

జవాబు: నేను చెప్పింది పూర్తిగా వినలేదేమోననిపిస్తుంది. ప్రస్తుత సమాజ వాతావరణం లోనే మనస్సు వుంటూ సమాజానికి ఎదురుతిరిగితే అది జైలులో కుట్రలాంటిది. అది మరొక రూపంలో వుంటే ఆశయమవుతుంది. కానీ ఈ సమాజానికి సంబంధించిన వినాశక ప్రక్రియను మనస్సు పూర్తిగా అర్థం చేసుకొని, బయట పడితే అప్పుడు జరిగే క్రియ కోర్కెతో వుండదు, అలాంటి చర్య క్రొత్త సాంస్కృతిని మెరుగైన సమాజాన్ని వేరైన ప్రపంచాన్ని సృష్టించవచ్చు. ఆసృష్టి తో మనస్సుకు సంబంధం లేదా? దాని ఆసక్తి ఏమంటే నిజమైనదేమిటో కనుగొనడమే, సత్యం యొక్క సంచలనమే క్రొత్త ప్రపంచాన్ని సృష్టిస్తుంది ఆసృష్టి చేసేది ఎదురుతిరిగిన మనస్సు కాదు.
(TMOI-139)

స్వార్థం అవినీతికి ఆశ్రయం

స్వార్థం అనే కేంద్రం ఘర్షణకు మూల స్థానం. అది అభిరుచులకు అత్యంత ప్రాధాన్యత ఇస్తుంది. ఆ కేంద్రమే మైల పట్టిన ఆత్మ. అది స్వల్పమైంది. దాని సంగతీ అంతే దాన్ని ఆత్మయని అంతరాత్మయని పరమాత్మయన్న చక్కని శబ్దాలతో వర్ణించ వచ్చు. ఆవర్ణన అంతా అవినీతిని కప్పిపుచ్చడానికే. దాన్ని దాటిపోవడమెలా?
(BV-153)

ఘర్షణ లేని జీవితం లోనే నీతి

ఘర్షణ అంటే అవినీతి. దానివల్ల శక్తి వృథా అవుతుంది.

పుట్టింది మొదలు చచ్చేవరకు అది మన జీవిత పోరాటం. ఒక్క క్షణం కూడ ఘర్షణ లేకుండా జీవించడం సాధ్యమా? అది జరగాలంటే మనల్ని మనం తెలిసికోవాలి. మనంతకు మనం తెలిసికోవాలి. మన మొత్తం గమనాన్ని ఎలా పరిశీలించాలో తెలిసికోవాలి. అందుకే యదార్థమైన పరిశీలన వుంది. సమానుకూలమైన (Harmonious) పరిశీలన వుంది. అది కేవలం పరిశీలన మాత్రమే. పరిశీలించే వాడు వుండడు. అప్పుడే ఘర్షణలేని జీవితం వుంటుంది. (TAOI-79)

పోలిక పోల్చటం చేశామంటే ఘర్షణ, ఈర్ష్య, సాధించాలనే కోర్కె. అంతకు మించి పోవాలనే ఇచ్ఛ వచ్చి పడతాయి.

(TAOI-80)

గుర్తుంచుకుంటేనే పోలికవుంటుంది. పోలిక ఈర్ష్యను కలిగిస్తుంది. దాని మీదే సమాజం ఆధారపడింది. ఆ సమాజం సంపాదనకు ఎగబడేది పోలిక ఎప్పుడూ అవగాహన ఇవ్వదు. అవగాహనలో ప్రేమ వుంది. పోలిక బుద్ధి పరమైంది. అది అనుకరించడం, అనుసరించడం, అనే మానసిక ప్రక్రియ. అందులో నడిపేవాడూ, ప్రమాద భరితమే, నడిచేవాడు, ప్రమాద భరితమే. ఆ ప్రమాదం చూస్తున్నారా? లేదా? (LH-101)

ఒక పద్ధతే సమాజం. అదే సంస్కృతి, లేక విచారనుకునే జ్ఞానం. పైకొచ్చిన వారెవరో దాన్ని కల్పించారు. దాని ప్రకారం ప్రతి ఒకరు బ్రతకాలని ప్రయత్నిస్తున్నారు. సొంత భావాలు, అభిప్రాయాలు అణచుకొని ఆ పద్ధతికి కట్టుబడి పోవాలనుకుంటున్నారు. అందులోనే ఘర్షణ వుంది. ఘర్షణ వల్ల ప్రధానంగా శక్తి వృధా అవుతుంది. (TAOI-474)

మనలో ఎక్కువ మందికి చాలా తక్కువ శక్తి వుంది. శక్తిని మనం ఘర్షణలో, పోరాటంలో ఖర్చు చేస్తాం, అనేక విధాలుగా వృధా

చేస్తాం. లైంగికంగానే కాకుండా ఎక్కువ భాగం వైరుధ్యాలలో మన ల్ని మనం విభజించుకోవడంలో వినియోగిస్తాం. దాని వల్ల ఘర్షణ వస్తుంది. (BV-50)

ఘర్షణ ఉంటే ధ్యానం లేదు

నిక్కచ్చిగా ఘర్షణ శక్తిని బాగా వృథా చేస్తుంది. శక్తి స్థాయిని తగ్గిస్తుంది. మనకు భౌతిక శక్తే గాక మానసిక శక్తి కూడా చాలా అవసరం. అది స్పష్టంగానూ, తార్కికంగానూ, ఆరోగ్యంగానూ, అలజడి లేకుండానూ మనస్సు వల్ల లభిస్తుంది. ఎలాంటి సెంటిమెంట్లు వికారాలు లేనట్టి, ఎంతో ప్రేమ కరుణ వున్నట్టి హృదయం ద్వారా లభిస్తుంది. గొప్పతీవ్రతను ఆసక్తిని కల్గిస్తుంది. లేకపోతే ధ్యానం అనే దానికి ప్రయాణం చేయలేము. పద్మాసనం వేసుకోవచ్చు, ప్రాణాయామం చేయవచ్చు, తమాషాలు జంపవచ్చు. కాని దాన్ని చేరలేము. (BV-50)

ఘర్షణ లేని జీవితం

కోర్కెవల్ల, స్మృతివల్ల, భయంవల్ల, వినోదంవల్ల, భాధవల్ల క్రియ జరిగినంత కాలం ఘర్షణ గందరగోళం, వ్యతిరేకతలు వుంటాయి. మన నిబద్ధతను బట్టే మన క్రియ లుంటాయి. వాటివల్ల వచ్చే ఛాలెంజ్ ఎదుర్కోలేక శక్తి చాలక ఘర్షణలో పడతాం. అసలు సమస్య అది. ఆత్మ అనేది ఘర్షణతో నిర్మాణమైందే. ఘర్షణ అనగా లోభత్వానికి భయానికి, విజయానికి సంబంధించినది. ఘర్షణ లేకుండా బ్రతకడం సాధ్యం. అది స్వానుభవం ద్వారా తెలియాల్సిందే. లేకపోతే వొట్టి సిద్ధాంతంగా మిగులుతుంది. కానీ వాస్తవం కాదు ఆత్మపరమైన విధానాలు తెలిస్తే ఈర్ష్య లేకుండా వుండడానికి వీలవుతుంది. (COL I-123)

ఘర్షణ

ఘర్షణకు మూలమేంటి? విభజనమే, దాని కారణమేంటి?

దాని వెనకేముంది? బహుశా జ్ఞానం. (TWOL-70)

తాత ముత్తాతలు సృష్టించిన ఈ సంస్కృతే మానవుల వునికికి కారణం. అదే దుఃఖాన్ని ఘర్షణను, విభజనను తెచ్చిపెట్టింది. (TOwL-P-13)

మొదట మానసికంగా, తరువాత భౌతికంగా ముక్కలు చేసింది. (TOWL-15)

మానసికంగా జ్ఞానాన్ని వాడుతున్నా. నాకు బాగా తెలుసనుకుంటా. నాకు నిజంగా తెలియదు ఎందుకంటే మార్పు చెందుతున్నా చలిస్తున్నా, జ్ఞానాన్ని సంతృప్తికి, అధికారానికి విజయానికి, ప్రపంచంలో గొప్పవాణ్ణి కావడానికి వాడుతున్నా. నేను గొప్ప పండితుణ్ని వేల పుస్తకాలు చదివా. అది నాకు హోదా, గౌరవం, పీఠం ఇస్తుంది. మానసిక భద్రతను కోరినప్పుడు విభజన తెచ్చిపెడుతుంది. అదే భౌతిక భద్రతను కూడా పాడుచేస్తుంది (TWOL-20)

ఇంజన్ [INTERNAL COMBUSTION MACHINE] వుంది. అది ఎందుకు అరిగిపోతుంది? మన మెదడు కూడా అలాంటిదే. ఘర్షణలో, పోరాటంలో జీవిస్తాం. గందరగోళంలో వుంటాం. అపుడు మెదడు అరిగిపోతుంది. (Q.A-30-12-82)

ఘర్షణ వుండాల్సిందే, లేకపోతే పెరుగుదల వుండదని చాలా మంది అంటారు. అది జీవితంలో ఒక భాగమంటారు అడవిలో చెట్లు సూర్యుని చేరడానికి గింజుకుంటుంది. అది ఒక విధమైన ఘర్షణ. ప్రతి జంతువు ఘర్షణలో వుంది. తెలివిగా వుండవలసిన మనం, మానవులం నిరంతరం ఘర్షణలో వున్నాం. ఇపుడు అసంతృప్తిగా వున్న వాడే మంటాడు. నేనెందుకు ఘర్షణతో వుండాలి? ఘర్షణ అనేదాంట్లో పోల్చుకోవడం, అనుకరించడం, స్థిరీకరించడం సరిపెట్టుకోవడం, గతమే వర్తమానం ద్వారా భవిష్యత్తులోకి సాగడం - ఈ ప్రక్రియలన్నీ ఉన్నా

యి. ఘర్షణ ఎంత తీవ్రంగా వుంటే అంత నరాల జాడ్యం (Neurotic) వస్తుంది. అందుకని ఘర్షణ నుండి వైతొలగడానికి మీరు దేవుణ్ణి గాఢంగా నమ్ముతారు. ''అతని ఆజ్ఞ నెరవేరుగాక'' అని అంటారు. ఈ రకాన లోకాన్ని సృష్టిస్తాము (TWOL-179)

సంఘర్షణ

గురువెవరో, ఋషి ఎవరో, నాయకుడెవరో తెలిసికోవడం ప్రధానం కాదు. ఎందుకు వాళ్ళని అనుసరిస్తున్నామో తెలిసికోవడం ముఖ్యం. ఏదో కావాలని, స్పష్టంగా వుండాలని మీకుమీరే అనుసరిస్తారు. గందరగోళం మనలో వుంది; మనమే దాన్ని తెచ్చిపెట్టాం. దాన్ని తొలగించాలి. మనం తృప్తినిచ్చే హోదా కల్గియుండవచ్చు. అంతర్గత భద్రతను పొందివుండవచ్చు. సంస్థాగత నమ్మకములో పెద్ద స్థానంలో వుండవచ్చు కాని అదంతా ఘర్షణకు, దుఃఖానికి దారితీసే కార్యక్రమమే ఆత్మాన్వితమైందే. మీరు సాధించింది తాత్కాలానందాన్నివ్వవచ్చు, మీకు ఆ హోదా రాక తప్పదనుకోవచ్చు, ఆ కృషిలో వుండవచ్చు. అది మీకు పట్టిన దశ అని భావించవచ్చు. ఏవస్థాయిల్లో ఎంత కాలమైతే మీరేదో కావాలనుకుంటారో అంత కాలం మీకు దుఃఖం, గందరగోళం తప్పవు ఏమీ కాకుండా వుండడం అంటే ప్రతిదీ కాదంటం కాదు. ఇచ్ఛకు సంబంధించి చేయాలని కానీ, చేయకూడదని కానీ కోర్కె పెట్టుకుంటే అది పద్మైనె పెద్దదైె క్లేశానికి, ఘర్షణకు దారితీస్తుంది. అవగాహనకది మార్గం కాదు అధికారాన్ని తెచ్చి పెట్టి దాన్ననుసరించడం అవగాహన కాదు. అవగాహన వున్నప్పుడు స్వేచ్ఛవుంది. అది కొనేది కాదు ఎవరో ఇచ్చింది కాదు. కొన్నది పోతుంది, ఇతరులిచ్చింది తిరిగి తీసుకుంటారు. అదే విధముగా అధికారం దాని భయాలు పోషించబడ్డాయి. శాంతులతోను, కొవ్వొత్తులతోను భయం తొలగించలేం. ఏదో కావాలనే కోర్కె ఆగిపోతే కాని భయం పోదు. (COL I-66)

విడిగా వుండాలనే భావానికెందుకు అంటిపెట్టుకుంటాం? మన ఇంద్రియజ్ఞానాలు వేరు, వాటి ద్వారా బ్రతుకుతుంటాం. మనమే ఉద్రేకాలు. సంతోషం గాని దుఃఖంగానీ కలిగించే జ్ఞానాలు లేకపోతే మనం లేము. అవి మనకు చాలా ముఖ్యం. వాటిని వేరు వేరుగా గుర్తిస్తాం. ప్రయివేటు జీవితంలో పౌరజీవితంలో వివిధస్థాయిల్లో వేరు వేరు ఇంద్రియజ్ఞానములుంటాయి అవి విరోధ పడ్డపుడు ఘర్షణ పుడుతుంది. ఏ జీవితంలో కానీ ఉద్రేకాలెప్పుడూ ఒక దాని కొకటి విరుద్ధంగా వుంటాయి. ఉద్రేకంలో ఘర్షణ అంతర్లీనంగా వుంది. అధికారంతోగానీ వినయంతోగానీ వుండాలని కృషి చేస్తే ఉద్రేకం, ఘర్షణలు తప్పవు. అవి వ్యక్తిగత జీవితంలోనూ, సామాజిక జీవితంలోను దుఃఖాన్ని తెచ్చిపెడతాయి. అధికంగా కానీ, అల్పంగా గానీ వుండాలనే నిరంతరం కోర్కె ప్రత్యేక వ్యక్తిగత భావానికి, ఏర్పాటుకు అవకాశం ఇస్తుంది. ఈ వాస్తవాన్ని గ్రహించ గల్గితే, దాన్ని ఖండించకుండా, సమర్థించకుండా వుండకల్గితే ఇంద్రియజ్ఞానాలు మన జీవిత సర్వస్వం కాదనింకని పెట్టగలం. అపుడు ఇంద్రియజ్ఞానం యొక్క స్మృతి రూపమైన మనస్సు ప్రశాంతంగా వుంటుంది. ఘర్షణలతో అది చీలికలు పేలికలు కాదా. మనస్సు మౌనంగా, ప్రసన్నంగా వున్నప్పుడు "నేను నాది" అనేది లేకుండా ప్రేమించగల్గుతుంది. ఈ ప్రేమలేని సామూహిక చర్య కేవలం వత్తిడి అవుతుంది. వ్యతిరేకతను, భయాన్ని పోషిస్తుంది. అంచేత వ్యక్తిగత సామాజిక ఘర్షణలు తెచ్చిపెడుతుంది.

గందరగోళం

మనకు అర్థంగాని దాన్ని అడ్డుకుడాము. గందరగోళం, దోషం, దుఃఖం యొక్క స్వరూపం, విధానం తెలియక వాటిని ఎదుర్కుంటాం. గందరగోళం యొక్క స్వరూపం, నిర్మాణం తెలియక దాన్ని ఎదిరిస్తుంటాం. దాన్ని ఎందుకు తెలిసికోరు. (COLI-148)

ఒకరి భావం ఒకరికి తెలిసినపుడే ఇద్దరి మధ్యన అవగాహన భయం వుంటుంది. ఒకరినొకరు అడ్డుకుంటుంటే అవగాహన వుండదు. భయం లేనప్పుడే భావైక్యత, సంబంధం వుంటుంది. (COL I-148)

భయం

ఏదో సంబంధంలోనే కదా భయం వుండేది; భయం విడిగా, తనంతటతాను వుండదు కేవలం (ABSTRACT) వస్తు సంబంధం లేకుండా భయం వుండదు. తెలిసిన దానివల్లో, తెలియని దానివల్లో, భయం ఉంటుంది. చేసినదానివల్లో, చేయవచ్చునేదానివల్లో, భయం వుంటుంది. గతంలో, భవిష్యత్తులో, భయం ఉంటుంది. యదార్థంగా వున్న స్థితికి మరోవిధంగా వుండాలనే స్థితికి మధ్యగల సంబంధం భయాన్ని కల్గిస్తుంది. వున్నస్థితిని బహుమతి, శిక్ష అనే పదాలలో వ్యాఖ్యానించడంలో భయం వుంది. బాధ్యతలోను దానినుండి తప్పించుకోవాలనుకోవడంలోను భయం వుంది. బాధ వినోదం మధ్యభయం వుంది. వ్యతిరేకమైన వాటి ఘర్షణలో భయం వుంది. విజయాన్ని పూజించడంలో అపజయం వుస్తుందనే భయం వుంది. ఏదో కావాలనుకోవడంలో వున్న పోరాటానికి సంబంధించిన మానసిక విధానంలో భయంవుంది. మంచిగా వుండాలనుకోవడంలో తక్కువైపోతామేమోనన్న భయం వుంది. పోల్చుకోవడం అవగాహన కాదు. తెలిసిన దాంతో తెలియని దానికి ముడి పెడితే భయం ఏర్పడుతుంది. ఆ భయం పోలిక తెచ్చిపెడుతుంది. భద్రతను వెదకడంలో భయం వుంది; అనిశ్చయత వుంది.

ఘర్షణ - విజయ కాంక్ష

మన పిల్లలు అధికారంలో వుండాలనుకొనంత కాలం పెద్ద పెద్ద, వున్నతమైన పదవులుపొందాలనుకున్నంత కాలం, ఇంకా ఇంకా విజయవంతం కావాలనుకునంత కాలం మన హృదయాల్లో ప్రేమ లేదు.

విజయాన్ని ఆరాధించడం ఘర్షణ, దుఃఖం కొని తెచ్చుకోవడమే. ప్రేమించడమంటే పిల్లలతో హృదయ పూర్వకంగా సంసర్గం చెందడం. స్పందనకు, తెలివికి, సమగ్రతకు సహాయపడే విద్య పిల్లలు పొందేట్లు చూడాలి. (ESOL-)

ఘర్షణ - నిత్యజీవనం

మీ రోజువారీ జీవితం క్రమత లేకుండా, గందరగోళంగా, వైరుధ్యంగా వుంటే లోదృష్టి రాదు. అది బాగా తెలిసిందే.

(THOL-237)

ఘర్షణ - అంతర్గతం

మీలో అలజడిని తీర్చగలిగితే, అప్పుడు జీవితోద్దేశమేమిటో తెలుస్తుంది. నీవు అడగక్కరలేదు. దానికై ఎదురు చూడనవసరం లేదు. గందరగోళం నుండి తొలగాలంటే దాని కారణాలు తెలిసికోవాలి. అవి చాలా స్పష్టం. అవన్నీ ''నేను'' అనేదానిలో మూలభూతమై వున్నాయి. అది అర్జనం ద్వారా, ఏదో కావడం ద్వారా, విజయం ద్వారా, అనుకరణ ద్వారా, నిరంతరం వ్యాపించాలని కోరుతుంది. దాని లక్షణాలు ఈర్ష్య, అసూయ, లోభత్వం, భయం ఈ అంతర్గత గందగోళమున్నంతవరకు బహిర్గత సమాధానాలు వెదుకుతుంటారు. కాని అంతర్గత అలజడి తొలగించుకుంటే జీవిత ప్రాధాన్యత యేమిటో తెలుస్తుంది. (LH-125)

జిడ్డు కృష్ణమూర్తి అవగాహన

అహం - ఆత్మ

అహం - ఆత్మ

"నేను" ఆత్మవేర్వేరా?

"నేను, నాది". ఇవి వ్యక్తి భావాలు, అవి గుర్తించడానికి అవసరం. ఇవి ఒక విధంగా సార్థకాలు, అర్థరహితాలు కూడా. అయితే వ్యవహారానికి అవసరం. నా చేయి, నా శరీరం, నా చిత్తం, నా ఆత్మ, నా దేవుడు అనటంతో 'నేను' వేరు నా చేయి వగైరా వేరు అని విడదీస్తాం. అనిపిస్తుంది. 'నేను' ను వేరుచేసి ఇది శాశ్వతం, సత్యం సర్వాత్మ అంటూ వివరిస్తాం. 'నా ఆత్మ' అన్నపుడు 'నేను', ఆత్మ వేర్వేరైనట్లే నా? 'నేను' కు 'ఆత్మ' కు తేడా ఏమిటి?

నేను ఆత్మనా?

'అహం బ్రహ్మాస్మి' 'అయ మాత్మా బ్రహ్మ' అన్న వాక్యాలున్నాయి. నేనే బ్రహ్మను, ఈ ఆత్మయే బ్రహ్మ - నేనే ఆత్మను, బ్రహ్మంను అని వీటి అభిప్రాయం. అయితే నేను అన్నిటికి వేరైనదా లేక అన్ని అదేనా?

స్వయంగా తెలుసుకోవాలి

"నేను" "ఆత్మ" అనే వాటికి కొన్ని నిశ్చిత అభిప్రాయాలున్నాయి. వాటి వాస్తవాలేమిటి? స్వయంగా తెలిసికోవాలంటే ప్రశ్నించాలి. ఇతరుల అభిప్రాయాలు, శాస్త్ర వాక్యాలు, నిర్ణయాలు ప్రక్కన పెట్టాలి. ముందుగానే వాటికి రంగులు పులమరాదు. తెలిసికోడానికి ప్రయత్నిద్దాం. పరిశీలిద్దాం. ఎవరికి వారు, ఒకరితో ఒకరు కలిసి నిశితంగా సంభాషించుకుంటే కొంత అవగాహన కుదుతుంది.

'నేను' దానిసముదాం

నేను అన్నప్పుడు తన ఉనికి, వ్యక్తిత్వం కదా! అంటే దేహం,

మనస్సు, విశ్వాసాలు, అభిప్రాయాలు, సంబంధాలు - అన్నీ కలిసి 'నేను'. అంతేగాక డంబాన్ని, దర్పాన్ని, ధీమాన్ని, జయాన్ని, సంపాదనల్ని అది వ్యక్తం చేస్తుంది. కనుక అది 'అహం' భావానికి ప్రతిరూపం.

మరైతే 'నేను' పుట్టుకనుండి చావు వరకు వుండేదా? లేక మధ్యలో తయారయ్యేదా? లేక జనన మరణాలతో సంబంధం లేకుండా వుండేందా? మానసిక మైనదా? భౌతికమైనదా?

ఆత్మ?

దైవాన్ని, దైవశక్తిని 'ఆత్మ' అని 'పరమాత్మ' అని పేర్కొంటుంటారు. అంటే అతీతశక్తి 'ఆత్మ' రూపమైందని అంటారు. బ్రహ్మ, పరబ్రహ్మ ఆత్మకు పర్యాయ పదాలు. 'నేను' ''I'' అని, ''ME'' అని, ''SELF'' అని ''Ego'' అని ఇంగ్లీషులో వాడతారు. 'ఆత్మ' Soul అని, 'SPIRIT' అని వాడతారు.

ఆత్మ ఉందా? లేదా?

ఆత్మ వుందని లేదని వాదోప వాదాలు, విభిన్న అభిప్రాయాలు వున్నాయి. కొన్ని మతాలు ఆత్మ వుందని, కొన్ని లేదని నమ్మతాయి. బుద్ధుడు లేదని భావించాడు. సోక్రటీసు వుందని విశ్వసించాడు. ''ఆత్మ వత్సర్వ భూతానిహృద్దేశోర్జున తిష్ఠతి'' అని భగవద్గీత చెప్తుంది.

ఆత్మ విచారణ అవసరమా?

గుండె వేరు, 'హృదయం' వేరు. 'ఆత్మ' వేరు, హృదయంలో ఆత్మ వుందని కూడ అంటారు. హృద్దేశం, హృదయ దేశం అన్నప్పుడు హృదయం దేశానికి సంబంధించిందని అర్థం. దేశం అంటే ప్రదేశం, చోటు, ఖాళి, Space; ఇది మానసికమైనదా? మనస్సు, హృదయం

ఒకటేనా? మనస్సు, ఆత్మ ఒకటేనా? లేక మనిషి పెరుగుతూ ఆత్మను కల్పించుకుంటాడా? ఆత్మ మొదటి నుంచి వుండేది కాదా? అనంత శక్తి, ఆత్మ ఒకటేనా? ఇలాంటి ప్రశ్నలన్నింటికి స్పష్టమైన సమాధానాలు లభించాలి. లేకపోతే ఇదొక గందరగోళం అవుతుంది. ఘర్షణకు కారణమవుతుంది. లేదా ఆత్మను గూర్చి ఏ అభిప్రాయం లేకుండ వుండడం మంచిది. అయినా ఆత్మ జీవితానికి ఎంతవరకు సంబంధించింది.? దాని ప్రస్తావన లేకుండా మనిషి బ్రతకలేడా?

ఈ అహం, ఆత్మలను గూర్చి కృష్ణాజీ అవగాహనా దర్పణంలో చూద్దాం.

జె. శ్రీ.

చీకటియందైనను తడుముకుంటూ కాంతివైపుకు కదలవలయునేగాని నీవద్దకు ఎవరూ వెలుగును కొనిరారు.

నేను సమాజమును విడిచియుండలేదు. సమాజమునుండియే ఆనందమును. ప్రకాశమును పొందితిని. (విశ్వసమాజమును వదులుట బాధ్యతాగహితమగును.)

అహం - ఆత్మ (SELF AND SOUL)

అహం

తనను తానెరుగుట

తనను తాను తెలిసికోవడమేలా? తాను అనేది క్లిష్టమైన నిర్మాణం, క్లిష్టమైన చలనం. తన్ను తాను మోసం చేసికోకుండ తెలిసికోవడమెలా? ఇతరులతో వుండే సంబంధాన్ని బట్టి తన్ను తాను తెలిసికోవాలి. గాయం తగుల్తుందేమోనని దూరంగా వుండవచ్చు, సంబంధం ఉన్నప్పుడు దాని ద్వారా ఎంతో ఈర్ష్యగా, పరాధీనంగా, బంధంగా, నిర్లక్ష్యంగా వుండడం గ్రహించగలరు. తన్ను తాను తెలిసికోవడానికి 'పరస్పర సంబంధం' అద్దంలా పనిచేస్తుంది. బయట సంబంధం కూడ అంతే. లోనితన ప్రతిబింబమే బయట కనబడుతుంది. ఎందు కంటే మౌలికంగా తనకు లాగానే సమాజం, ప్రభుత్వం - అన్నీ మానవులు సృష్టించారు. (WL-215)

నేను అసలు స్వరూపం

నేను ఇది చేశాను, నేను అది చేశాను, అన్నిటిలో నేను ప్రధానం-అనే అహం భావనలో స్వాభావికంగా "గర్వం" బీజరూపంలో వుంది. కనుక విజయంతో పాటు గర్వం పెరుగుతుంది ఇతరులతో పోల్చుకున్నప్పుడు తాను చాల ముఖ్యమనే డాంబిక భావం వుంటుంది ఉదాహరణలు, ఆదర్శాలు, అనుసరించడానికి కృషి చేస్తున్నప్పుడు ఇతరులతో పోల్చుకోవడం వుంటుంది. పోలిక ఆశను, బలాన్ని, ఉద్దేశాన్ని, సంచలనాన్ని, కలిగిస్తుంది. అవి 'నేను'ను బలపరుస్తాయి. ఇతరులకన్న నేను ఉన్నతం అనే ఉల్లాసభావనే నేను. ఆ భావన, ఆ వినోద భావన గర్వానికి ఆరంభం. (LA-87)

నేను - విభాగం

అహానికి, నేను అనుదానికి కేంద్రమైవున్నంత కాలం మనస్సు కాలాతీతమైన దాన్ని కనుగొనలేదు. ఎందుకంటే అది ఎల్లప్పుడూ 'ఇంకా' కావాలని కోరుతూనే వుంటుంది. (చివరి వాక్యంLA-141)

నేను-నేను కాని దానికి మధ్య విభాగం వచ్చినపుడు ఘర్షణ వుంటుంది. అది స్వానుభవంలో గ్రహించగలిగితే ఆలోచనా పరునికి ఆలోచనకు మధ్య విభజన వుండదు. అపుడు 'ఉన్నదేదో' వాస్తవంగా గ్రహించవీలవుతుంది. ఉన్న దాన్ని వాస్తవంగా చూచే సరికి ఆసరికే నీవు దాన్ని దాటి ఉంటావు పరిశీలించేవాడు వేరుగాను, "ఉన్నట్టిది" వేరుగాను ఉన్నంత కాలం ఉన్నదేమిటో చూడలేవు. ఈవిభాగం పోగానే 'ఉన్నదేదో' ఉన్నదిగా వుండదు. మనసు దాన్ని అధిగమించి పోతుంది. (AI-69కొంత)

నేను - మనస్సు

పరస్పర సంబంధంలోనే తన్నుతాను తెలిసికో వీలవుతుంది సంబంధంలో స్పందన, ప్రతిక్రియల ద్వారా తన్నుతాను చూసుకోవాలి. ఒంటరై పోవడమంటూ లేదు. తనకు గాయం తగలకుండ, అసౌకర్యం కలగకుండ, అసౌఖ్యం లేకుండ, బాధ లేకుండ. మనస్సు తన్నుతాను ప్రత్యేకించుకుంటూ వుంటుంది. స్వార్థక్రియాకలాపాలలో పడి దూరమైపోతూ వుంటుంది. ఈదూరమై పోవడంలో అనగా మనో గమనంలో నన్ను నేను తెలసికోవాలను కుంటున్నాను. నాలో ఉన్న వి-భావాలు, ఆలోచనలు, ఉద్దేశాలు -బహిర్గతమైనా కాకపోయినా అన్నీ స్పష్టంగా గమనిస్తూ తెలిసికోవాలని వుంది. ఎలా సాధ్యం! "నిన్ను నీవు తెలసికో" అని గ్రీకులు, హిందువులు, బౌద్ధులు చెప్పారు. అతికష్టమైన వాటిలో ఇది ఒకటనిపిస్తుంది. మనల్ని మనం చూసుకోవటమెలా? కనుక్కుందాం. నిన్ను నీవు తెలిసికుంటే కల్పన

యావత్తు ఎగిరిపోతుంది. అపుడు ఒక విశిష్ట గుణం ఏర్పడుతుంది. కాబట్టి తన్ను తాను తెలిసికోవడానికి పరిశీలించడ మంటే ఏమిటో అవగాహన చేసికోవాలి. (A I-475)

ప్రశ్న

'నేను' అనేది జిత్తులమారి తనానికి మూలమని మనస్సు గ్రహిస్తుందా? 'మనస్సు'కు బదులుగా 'ప్రజ్ఞ'అనే పదం వాడవచ్చు. అది హింస యొక్క పూర్తి చిత్రాన్ని చూస్తుంది. పరిశీలిస్తుంది, అందులో వున్న చిక్కులనన్నింటినీ చూస్తుంది. "నేను"అనేది అన్నిటికి మూలం. "అని అప్పుడంటుంది. "నేను" లేకుండ జీవించడం సాధ్యమా?" (A I-503)

మనస్సు వేరు–నేను వేరు

ఈ మనస్సు "నేను" అనే దానికంటే వేరైనది. ఎందుకంటే ఈ మనస్సు పరిశీలిస్తుంది. "నేను" చూస్తుంది కాని, తొలగడానికి భయపడుతుంది. రెండు వేరు వేరు పరిశీలనలు - "నేను" చూడడం; "చూడడం" నేను భయపడుతుంది. అందుకే అడ్డుపడుతుంది, "నేనెల బ్రతకడం"? "నేనేమి చేయాలి? దీన్ని వదలి పెట్టాలా? దీన్ని పట్టుకోవాలా"? అంటుంది. 'నేను కు సంబంధించిన ఏగమనమైనా హింసే - అని మేమంటాం. చిత్రాన్ని కేవలం చూడడమంటూ ఒక టుంది. అది పూర్తిగా వేరైనట్టిది. స్పష్టపడింది కదా! మరి మీరేం చేస్తున్నారు. దిశ లేకుండా ఉద్దేశం లేకుండా కేవలం చూడడం ఒక టి. ఉద్దేశంతో నడకతో ఉద్దేశంతో, నిరోధంతో "నేను" - చూడడం మరొకటి. నేను చూస్తుంది. కాని ఏమైనా చేయడానికి భయపడుతుంది. (A I-504)

కేవలం చూడటం

ఇది మీకు చూపిస్తున్నా. మీరిపుడు చేయండి. - "నేను"తో

చూడడం. "నేను" లేకుండా చూడడం 'కేవలంచూస్తున్నా' అంటుంది మనసు.

ఇది సరళమే. మీకు పచ్చ చొక్కా వుంది. 'నాకిష్టం, నాకిష్టం లేదు' అనను కేవలం చూస్తా. "నాకు ఇష్టం" అని ఎప్పుడన్నానో అప్పటికే "నేను" ఉంటుంది. అది అలా అంటుంది. దాన్ననుసరించి మిగతావి వుంటాయి. కనీసం శబ్దార్థం స్పష్టమైందనుకుంటా.

(A I-505)

'నేను' యొక్క నిర్మాణమే హింసాత్మకం. నేను జీవించే విధానమే ఆ నిర్మాణం. అదంతా కాలంలో జరుగుతుంది. కేవలం చూడడంలో కాలం లేదు. కాలంతో చూచిన తోడనే భయం వుంటుంది.

(A I-506)

పర సహాయం

ఎంత గొప్ప వారైనా ఇతరుల్ని అనుసరించడం వల్ల అహం యొక్క పోకడలు తెలియవు. వాటిని కనిపెట్టడాన్ని అనుసరణ ఆపి వేస్తుంది. సిద్ధంగా వుంటుంది. ఊహాత్మక(UTOPIA) వాగ్దానం. దాని వెంటబడడం సుఖానికి, అధికారానికి పరసహాయాన్ని కాంక్షించే చాటు మాటు క్రియ జరుగుతున్నట్లు తెలియనివ్వదు. బోధకుడు, రాజకీయవాది, లాయరు, సైనికుడు అందరూ మనకు సాయం చేయడానికి వున్నారు. అలాంటి సహాయం తెలివిని, స్వేచ్ఛను హరిస్తుంది. స్వస్థం కోరే సహాయం మన బయటవుండదు. సహాయానికి మనం అర్థించనవసరం లేదు. మనం అంకితమైన క్రియలో వినయంగా వుంటే, మనకు నిత్యం వుండే విచారణల ప్రమాదాల అవగాహనకు మనసును తెరచి వుంచితే మనం అడక్కుండానే సహాయం లభిస్తుంది. (ESL)

అహం - స్వరూపం

సంకల్పం లేకుండా లోదృష్టి, క్రియ ఉన్నప్పుడు 'అహం'

యొక్క కేంద్రం పనిచేయదు. లోపలుండే దాన్ని ఆత్మ, సోది, నేను, అహం, లిబిడో (Libido), పరిశీలకుడు, కర్తిరించేవాడు, అదుపు చేసేవాడు, ఆలోచించేవాడు, అనుభవించేవాడు - ఏమైనా అనండి అది మొత్తంగా ఆగి పోతుంది. మానసిక అభిప్రాయీకరణ అంతా కూడ అహమే. సవాలు వచ్చినప్పుడు, అహం అనే కేంద్రం నుంచి ప్రతిస్పందించేది గతమే. తక్షణ దర్శనంలో (Instantseeing), తక్షణ చర్యలో (Instant Acting) 'అహం' ఏమాత్రం ప్రవేశించదు.

స్పష్టంగా చూసి పనిచేయడంలో విభజన లేదు. అది పుస్తకాల నుండి రాదు. స్వయంగా తెలిసికోవడం వల్ల, సరాసరి గ్రహించడంవల్ల వస్తుంది. మరొకరి ద్వారా వచ్చేది కాదు. (BV-155)

అభిప్రాయం – అహం

వాస్తవం నెట్టివేస్తాం, అభిప్రాయం పట్టుకుంటాం. అభిప్రాయం స్వాంతనోదయం, స్వీయకల్పనం, ఒకవిధమైన ఆత్మపూజ, ఆత్మ కొనసాగింపు, కనుక తృప్తి కల్గిస్తుంది. అభిప్రాయం అధికారాన్ని, ఆధిపత్యాన్ని, స్థిరత్వాన్ని, మార్గాన్ని, రూపాన్ని ఇస్తుంది. 'నేను' వదలదు, 'నేను' చావదు. అభిప్రాయం లేక విధానం ఆత్మను – నేనును – పెంచుతుంది. ఇది కూడ ప్రేమ అనుకున్నాం. అందుకే కుమారుని, భర్తను ప్రేమిస్తాం. అది కావాలి, ఇది కావాలి అని కోరతాం.

(CL I-86)

అహం – దేవుడు

ఆత్మ (అహం) వ్యక్తం కావాలను కోవడం ప్రతి మతం, సమాజం, సంస్కృతిలోనూ వుంది. కళలో ఆత్మ వ్యక్తం కావడం గొప్ప ప్రాముఖ్యమైంది. ఆధిపత్యానికి కూడ అది అవసరమైంది. ప్రతి మతం అహన్ని అణచాలనీ చూస్తుంది. అహం గూర్చి అలజడి

వద్దని, దాని స్థానంలో దేవుణ్ణి లేక దేశాన్ని పెట్టడం జరిగింది. అదీ పని చేయ లేరు, అహం దేవుడితో కూడ సారూప్యమైంది ఏమైన అహం మాత్రం మిగిలి పోయింది. మనమనేదేమంటే పని చేస్తుండగా దాన్ని పరిశీలించు, దాన్ని గూర్చి నేర్చుకో, గమనించు, ఎరుకవహించు. దాన్ని నాశనం చెయ్యొద్దు పీక్ని వదలించుకోవాలి, లేక మార్పు చేయాలి అని అనవద్దు; గమనించు. వికల్పం వద్దు, వక్రీకరించొద్దు. ఆ గమనిక నుండి నేర్వడం నుండి అహం తొలగిపోతుంది. **(BV-175)**

'నేను'లేక పోతే అందం

అదేజరిగింది; ఆ గొప్పపర్వతం అల్పమైన స్వల్పమైన 'అహం' ను తరిమి వేసింది. ఈ క్షణంలో ఈ సంగతి గ్రహింప వచ్చు 'నేను' పూర్తిగా తొలిగితే అందంవుంది. అప్పుడు ప్రకృతితో మానవుని కున్న సంబంధం పూర్తిగా మారిపోతుంది. ఈ నేల విలువ గలది అవుతుంది. ప్రతి చెట్టు ప్రతి ఆకు, ప్రతీదీ ఆ సౌందర్యంలో భాగమే. కాని మానవుడు దాన్ని నాశనం చేస్తున్నాడు. **(WL-197)**

నేను - నాది తొలగితే

ఎలాంటి ఆధిపత్యం లేకుండా విద్యార్థి నిర్భయంగా వుండటానికి సాయపడాలి. అప్పుడు వ్యక్తి ప్రేమలో, మంచిలో వికసిస్తాడు. ఇలా సహాయం చేయడంలో విద్య గరిపే వాడు కూడ తన విలువలు మార్చుకుంటాడు. ''నేను'' ''నాది'' అనే వాటినుండి తాను కూడ తొలగడం మొదలు పెడతాడు. ప్రేమలో మంచిలో వెలుగొందుతాడు. పరస్పర విద్య అధ్యాపకునికి, విద్యార్థికి మధ్య పూర్తిగా వేరైన సంబంధాన్ని సృష్టిస్తుంది.

'నేను' లేని స్థితి

గత స్మృతిలో వున్నంత సేపు 'నేను' వుంటుంది. వర్తమాన

చైతన్యంలో (Living Thing) అనుభూతి చెందుతున్న స్థాయిలో 'నేను' వుండదు. మనస్సు సగళంగా, వెదక కుండ, అడగ కుండ అంటి పెట్టు కోకుండ స్వేచ్ఛగా వుంటుంది. (సారాంశం : CL II -175)

ఎరుకలో అహం లేదు

'అహం' అనేది అసలు సమస్య. దాన్ని ఆలోచన తీర్చలేదు. ఆలోచనకు సంబంధం లేని జాగృతి వుండాలి. అవును, కాదు అనకుండ ఎరుకతో వుండాలి. ఏదో సాధించాలనే జాగృతి వహిస్తే మాత్రం అది మళ్లీ 'అహం' ప్రక్రియే.

దేన్నన్నా అర్థం చేసికోవాలనుకుంటే చూడడమే. ఆ చూడ్డంలో 'నేను' వుండదు. ఆలోచన మొదలు పెడితే 'నేను' వస్తుంది. చూడాలనుకున్నప్పుడు ఆలోచించనవసరం లేదు.

ప్రేమిస్తున్నప్పుడు, సహాకరిస్తున్నప్పుడు నీగురించి నీవు ఆలోచించ నక్కర లేదు. ఇదే ఉత్తమ తెలివి, ప్రేమ (FLF సారం)

కరుణ - నేను వినా

'నేను' లేనపుడు కరుణ వుంటుంది. ఆ కరుణ స్పష్టతనిస్తుంది. ఆ స్పష్టతతో నైపుణ్యం వస్తుంది. (WL-201)

నేనే - ఈర్ష్య

'నేను' కోపంగా వున్నాను. అది వాస్తవం అయితే 'నేను' కోపానికి వేరుగా లేను. అదీ వాస్తవం. 'నేను' ఈర్ష్యకు వేరు కాను. దానికి వేరైన వాణ్ణని అనుకుంటాం. ఎందుకంటే, దాంతో ఏదో చేయాలని, దాన్ని ఉంచుకోవడమో, వదులుకోవడమో, హేతుబద్ధం చేయడమో, ఏదో, ఏదో. కాని నిజానికి 'నేను' ఈర్ష్యను.

(A I-70)

నేను - విభజన

'నేను' పరిశీలకుడిని "నేను" గతం, ప్రస్తుతాన్ని గతంగా, భవిష్యత్తుగా 'నేను' విభజిస్తుంది. పరిశీలకుడు, అనుభవపరుడు, ఆలోచనాపరుడు ఉన్నంత కాలం విభాగం తప్పదు. పరిశీలించేవాడు, పరిశీలింప బడేది ఒకటైనప్పుడు ఘర్షణ తొలుగుతుంది. ఈర్ష్య ఆగిపో తుంది, ఈర్ష్యే ఘర్షణ. అవును కదా! (A I-72)

సెక్సు - జ్ఞాపకం

లైంగిక సంబంధం (SEX) ఆలోచన ఫలం కాదా! జ్ఞాపకం నుండి బలపడిందే కదా! లైంగిక క్రియలో, ఆత్మ విస్మృతి (Self-forgetfulness), ఆత్మ త్యాగము వుంటాయి, జీవిత భయం - ఆదుర్దా - ఆవేదనలు లేక పోతాయి. ఇవి గుర్తుండి మళ్లీ మళ్లీ కావాలంటారు. పునరావృత్తి వినాశకర ప్రక్రియ. (TOR-79)

ఆరాటం

ఆరాట పడడమనేది స్మృతి. తెలిసిన దాన్ని బట్టి ఆరాటం అంటే వున్నదాని యొక్క స్మృతి. ఈ ఆరాటమే 'నేను' (లేక) ఆత్మ (లేక) అహం అనుదానిని పోషిస్తుంది. తెలిసిన విషయం శాశ్వతంగా వుండాలనుకొంటుంది. అది మనసునుండి తొలగ గలదా! మనస్సు దాన్ని మరచి పోగలదా? ఇదే అసలు సమస్య (FLF-255)

స్వ - లాభం

స్వ ప్రయోజనం; నిరంతర ఆత్మాభివృద్ధి మనస్సును కుంచింప జేస్తాయి; వాటి కార్యక్రమాలు ఎంత విశాలంగా, ఎంత సిద్ధాంత పరంగా ఎంత కళా సంస్కృతుల్లో వున్నా సరే. (CL IV-154)

సంపాదన ఏదైనా - బంధమే

కనుక త్యాగం గాని, ఆత్మాహుతి గాని గొప్పతనానికి సూచన కాదు. పొగడ తగిందీ కాదు, పొందతగిందీ కాదు. మనమేదో పొందాలి, లేకపోతే మనం లేం! సముపార్జనలు చాలా వున్నాయి, రకరకాలు. ప్రాపంచికమైనవి పొందనివాడు జ్ఞానానికి, అభిప్రాయాలకి కట్టుబడి వుండవచ్చును. కొందరు, పుణ్యానికి, పేరుకు, కీర్తికి కట్టుబడి పోతారు. ఆర్జన లేకపోతే 'నేను' లేను. 'నేను' అనేదే ఆర్జన లేక సంపాదన; అది వస్తుసామగ్రి కావచ్చు, పుణ్యం కావచ్చు, పేరు కావచ్చు .... పై(స్థాయి)కి వెళ్తే ఆ నేను ఇంకా తృప్తికరమైంది, శాశ్వతమైంది. అస్థిరత్వంగా వుండడంతో ఏదో బంధం కావాలి. సంపాదించింది అసంతృప్తిగా వుంటే ఇంకా ఆనందానిచ్చే బంధం కావాలి. చిట్ట చివరి సంతృప్తి ఏమంటే దేవుడనే పదం; దాని బదులేమైనా కావచ్చు, దేశమైనా కావచ్చు. (CL I-162)

కోరిక

కోరిక సవాలుకు సమాధానం కాదు, సరిపోదు. అందమైన కారుని చూడడం ఆనందాన్ని కలచి వేస్తుంది. ఈ కలచి వేయడం కోరికయొక్క చైతన్యం బాధవల్లో, సంతోషం వల్లో కలిగిన అలజడిని చూపడమే ఆత్మ చైతన్యం. ఆత్మ చైతన్యం (SELF CONCIOUS) అంటే కోరిక..... ఘర్షణే ఆత్మ చైతన్యం. (CL I-50)

పరిశీలన

పరిశీలించేవాడు లేనపుడు పరిశీలింపబడేది మాత్రం వుంటుంది. ఇది గమనించండి. నేను అసూయగ్రస్తుడను లేదా నేను అతిగా విం టున్నాను, నేను అత్యాశాపరుణ్ణి. మామూలుగా దీని ప్రతి చర్య ఏమిటి? నేనెక్కువ తిన కూడదు; నేనత్యాశాపరుణ్ణి కాకూడదు;

నేను అణాచాలి- ఈ వరుసలోని తతంగమంతా తెలిసిందే. అందులో పరిశీలించే వాడు ఒకడున్నాడు. అతడు అత్యాశను అసూయను అదుపు చేయాలని ప్రయత్నిస్తుంటాడు. పరిశీలించేవాడు లేకుండ అత్యాశ యెడల జాగృతి గనక వుంటే అప్పుడు ఏం జరుగుతుంది? దానికి అత్యాస అని పేరు పెట్టకుండ నేను దానిని పరిశీలించగలనా? దానికి పేరు పెట్టిన తోడనే, దాన్ని ఆత్యాశగా నాస్మృతి ఫలకంలో బంధించి వేశానన్న మాట.

పరిశీలన క్రమశిక్షణ

ఇక నేను దాన్ని అధిగమంచాలి, దాన్ని నియమించాలి-అని మనసు అంటుంది. నామకరణం చేయకుండ, సమర్థించకుండ, దూషించకుండ ఎట్టిప్రతిచర్య లేకుండ అత్యాశయెడల పరిశీలన వుందా?

పరిశీలంచడమనేది ఒక విధమైన క్రమశిక్షణ! అది తెచ్చిపెట్టుకున్నట్టిది కాదు సుమా! కేవల పరిశీలన. అపుడు మనసు శక్తినెంత మాత్రం వృధా చేయడం అంటూ ఉండదు. అది జాగృతి వహిస్తుంది. పరిశీలించే దానితో వ్యవహరించ గలుగుతుంది. (A I-476)

పై పై బ్రతుకులు

మనలను గూర్చిన అభిప్రాయాలన్నీ కాపాడుకుంటాం, అభిప్రాయాన్ని నిల్వ కేంద్రాన్ని కాపాడకపోతే 'నేను' లేదు 'నాది' లేదు. అపుడు మనల్ని గురించి మనకు తేట తెల్లమౌతుంది, స్పందిస్తాం. 'నేను' అనే దాని ప్రక్రియను కనుగోడానికి ఇష్టపడం గనుక, మనల్ని గూర్చిన అభిప్రాయం మీదికి ఏదైనా వస్తే ఎదురుక్కుంటాం. మనల్ని గూర్చిన అభిప్రాయం కూడ పైపైనే వుంటుంది. మనలో ఎక్కువ మందిమి పైపైన బ్రతుకుతాం కాబట్టి, భ్రమల్తో తృప్తి చెందుతాం. (CL I-91)

ప్రాపంచిక ఆధ్యాత్మిక బిరుదులు

ఏదో కావాలనీ, ఏమీ కాకుండా వున్నామే అనే భయంతో, ఏ సంస్థకో, సిద్ధాంతానికో, చర్చికో, గుడికో చెందిపోతాం. కనుక నీవు దోచుకోబడతావు; నీవు కూడ నీ అవకాశం చొప్పున దోచుకుంటావు. ఈ వంశపారంపర్యపు విధానం అహం-వ్యాపకత్వానికి చక్కని అవకాశం. సోదరత్వం కోరవచ్చు, కాని ఆధ్యాత్మిక వ్యత్యాసాలు పాటిస్తుంటే సోదరత్వం ఎలా వుంటుంది? బాహ్య ప్రపంచపు బిరుదులు చూసి నవ్వవచ్చు, ఆధ్యాత్మికంగా పరమగురువునో, గురువునో, రక్షకుణ్ణో అంగీకరిస్తే, అది ప్రాపంచిక ధోరణిని అనుసరిస్తున్నట్టే కదా! ఆధ్యాత్మిక ప్రగతిలో వంశపారంపర్యపు విభాగాలుంటాయా? సత్యావగాహనలో అవి వుంటాయా? దైవాన్ని తెలిసికోవడంలో అవివుంటాయా? ప్రేమకు అలాంటి విభాగాలు లేవు; ప్రేమించడమో, ప్రేమించక పోవడమో! **(CL I-94)**

సృజనాత్మకత - పద్ధతి

ఒక పద్ధతితో, టెక్నిక్‌తో నేర్చుకుంటే మనం సుఖంగా, సృజనాత్మకంగా జీవించ వచ్చుననుకుంటాం. సృజనాత్మక సౌఖ్యం, అంతస్సంపద వల్ల మాత్రమే లభిస్తుంది. ఏ పద్ధతి ద్వారా అది రాదు. ఆత్మాభివృద్ధి (SELF IMPROVEMENT) అనేది 'నేను' 'నాది' అనబడే దాన్ని భద్ర పరచడానికి మరో మార్గం. అది సృజనాత్మకం కాదు. అది సౌందర్యం మొదల ప్రేమా కాదు. మనసు పోకడల యెడల సతతం జాగృతి వున్నపుడే, తనకు తా పెట్టుకున్న అడ్డంకుల యెడల జాగృతి వున్నపుడే సృజనాత్మకత వెలువడుతుంది. **(ESL)**

మనోతీత స్థితి

మనకు ఇంకా ఇంకా కావాలి. ఇది అత్యాశ! అహంకారం తోలగాలనే హడావిడి 'అహం' యొక్క నూతన పోకడ. కాని అది

నూతనం కాదు. ఆశయొక్క మరోరూపం. మనసు అప్రమత్తంగా నెమ్మదైనపుడు. వేరేది, మనసుకు సంబంధించింది కాంది ప్రత్యక్షమౌతుంది. (CL II-155)

ఆత్మోన్నతి

ఆత్మ-అభివృద్ధి అంటే మధ్యరకంది, మందకొడిది. అందుకు సాధనాలు ఎంత పెద్దగా వున్నా అది ఆత్మను మూసివేసే ప్రక్రియ ఆశ అంటేనే 'ఆత్మను' నెరవేర్చుకోవడం. తెలిసిన దాని మొత్తం కేంద్రం. 'నేను' గొప్పది మనస్సు కాదు, అప్రమేయమైంది! తెలిసింది పోల్చదగింది. తెలిసిన దాని ప్రక్రియలు దుఃఖకరాలు (CL II-241)

ఆత్మ - త్యాగం

ఒక ఫలాన్ని పొందాలని చేసే త్యాగం సరుకు మార్పిడి వ్యాపారం. దాంట్లో ఇవ్వడమనేది ఉండదు, మార్పిడి మాత్రమే. ఆత్మ త్యాగం అనేది ఆత్మను పెంచుకోవడమే. ఆత్మను త్యాగం చేయడమంటే ఆత్మకు పదును పెట్టడం. అది ఎంత సూక్ష్మంగా తయారయినా అది సంకుచితం, అల్పం పరిమితం. (CL I-161)

ఆత్మ తాదాత్మ్యం

గొప్పదాంతోనో ఏదో రూపొందే వాతావరణంతో అనేక రకాలుగా ఆత్మ తాదాత్మ్యం చెందడంలో వైపరీత్యాన్ని లేక అసంగతాన్ని గుర్తించాం. అది పొట్టిదని గ్రహిస్తారు. నమ్మకాల్లో గొప్పవిగాని కొద్దివిగాని- వుండే పైపై మెరుగులు కూడ తెలుస్తున్నాయి. (BV-153)

సాధనలు అహాన్ని పెంచుతాయి

సాధనలు, శిక్షణలు, అహాన్ని పెంచుతాయి. ప్రాముఖ్యతను, మర్యాదను తెస్తాయి. తెలియనిది వుండాలంటే, తెలిసినది మనస్సు

నుండి తొలగాలి. అందుకు అహం మార్గాలు, ఆరాటాలు తెలియాలి, లేకపోతే మనస్సు యొక్క తాపత్రయాల ననుసరించే వాటి ప్రతిబింబాలుంటాయి. (సారం: CL II-239)

ఏకాగ్రత - సావధానత

ఏకాగ్రత (CONCENTRATION) వహించడంలో ప్రయత్నశీలుడు, ధ్యేయం వున్నాయి కనుక ఏకాగ్రత నేను-ఆత్మ-అహం అను దానిని బలపరుస్తుంది. సాధనపరుడుగా, విజయ శీలిగా, పవిత్రుడుగా బలపడుతాడు. సావధానతలో ఈ ద్వంద క్రియ వుండదు. అనుభవించేవాడు, ప్రోగుచేసేవాడు, నిల్వచేసేవాడు వుండడు. పొందే దానిలో ఘర్షణ, వీగిపోతామనే భయం వుండవు. (CL II-237)

తన్ను తాను తెలిసికోవడం వల్ల సావధానత వస్తుంది. అందులో 'అహం' వుండదు.

ఆలోచన - పరమాత్మ

నీ భయం నుండి, నీ గుణాల నుండి, నీ ఆలోచనల నుండి నీవు వేరా? నీ ఆలోచనలే నీవు. ఆలోచన 'నీవు' ను సృష్టిస్తుంది. ఆ 'నీవు' వేరే ఉపాధి అనుకుంటావు. ఆలోచన లేకుండ ఆలోచించే వాడు లేడు. ఆలోచన అశాశ్వతమైనదని గ్రహించి, శాశ్వతంగా వుండేందుకు ఆలోచించే వాడిని సృష్టిస్తుంది. అతడు సహించేవాడు, ఇక ఆలోచించేవాడు అనుభవ పరుడు, విశ్లేషకుడు, పరిశీలకుడు అవుతాడు. అశాశ్వతమైన దానికి వేరుగా వుంటాడు..... ఈ ఆలోచించే వాడు ఇతరమైన ఇంకా వున్నత, శాశ్వత స్థితులు సృష్టిస్తాడు. ఆత్మ (Soul) ఆత్మన్ Atmen) పరమాత్మ High Self) మొదలగునవి సృష్టిస్తాడు. ఈ మొత్తం నిర్మాణానికి ఆలోచనే పునాది. (CL II-61)

విశృంఖలతకు ఆశయాలు కావాలా?

అహాన్ని కాదనడానికి యతి జీవితమవసరమా? నిస్వార్థజీవిత

మనే భావన వుంది. అహం లేని జీవితాన్ని అర్థం చేసికోవడానికి అన రోధం ఈ నిస్వార్థజీవితమనే భావనయే భావన అహం యొక్క మరో రూపం. మతాలకు, ఆశ్రయాలకు తప్పించుకొని పోకుండా, అహం చర్యల యెడ నిశ్చేష్టితంగా మెలకువగా వుండలేమా? ఈ ఎరుక మొత్తానికి వేరే కార్యకలాపం కొనితెస్తుంది. అది దుఃఖాన్ని, క్లేశాన్ని ఇన్వాదు. (CL II-204)

ఆత్మ ఉందా? లేదా?

ఆత్మ (ATMAN) వుందని కొందరు, కనీసం హిందువులునమ్ము తారు. (మనం చిరుబురు లాడే విషయంలోకి వచ్చాం). శాశ్వత మైంది వుందని అనుకుంటారు. అది ఒక ఐడియా, అభిప్రాయం, సిద్ధాం తం, భావన; అవును కదా! కాదు? శంకరాచార్యో లేక వేదాంతో లేక పక్షో చెప్పారు-ఆత్మవుందని. అది ఏదైనా కావచ్చు ఒక ఆధ్యా త్మిక పుటునికి లేక ఒక అభిప్రాయం మాత్రమే! కాదా!

ప్రశ్న: ఇప్పుడది సంకల్పమే కావచ్చు, కాని కాలక్రమేణా అది వుందని మనకు మనమే కనుగొంటామనే ఆశిస్తాం.

ఏదో ఒకటుందని ఒప్పుకొని భావిస్తే, నీవు దాన్నలాగే కను గొంటావు; మానసికంగా ఆ ప్రక్రియ సులువయిందే! అసలు దేన్న యినా ప్రకటించడ మెందుకు, వూహించడమెందుకు? (A I-260)

'ఆత్మ' పుట్టుక

పృచ్ఛకుడు : ఆత్మ అంటే ఏమిటి?

కృ: మనసంస్కృతి. మన నాగరికత 'ఆత్మ' అనే శబ్దాన్ని సృ ష్టించింది. భారతీయ నాగరికత చూడండి-అనేక మంది మనుషుల సా మూహిక కోరిక, సంకల్పం నాగరికత కాదా! ... నశించే ఈ శరీ రాని కన్నా, నశించనిది శాశ్వతమైనది ఒకటుండాలని భావించారు

కనుక ఆత్మభావం నెలకొల్పారు. అపుడపుడు ఒకరిద్దరు చావులేని అసాధారణ స్థితిని కనుకొనివుండవచ్చు. దానిని శాశ్వతమన్నారు ఇకమంద బుద్ధులందరు ''అవును, అది నిజం అయి వుండాలి, అతడు సరియైయుండాలి.'' వాళ్ళకు శాశ్వతమైంది కావాలి కనక 'ఆత్మ' అనే పదాన్ని పట్టుకున్నారు.

శాశతత్వ పరికల్పన

మనలో లోపల బయట వున్న ప్రతిదీ అశాశ్వతమే. చలనంలో వుంది. ఇది తెలిసి మనసు శాశ్వతత్వాన్ని గూర్చి ఆరాటపడుతుంది. కాలంగాని, సంఘటనలుగాని నాశనం చేయలేని ఎల్లపుడు కొనసాగే శాంతి, ప్రేమ, మంచితనం, భద్రత కొరకు తాపత్రయ పడుతుంది. కనుక అది ఆత్మను శాశ్వత స్వార్థం యొక్క దృశ్యాలను సృష్టిస్తుంది. ఈ శాశ్వతత్వం అశాశ్వతం నుండి పుట్టిందే కనుక దానిలో అశాశ్వతమైన బీజాలేర్పడివున్నాయి. ఒకే ఒక వాస్తవం-అది అశాశ్వతం.
(FLF-253)

కేంద్రం ఉన్నంత వరకు వలయం ఉంటుంది

మందుల ద్వారా (PSYCHE DELIC EXPANSION OF THE MIND), ధ్యానం ద్వారా, అనేక సలకల్పాల ద్వారా వ్యాపకం చేసికోవాలనుకుంటుంది. కాని కేంద్రం వున్నంత కాలం వలయం పరిమితమే. ఆవలయంలో అది బందీ. ఆవలయం ఒక జైలు. అందులో నేను స్వేచ్ఛగా వున్నాను, అంటుంది కేంద్రం. సాహిత్యం ద్వారా, సంగీతం ద్వారా, కళ ద్వారా, మందుల ద్వారా అనేక ప్రక్రియల ద్వారా చేతనత్వాన్ని ఇంకా వ్యాపకం చేసికోవడం సాధ్యమా అని అడుగుతుంటారు. కేంద్రం పరిశీలించేవాడు, ఆలోచించేవాడు, గమనించే వాడు వున్నంత వరకు ఏం చేసినా ఆ జైలుగోడల్లోనే... మీలో మీరు వాస్తవంగా ఇది చేసి చూడండి. దానిఅందం మీకు తెలుస్తుంది
(A I-267)

తాగుడెలా వుటుందో తెలుసుకోవడానికి నేను తాగనక్కర లేదు. అది చూస్తున్నాను. (A I-268)

ఆత్మ భావనల సంఘర్షణలకు పునాది

భౌతికమైన ఉనికిని మించింది మరొకటి ఉంటుందేమోనని తెలిసికోవాలని మీకు కూడ ఉన్నది కదా! ఉద్యోగాలకు, తగాదాలకు ఈర్ష్యలకు, సంతానానికి, గాలికబుర్లకు, పనికి రాని మాటలకు మించినదేమైనా ఉందా అని తెలిసికోవాలని వుంది. కాలాతీతమైంది, అవినాశనమైంది అనే అభిప్రాయాలు 'ఆత్మ' అనే పదంలో వున్నాయి. మీకు మీరు తెలిసికోరు "నాకు క్రీస్తు, శంకరుడు, సంస్కృతి చెప్పిందాంతో పనిలేదు, నాకు నేను తెలుసుకుంటాను." అని అనరు. సామూహిక సంకల్పానికి ఎదురు తిరగరు 'అవును, ఆత్మవుంది' అంటారు పైగా, దాన్ని ఒకరు ఒకటంటారు, మరొకరు మరొకటంటారు. ఇద్దరు రెండు మతాలౌతారు, విరోధులౌతారు. విరుద్ధవిశ్వాసాలతో. (TMC-43)

ప్రశ్నోత్తరాలు నేను ఎవరు?

"నేను భయపడుతున్నాను అనేది ఎవరు? అని అడుగుచున్నారు. నీవు ఈర్ష్యతో వున్నావు "ఈర్ష్యతో వున్నాను" అనేది ఎవరు?

అహం అనేది ఎవరు? విశ్లేషణ చేయండి. విశ్లేషణ అంటే తెలుసుగదా! అంచెలంచెల మీద వెళ్ళండి. శంకరునో మరెవరినో ఉదహరించకండి. నేను భయపడుతున్నాను అన్నపుడే "నేను" ఎవరు?

పృచ్ఛకుడు. శాశ్వతమనుకొనే ఆలోచనకదా ఈక్షణంలో వుంది?

ఈర్ష్యగా వున్నట్లు తెలిసికొన్నదెవరు? అస్తిత్వానికి(ENTITY) లేక ఆలోచనకు ఎలా తెలుస్తుంది! అంతకు ముందు ఈర్ష్యను అనుభవించింది కనుక ఇప్పుడు జ్ఞాపకంతో గుర్తించింది. ఇదిచాల క్లిష్ట

మైంది. సూక్ష్మమైంది ఎంతో శ్రద్ధవుంటేగాని అవగాహన కాదు. జ్ఞాపకం యొక్క స్పందనే ఆలోచన. అది నిన్నటి దాన్ని గుర్తుచుకొని, మళ్లీ ఇవ్వాళ జరిగింది అదేనని చెపుతుంది. అట్లా అదిసాగుతూ వుంది. బలపడుతూ వుంది. అదే సంప్రదాయం, జ్ఞానం, అనుభవం. జ్ఞాపకమే కేంద్రం. ఆ కేంద్రం ఇది నా ఇల్లు ... అంటుంది. జ్ఞాపకాల మూటే కేంద్రం. ఆ కేంద్రమే హింస, అజ్ఞానం, ఆకాంక్ష, అత్యాస- దానికి బాధ వుంది, నిరాశవుంది. సంతోషం వుంది. దాని చుట్టు కొంత స్పేస్ అల్లుకుంటుంది. (నెమ్మదిగా వెళ్దాం...... ఆ పెద్ద మనిషి నన్ను మళ్లీ చెప్పమంటున్నాడు. క్షమించండి, అయ్యా, నేను మళ్లీ చెప్పలేను. నేను చెప్పింది నే గుర్తుంచుకోలేను)

(A I-265)

జ్ఞాపకాల లేక సంప్రదాయాల మూటయైన కేంద్రం వత్తిడి ద్వారా ప్రభావం ద్వారా ఏర్పడింది. హిందూ సంస్కృతిగా, ముస్లిం సంస్కృతిగా ఈ కేంద్రం కాల ప్రభావం వల్ల ఏర్పడింది. కేంద్రం కాబట్టి దాని చుట్టూ స్పేస్ (ఖాళీ) వుంది. చలనం వల్ల స్పేస్ వుంది. కదలిక వున్న దానికి స్పేస్ వుంటుంది. అది ఇంకా ఎక్కువ స్పేస్ కావాలని కోరుతుంది. ఆ కేంద్రమే చైతన్యం. దాని అంచుల్ని "నేను" గా గుర్తిస్తుంది. కేంద్రం వున్న తరువాత దానికి వలయం వుండాల్సిందే.

(A I-267)

మిగతా వన్ని ప్రక్కకు పెట్టి మీారను కొనే బ్రహ్మన్ విష యం చూద్దాం. నిజంగా దీని గూర్చి నొక్కి చెప్పాలంటే ఇది ఊహించే మనస్సు కనిపెట్టిన ఒక సిద్ధాంతం. అది శంకరుడు కావచ్చు, లేక అధునాతన వైదుష్య సిద్ధాంతికులు కావచ్చు. సిద్ధాంతాన్ని అనుభూతి చెంది, అది ఇది అనవచ్చు. అదెలా వుంటుందంటే క్రీస్తు దృశ్యాలుండే; కాథలిక్ వాతావరణంగా ఒకతనిని నిబద్ధ చేసి, తయారు చేస్తే అలాంటి దృశ్యాలే స్వయం నిబద్ధత నుండి ప్రతిబింబి

స్తాయి, కృష్ణుని యొక్క లేక క్రీస్తు యొక్క దృశ్యం గుర్తించడం నిబద్ధమైన జ్ఞానం యొక్క ఫలం. కనుక అది వాస్తవం కాదు. ఒక తమాషా, ఒక భ్రమ, అనుభవంతో బలపడింది. (TOR-12)

సిద్ధాంతాలు సత్యాలుగా ఎలామారతాయి

ఏ మాత్రం విలువలేనిది అసలు సిద్ధాంతమెందుకు? ఏ నమ్మకాన్నైనా ఎందుకు అంగీకరిస్తారు. నమ్మకాన్ని నిరంతరం నిర్ధారణ చేయడం భయం. నిరర్ధక జీవిత భయం. ఇదంతా చూసి ఒక సిద్ధాంతాన్ని కనిపెడతారు. అది ఎంత యుక్తితో ఎంత పాండిత్యంతో వుంటుందో అదిఅంత విలువుగా వుంటుంది. రెండువేలు లేక పదివేలు సంవత్సరాల ప్రచారం తర్వాత ఆ సిద్ధాంతం తప్పని సరిగా, మూఢంగా "సత్యం" అవుతుంది. (TOR-12)

దీని నుండి తొలగడానికి శంకరుని పద్ధతి పనిచేయదు, బుద్ధుని పద్ధతి పనిచేయదు, మీ కిష్టమైన గురువు పద్ధతి పనిచేయదు; పద్ధతి కాలబద్ధమైంది.

పద్ధతులు, స్వేచ్ఛ, ముక్తి

కాలానికి విలువ లేదు. కేంద్రం నుండి స్వేచ్ఛ పొందక పోతే నీకు స్వేచ్ఛ లేదు. అందుకు బాధపడతారు. "బాధతొలగదా?" అని అడుగుతారు, దీనికి సమాధానం పుస్తకంలో వుంటుందా? సిద్ధాంతంలో వుంటుందా? ఏం చేస్తారు? ఇంత వరకు పరిశీలించిన మనస్సు ఇపుడెట్లా వుంది? దాని కేమైంది? ఈ ప్రశ్న వెయ్యి? (A I-270)

సాధన బానిసత్వమే

దేవుడుతోనో, అభిప్రాయంతోనో, ఆదర్శంతోనో, సూత్రంతోనో గుర్తింపు పొంది (Identification) వ్యాపకం కావాలని

చూస్తుంది. జైలు నుండి తప్పించుకోలేదు గనుక భావనలు అమిత మైన ప్రాముఖ్యం చెందుతాయి. కేంద్రమే ఆలోచన గనుక అది జాతితో, కుటుంబంతో, వర్గంతో, సంస్కృతితో గుర్తింపు పొంది వ్యాపకం కావాలనుకుంటుంది. అపుడు తప్పించుకోడానికి కాలాన్ని కనిపెడుతుంది. సాధన చేస్తానంటుంది. రేపు, ఎల్లుండి, వచ్చే జన్మలో పొందుతానంటుంది. అది తన చుట్టూ పెంచుకున్న దేశానికి, సృష్టించుకున్న కాలానికి బానిస అవుతుంది. ఇది గమనించారండీ!

(A I-268)

మిథ్యాచరణం

యౌవనంలో జీవితాన్ని అర్థం చేసికోరు. లోపల క్రూరంగ పైకి సాధువుల్లా తిరుగుతారు - డబ్బుంది. బయటకు వచ్చి విశాలాకాశాన్ని చూడరు. చూడాలంటే ప్రేమ వుండాలి. (TMC-46)

మనసు - కేంద్రం

మనసు, అది చేస్తున్న పనిని పరిశీలించడం వల్ల, అది చేసిన పనిని చూడడం వల్ల, అది నిర్మించిన కేంద్రాన్ని చూడడం వల్ల, కేవలం పరిశీలించడం వల్ల అది చాలా అసాధారణంగా మెలుకువ పొందింది. నీ వేమీ చేయలేదు. అంచెలంచెల మీద ఆలోచనా గమనాన్ని గమనించడం వల్ల అసాధారణంగా స్పష్టత చెందింది. స్పష్టంగా వుండి, కేంద్రం ఎలా తొలుగుతుందని ప్రశ్నిస్తుంది. ప్రశ్న వేశే సరికే కేంద్రం యొక్క మొత్తం నిర్మాణాన్ని గమనిస్తానే వుంది. నేను ఆ చెట్టును చూస్తున్నట్లు వాస్తవంగా దీన్ని కూడ చూస్తున్నాను.

(A I-172)

చూడటమే సరళత

చూడడమంటే ఏమిటి? దీన్నా దాన్నా? నిజంగా చూడడానికి

దేశకాలాలు లేవు. నీవు సృష్టించిన స్పేసు, కాలం లేకుండ అవగా కేంద్రం లేకుండ చెట్టును చూడగలిగితే అపుడు అప్రమేయమైన దేశం వుంటుంది. ఎలా చూడాలో. ఎలా వినాలో మొదట నేర్చుకోవాలి? అది నేర్చుకోరు, సరళంగా జీవితాన్ని మొదలు పెట్టరు. వేషం వేసి కొని, మూడవ క్లాసులో ప్రయాణం చేస్తూ, ఏదో ధ్యానం చేస్తూ అది సరళత్వం అనుకుంటారు అది కాదు ఉన్న వాటిని ఉన్నట్లుగా చూడడమే సరళత. కేంద్రం లేకుండ చెట్టును చూడడమే

(A I 272- మద్రాసు 9 జనవరి 1968)

కృ : ఆలోచన సమసి పోతే తెలివి మేల్కొంటుందా? అది ఎప్పుడూ వుంటుందా? కాలబద్ధం కాదా? (A I-510)

బూమ్ : వుండొచ్చు, వుండక పోవచ్చు. లేదా తెలివికి ఏదైనా అడ్డు తగలొచ్చు.

కృ :- హిందువుల సిద్ధాంతం వుంది; ప్రజ్ఞ లేక బ్రహ్మ శాశ్వతం; దాన్ని భ్రమ, పదార్థం, బుద్ధి తక్కువ తనం, ఆలోచన సృష్టించిన టక్కరి విషయాలన్నీ కప్పి వేస్తాయి అంటారు. అంతవరకు వెళ్తావేమో నాకు తెలియదు.

బూమ్ : తెలివి యొక్క బాహ్య రూపం వాస్తవంగా చూడడం.

కృ :- వాటన్నిటిని తొలగించండి అది అక్కడ వుంటుంది. కాబట్టి ఎల్లప్పుడూ అది వుందనే వాళ్ళ యొక్క ఊహ. (A I-511)

సుఖానుభూతి - అనుభవానికి అతీతం.

నీవు సుఖంగా వున్నపుడు సుఖంగా వున్నట్లే తెలియదు. సుఖం లేనపుడే దాని కొరకు వెతుకుతావు. నీవు సుఖంగా వున్నట్లు తెలిసిందనుకో, ఆక్షణమే సుఖం అంతమైపోతుంది ఆత్మ(న్) అతి మానసం, పరమ గురువు - ఏ పేరు పెట్టినా సరే; దాన్ని గూర్చి గజిబిజ లేకుండ స్పష్టంగా వుండాలని చూడడంలో నీవు గందరగోళం నుండి పనిచేస్తునావు; నిబద్ధమైన మనస్సు ప్రభావమునుండే నీ క్రియ వుత్పన్నమవుతుంది. అవును కదా! (CL III-179)

జిడ్డు కృష్ణమూర్తి అవగాహన

అనుభూతి - తెలివి

అనుభూతి - తెలివి

అనుభవం, అనుభూతి అను శబ్దాలకు అర్థం వొకటే. భవం అంటే పుట్టడం, కలగడం, జరగడం, రావడం, ఏర్పడడం అని చెప్పొకో వచ్చు. 'అను' అనేదిఉపసర. దానికి అనుసరించి; బాగా విశేషముగా అని అనుకోవచ్చు అను భావం అనుసరించి కలిగించి, బాగా పొందింది అని యర్థం. ఒక్కొక్క క్రియ ద్వారా ఒక్కొక్క సంగటన ద్వారా, ఒకసన్నివేశం ద్వారా, ఒకసంకల్పం ద్వారా మానవుడు ఒకపాఠాన్ని, గుణాన్ని, భావాన్ని, ప్రయోజనాన్ని, సంతోషాన్ని, దుఃఖాన్ని, పొందుతాడు. జీవితంలో ఏదో సంపాదిస్తాడు, గ్రహిస్తాడు లేక గడిస్తాడు. అది అతని అనుభూతి లేక స్వానుభవం. అది భౌతికంగాను ఉంటుంది, మానసికంగాను ఉంటుంది.

అనుభవం మొదటిసారి పొందవచ్చు, రెండవసారి పొందవచ్చు, అనేకసార్లు పొందవచ్చు. అలాగే అది కొత్తది కావచ్చు, పాతది కావచ్చు, పునరుక్తి కావచ్చు. తొలిది నూతనత్వాన్ని, స్పందనను, సంతోషాన్ని ఇస్తుంది. అది ఒక చర్య. మలిది పాతదై పోతుంది. మామూలుగా వుంటుంది. వినోదం కల్గిస్తుంది. మానసిక తృప్తి నిస్తుంది. అది ప్రతి చర్య. పూర్వచింతనగాని పూర్వ జ్ఞానం గాని లేకుండ కలిగే అనుభవం మనిషిని కుదిపేస్తుంది. జలదరింపు నిస్తుంది, నిండుగా పనిచేస్తుంది. ఏ అనుభవానికైనా అప్పటి కప్పుడు కలిగించే ఫలం. ఎప్పటికప్పు పొందిందే ప్రయోజనం. అది అంతటితో సరి.

అనుభవించడం జరగ్గానే అది అనుభూతి అవుతుంది. అంటే గతానికి సంబంధించింది అయిపోతుంది. కాలగర్భంలో కలిసి పోతుంది. అది జ్ఞానం క్రింద చలామణి అవుతుంది. ఒక కథగా దొర్లుతుంది స్మృతిగా మిగులుతుంది. స్మృతి వాస్తవం కాదుకదా, పై గాబరు పోతుంది. కనుక జరిగిపోయిన దాన్ని జ్ఞాపకం తెచ్చుకోవడం, చింతించ

డం, వల్లించడం వృథా, కాలయాపన, అంతేగాక వర్తమానం నష్టమై పోతుంది. తక్షణకర్తవ్యం దెబ్బతింటుంది.

అనుభవం ఒక గుణపాఠం అనేది సరైనమాట కాదు. ఎందుచేత అంటే ఏ అనుభవానికి ఆ అనుభవమే పూర్తి. ఎవరి అనుభవం వారిదే. పరిస్థితులు, సందర్భాలు, అవసరాలు ఎప్పటికప్పుడు మారిపోతుంటాయి. ఎప్పటి స్థితిగతులప్పటివే. ఏ క్షణానికి ఆ క్షణమే అవగాహనకు ఆయత్తం కావాలి. అనుభవాల పేర బెట్టుకొనిగాని, స్మరించుకొనిగాని తెలివి గడించడం వొట్టిది. దానివల్ల వికాసం పొందాలనడం భ్రమ. అయితే భౌతికమైన అనుభూతులు కొంత సరిచేస్తాయి జాగ్రత్తనిస్తాయి మానసికమైన అనుభూతులు పూర్తిగా మరచిపోతగ్గవి.

అనుభవంలో స్వార్థం ఇమిడి వుంటుంది. స్వార్థమనేది సంకుచితమే కాని వికాసం కాదు కదా, కనుక అనుభవం స్వేచ్ఛనిచ్చేది కాదు. సదా వాంఛనీయమూ కాదు. అలా చూసినపుడు అనుభవాల మీద ఆధారపడవలసిన పనిలేదు. అవి పూజనీయాలు కాదు. కాని మెరుగుపెట్టి వాటిని మార్కెటులో అమ్ముకోవచ్చు లోకంలో అది లాభసాటి వ్యాపారం. ఈ దినాల్లో అదే జరుగుతున్నది.

లోకానుభూతులు వేరు, దివ్యానుభూతులు వేరని విభజిస్తాం. రెండవ తెగవి పూర్తిగా మనోమయాలు, వూహాత్మకాలు, భ్రమోత్పాతాలు, ప్రమాదభూతాలు. కాబట్టి వాటి యెడ మరింత జాగ్రత పడవలసిన అవసరముంది.

అనుభూతివేరు, అవగాహనవేరు. ఒకటి గతాస్పదమైతే రెండోది వర్తమానానిది. అవగాహన వల్లనే వివేకం, సక్రమత యేర్పడేది. బాధ్యత, ప్రేమ పుట్టుకొస్తాయి. మనస్సుకు విశాలత యేర్పడుతుంది. అనుభూతిని వదలి అవగాహనకు మొగ్గుచూపితే మనస్సు నిర్నిబద్ధంగా,

తేలికగా, లోతుగా, నిస్తులానందంగా వుండడానికి వీలవుతుంది. ఆ ఏకత్వంలో సమగ్రత వుంది.

అయితే ఎవరికి వారు గ్రహించాలి. పరిశీలించుకోవాలి. తెలిసికోవాలి, బుద్ధిరీత్యా గాక, హృదయరీత్యా. అదియే సరియైన సానుభవం.

ప్రజ్ఞలో "జ్ఞ" తెలివికి సంబంధించింది. "ప్ర" ఉపసర్గ. విశేషాన్ని తెల్పుతుంది. ప్రజ్ఞ అంటే మంచి తెలివి, విశేషమైన తెలివి. **Intellect** అంటేబుద్ధి, యుక్తి, మేధస్సు, ధీ అనికూడ చెప్పుకోవచ్చు. **Intelligence** అంటే ప్రజ్ఞ, ప్రతిభ అని చెప్పుకోవడం ఎక్కువ భావాస్ఫోరకంగా వుంది.

బుద్ధి కుశలత అంటూ వుంది. యుక్తిగా వుండడం వుంది. అదంతా ధీశక్తి. ప్రతి మానవునికి కొద్దో గొప్పో ధీశక్తి వుంది. కాని మానవత్వానికి కావల్సింది వకీలు తెలివి కాదు, వివేకవంతమైన తెలవి. వొకరిని వోడించేది, అధిగమించేది కాదు. వకరిని కలుపు కొనేది. ఔదార్యం వహించేది కావాలి. ఆ గుణం హృదయానికి వుంది. అది బుద్ధిలో సమ్మిళితమైనపుడు సమృద్ధిగా వుంటుంది.

భౌతిక అవసరాలకు ఎంతో తెలివి కావాలి. జ్ఞాపక శక్తి కావాలి. వాటిని మానసిక అవసరాలకు తృప్తికి వాడడంలోనే బాధ వుంది. అపుడు బోర్డ్ల ఆచరణ అనే విభాగం యేర్పడి ప్రమాదానికి దారి తీస్తుంది. కనుక మానసికంగా కావలసింది వివేకం, అవగాహన.

బౌద్ధంలో "ప్రజ్ఞ" అను పదం వాడబడింది. అంటే తెలివి అని అర్థం. ప్రతి దానికి తెలవి కావాలి. కాని వొట్టి తెలివి సరిపోదు. ప్రతి మనిషికి నీతి కావాలి. కాని వొట్టినీతి సరిపోదు. తెలివిగా ఆ

నీతిని ననుసరించాలి. నీతిగా తెలివి కలిగి వుండాలి. నీతిని ''పార మిత'' అన్నారు. తెలివిని 'ప్రజ్ఞ' అన్నారు కనుక సమగ్రమైంది ''ప్రజ్ఞా పారమిత'' మాత్రమే. ఒక పది నీతి సూత్రములకు బుద్ధుడు ప్రజ్ఞను చేర్చమన్నాడు. అవి పది ప్రజ్ఞా పారమితులు. ప్రతి వారు అనుసరించాలని బోధించాడు. ఈలా ప్రజ్ఞాపారమిత చాలా వివేక వంతమైంది.

పుర్రెలో నిల్వవుండే తార్కిక బుద్ధి కాక, ఎప్పటికప్పుడు మెదడు కణాల్లో మార్పు వల్ల పుట్టే తెలివి (Intelligence) వొక టుందట. అది స్వచ్ఛమైన ఖాళీ మనసు నుండి మెరుస్తుందట. యే నమ్మకానికి, ఊహాకు, ప్రలోభానికి, విభజనకు లోనుగాని స్థితి నుండి ఉత్పత్తి అవుతుందట. ప్రేమ నుండి పుడుతుందట మైత్రి కలుగజేస్తుం దట ఆ తెలివి స్వానుభవ పూర్వకమైంది. అది చదువుల వల్ల, పద వుల వల్ల వచ్చేది కాదు. హృదయ సంపదవల్ల చేకూరుతుంది. స్వే చ్ఛకు, సమదృష్టికి సంబంధించింది.

నిత్యం అలాంటి తెలివితో జీవించిన కృష్ణజీ అనుభవం - తెలివి గూర్చి ఏమంటారంటే

అనుభూతి

అనుభవం పొందడం యొక్క జ్ఞాపకమే అనుభూతి అవునా? అనుభవం పొందుతుండడం ఆగిపోగానే అనుభూతి, ఫలం వుంటుంది. అనుభవం పొందేటప్పుడు అనుభూతి లేదు; అనుభవం పొందేమన్న దాని స్మృతియే అనుభూతి. అనుభవం పొందడం అనే స్థితి సన్నగిల్ల గానే అనుభూతి మొదలవుతుంది. అనుభవం పొందడాన్ని అనగా జీవించడాన్ని అనుభూతి ఎప్పుడూ అడ్డగిస్తుంది ఫలితాలకు అనుభూ తులకు అంతం వుంది. కానీ అనుభవం పొందడం అంతం లేనిది. అం తం లేని దాన్ని జ్ఞాపకం అడ్డగించగానే ఫలితాలకు వెనకడం మొదలవు

తుంది. మనస్సు, ఫలితం ఎప్పుడూ ధ్యేయాన్ని, ఉద్దేశాన్ని వెదుకు తుంది. అదే మరణం. అనుభవ పరుడు లేనపుడు మరణం లేదు. అపుడు మాత్రమే అనంతమైనది వుంటుంది (CL I-155)

ఆ స్థితిని ఎవరైనా చెప్పివుండాలి, పొందివుండాలి, లేక పొందు తూ వుండాలి. అనుభవించుచూ వుండడం అనుభూతి కాదు, ఫలితం కాదు, దాన్ని గూర్చి ఆలోచించలేం. ఆలోచించామూ అది జ్ఞాపిక మాత్రమే గాని, అనుభవించడం కాదు. చదివింది, విన్నది మళ్లీ చెప్ప వచ్చు, శబ్దం వస్తువు కాదు, శబ్దం; మరియు పునరుక్తి అనుభవస్థితిని ఆపేస్తుంది. ఆలోచన ఉన్నంత కాలం ఆ అనుభవ స్థితి వుండదు, ఆలో చన, ఫలితం, ప్రభావం, అనుభవస్థితిని తెలిసికోలేవు.

ఆలోచన అంతమెలా అవుతుంది

యదార్థం చూడండి, తెలిసిందాన్ని ఫలితమే ఆలోచన. అది అనుభవస్థితి ఎప్పుడూ కాదు. అనుభవించడం ఎప్పుడూ కొత్తదే. ఆలోచించటం ఎప్పుడూ పాతదాన్ని బట్టే. వాస్తవం చూడండి, ఆలో చన నుండి అంటే ఫలితాన్నుండి సత్యం స్వేచ్ఛనిస్తుంది. అది స్పృహాకు ఆవల వుంది. అది నిద్రించడం కాదు, మేల్కొవడం కాదు. అది నామరహితం, అదే. (CL I-159)

అనుభవం పొందుతున్న స్థితిలో అనుభవం పొందేవాడూ లేడు, అనుభవం పొందబడడం లేదు చెట్టు, కుక్క, నక్షత్రం అనుభవ పరుని ద్వారా అనుభవం పొందబడేవి కావు, అనుభవం పొందడమనే స్థితి గతిలో అవి వుంటాయి, పరిశీలకునికి పరిశీలన కాబడే దానికి మధ్య ఖాళీ లేదు. ఆలోచన లేదు, దేశకాల వ్యవధులు లేవు, ఆలో చనకు గుర్తింపే లేదు. అది పూర్తిగాలోపిస్తుంది. వునికి మాత్రం వుంటుంది. ఈ వునికి ఆలోచింప బడేది కాదు, ధ్యానించబడేది కాదు, అది పొందబడే వస్తువు కాదు, అనుభవం పొందడం నుండి

అనుభవపరుడు వేరుగా వుండడం ఆగిపోవాలి, అప్పుడు వునికి మాత్రం వుంటుంది. ఆ ప్రసన్న గమనంలో కాలాతీతమైంది వుంటుంది. (CL I-32)

అనుభవిస్తుండడం అనుభూతికి వేరైంది. అనుభవిస్తుండడం ఆలోచించేవాడి పరిధిలోనిది కాదు. అనుభవిస్తుండడం సన్నగిల్లినపుడు, అనుభవించేవాడు మిగుల్తాడు. అనుభూతి బహిర్గత మౌతుంది. తెలిసిన క్షేత్రంలోకి వస్తుంది. తెలిసినవాడు అనగా అనుభవించేవాడు అనుభవిస్తుండాలనే స్థితికై ఆరాట పడతాడు. కాని ఆ స్థితి తెలియంది. అపుడు అతను అనుభవిస్తుండే స్థితిలోనికి పోలేడు. భయ పడతాడు. భయమై పోతాడు. భయానికి వేరైన వాడు కాదు. భయాన్ని అనుభవిస్తుండేవాడు. దాని పరిశీలకుడు కానేరడు.

(CL II-61)

అనుభూతి ఎప్పుడూ గతంలోదే, అదే గతం. గతం వర్తమానాన్ని ఆసరా జేసికొని భవిష్యత్తు లోకి ప్రాకుతుంది. భవిష్యత్తులోకి ప్రాకుతుంది. బహుశ కొంచం మార్పు చెందినా భవిష్యత్తు కూడ గతమే. ఈ క్రియ మొత్తం ఆలోచనే, మనసే చేస్తుంది. కాలంలో తప్ప ఆలోచన దేనిలోను పని చేయదు. కాలాతీతమైన దాన్ని గూర్చి ఆలోచన వూహాగానం చేయవచ్చు, అయిన అది దానిసిడే. వూహాగానమంతా అజ్ఞానం. (CL I-232)

పాతది తన రూపాన్ని మాత్రమే గుర్తిస్తుంది. గుర్తించిన దాన్ని క్రొత్తది అనవచ్చును కాని, కాదు. కొత్తదాని గుర్తించలేం. అది గుర్తింప బడనిది, కలిసి వుండనిది. పాతది క్రొత్తదాన్ని తెలిసికోలేదు. కొత్తది పాతదానిలోకి మార్పు చెందవచ్చు, కాని కొత్తది పాతదాంతో వుండ లేదు.

కొత్తది అనుభవం చెందుచుండడమంటే పాతది లేక పోవడం

అనుభూతి, దాని ప్రకటన కూడ ఆలోచనయే, అభిప్రాయమే. ఆలోచనకొత్తదాన్ని పాత శబ్దాల్లోకి మారుస్తుంది. కొనసాగేది పాతదే. పాతది స్మృతి, శబ్దం, అదే కాలం.

దయచేసి వినండి. అవసరమైనా దాన్ని సహజంగా, ప్రయత్నం లేకుండా చేయగలదు, కోరికే ఆలోచన. కోరికే జ్ఞాపకాలు తెచ్చిపెడుతుంది. కోరికే ప్రయత్నం అంటే ఇచ్ఛ యొక్క చర్య పోగు చేసికోవడమే కోరిక యొక్క విధానం. పోగు చేసికోవడమంటే కొనసాగడం. అనుభూతిని, జ్ఞానాన్ని, శక్తిని, వస్తువుల్ని పోగుచేసికోవడం కొనసాగడాన్ని కల్పిస్తుంది. వాటిని కావనడం వ్యతిరేకతను కొనసాగించడమవుతుంది. అనుకూలమైనా వ్యతిరేకమైనా, ఋణాత్మకమైనా, ధనాత్మకమైనా రెండూ కొనసాగడమే, రెండూ వొకే రకం. ఎక్కువగాని తక్కువగాని పోగు చేసికోవడాన్ని కేంద్రం కోరిక. ఈ కేంద్రమే స్వార్థం. నిబద్ధీకరించబడిందాన్ని బట్టి ఈ స్వార్థం అనేక స్థాయిల్లో వుంటుంది. మరింత పోగుచేసికోవడం కేంద్రం యొక్క కార్యకలాపం. మనస్సు యొక్కగతి కాలబద్ధం. అది సృజనకు (CREATION) అడ్డుతగుల్తుంది. కాలాతీతమైన దాన్ని స్మృతితోను, అనుభూతితోను కొలవలేం. అనుభూతి, జ్ఞానం పూర్తిగా తొలిగినపుడు నామరహితమైంది వుంటుంది. సత్యం మాత్రమే మనస్సును ఆ బంధం నుండి తొలగిస్తుంది. (CL I-108)

ఒకడు ఒక స్థాయిలో సామాజిక నిబద్ధతనుబట్టి దేవుణ్ణి నమ్ముతాడు. మరొక విధంగా నిబద్ధమైనవాడు దేవుడు లేడని నమ్ముతాడు. అతడు వేరే సిద్ధాంతాన్ని నమ్మడానికి నిబద్ధించబడ్డాడు. ఎవరి నమ్మకాల చొప్పున వాళ్లు అనుభవం పొందుతారు. ఆ యనుభవం తెలియనిదాని పట్ల అవరోధం అవుతుంది. అనుభవం, జ్ఞానం, అదే స్మృతి ఒక స్థాయిలో అవసరం. కాని అనుభవం మానసికమైన "నేను" అనే అహంకారాన్ని బలపరిస్తే భ్రమకు,దుఃఖానికి దారితీస్తుంది.

మనస్సు అనుభూతులతో, జ్ఞాపకాలతో, జ్ఞానంలో నిండిపోతే మనం ఏం తెలిసికోగలం? తెలిస్తే అనుభవించడం వుంటుందా? తెలిసింది అనుభవించడాన్ని ఆపదా? పువ్వు పేరు తెలియనచ్చు. దాని ద్వారా పువ్వును అనుభవించగలవా? అనుభవించడం ముందు వుంటుంది. పేరు పెట్టడం అనుభూతికి బలాన్నిస్తుంది. పేరు పెట్టడం వంటల అనుభవించడాన్ని అడ్డుకుంటుంది. పేరు పెట్టడం నుండి, అసోసియేషన్ నుండి, జ్ఞాపకాల ప్రక్రియ నుండి అనుభవించడమనే స్థితి స్వేచ్ఛగా వుండొద్దా?
(CL I-208)

ప్రస్తుతస్థితి, మనస్సు వేరు వేరు ప్రక్రియలు కావు. కాని పేరు పెట్టడం వేరు చేస్తుంది. ఈ పేరు పెట్టడం లేకపోతే ముఖాముఖి సంబంధం వుంటుంది. మనస్సు "వున్న స్థితి" చూస్తూ, ఆ స్థితి పేరు పెట్టకుండ పరిశీలించడం. అప్పుడే ఆ వున్న స్థితి పరిణతి చెందుతుంది. అది భయం నగెరాలతో కూడిన శూన్యం కాదు. మనస్సు అనుభవిస్తున్న స్థితిలో వుంటుంది. అపుడు అనుభవించేవాడు అనుభవించబడేది వుండవు కొలిచేవాడు లేడు కనుక అగాధమైన లోతు వుంటుంది. లోతుగా వున్నట్టిది నిశ్శబ్దం ప్రసన్నత. ఆ ప్రసన్నత అనంతమైన దాని వూట. మనస్సు పదం వాడడం దగ్గిరే ఆందోళన పడుతుంది. పదం లేనపుడు ఆ ప్రమేయమైంది వుంది.
(CL I-229)

నీవు వేరు, నీ గుణాలు వేరు, నీ భయాలు వేరు అనుకుంటావు. నీవూ నీ ఆలోచనలు, వుద్రేకాలుఒకటి కదా. నీవే నీ ఆలోచనలు. "నీవు" అనే వేరే దాన్ని నీ ఆలోచనలే కలగ జేస్తాయి. ఆలోచన లేనిదే ఆలోచనా పరుడు లేడు. ఆలోచన ఎల్లకాలం వుండదు కనుక శాశ్వతంగా వుండే ఆలోచనా పరుని సృష్టిస్తుంది ఏదో శాశ్వతత్వం కోసం మనం తాపత్రయ పడడమే అందుకు కారణం. ఆ యాలోచనాపరుడే అనుభవజ్ఞుడౌతాడు, విశ్లేషకుడు, పరిశీలకుడు అవుతాడు,

మార్పు చెందే దాన్నుండి వేరౌతాడు. అలాగే ఆత్మను, వున్నతాత్మను, పరమాత్మను అలా శాశ్వతంగా వుండే వున్నత స్థితులను సృష్టిస్తాడు ఈ మొత్తం నిర్మాణానికి ఆలోచనే ప్రాతిపదిక. (సారాంశం: CL II- 16)

అనుభూతివల్ల, అనుభవజ్ఞుడు నిరంతరం నిబద్ధితుడౌతాడు. అనుభూతిపరుడు అనుభూతి పొందుతున్నట్లు ఎరిగితే ఆ యనుభవం సొంత కోర్కె రూపమే. భగవాధనుభూతి పొందుచున్నట్లు తెలిస్తే ఆ భగవంతుడు నీ ఆశల యొక్క, భ్రాంతుల యొక్క రూపమే. అను భూతి పరునికి స్వేచ్ఛ లేదు. ఎప్పటికి సొంత అనుభూతుల్లో తగుల్కొం టాడు. కాలాన్ని సృష్టించేదతడే, శాశ్వతమైన దాని అనుభవం ఎన్నటికి పొందలేడు. (CL II-114)

భౌద్ధానికి గాని, క్రైస్తవానికి గాని నిబద్ధం అయితే నీ మనస్సు చేసే పని నీకు తెలియదు. ఆ యనుభూతికి నీవు బంధీవి. కాని స్వయం జ్ఞానం (Self - Knowledge) వుంటే అనుభూతులు గుర్తింపబడతాయి. తన్నుతాను తెలిసికోవడం (Self - Knowing) బంధ విముక్తిని చేస్తుంది, సమగ్రతను కూరుస్తుంది. స్వకీయ జ్ఞానం లేకుంటే అనుభూతి బరువౌతుంది, అన్ని భ్రాంతులకు దారితీస్తుంది. (CL II-132)

జ్ఞాపకాల్లో చిక్కుకు పోతే ప్రవాహం లాంటి జీవితాన్ని అం దుకోలేవు. జ్ఞానం అనుభూతి స్మృతికి ఇంకా భారం అందుచే అవి క్రమంగా జీవితాన్ని క్షీణింపచేస్తాయి. (సారాంశం: LH-115)

అసూయలాగానే అనుభూతి కూడ లోతుగా పాతుకొన్న జ్ఞాపకం. అది వినాశనాత్మకం. రోజు వారి వాస్తవాలు మరిచిపోమ నడం లేదు. అనుభవం వద్దు అనడం లేదు. అలాకాదు. అనుభూతు లతో నిండిపోయిన మనిషి వివేకి కాడు. అనుభవం పొంది దాంతో

ముడిపడ్డవాడు తెలివిగల కాదు. పుస్తకాలు చదివి, సమాచారం సేకరించే విద్యార్థిలాంటి వాడు. వివేకి అమాయకంగా వుంటాడు, అనుభూతి నుండి విడుదలౌతాడు. అంతర్గతంగా సరళంగా వుంటాడు, ప్రాపంచికమైనవి ఎన్ని వున్నా లేకపోయినా. (LH-116)

జ్ఞానాన్ని, అనుభవాన్ని ఇంకా ఇంకా నిల్వజేస్తూ వుంటే "అధికం" అవుతూవుంటుంది. ఆ అకధిమే ప్రోగుచేసే మనో కేంద్రం అదే "నేను" అదే "అహం" అదే ముసుగులోని "ఆత్మ" అనుభవాల పుట్టతో జీవితాన్నెదుర్కోవడమంటే అధికానికి మనస్సు అలవడడమే, మనస్సు కేవలం సంగ్రహించే పరికరం అయితే నిజంగా అనుభవించటం అంటూ వుండదు అనుభూతినుండి ఏదో పొందాలనే కాంక్ష వున్నపుడు అనుభవాని కెలా సిద్ధం కాగలవు? (LH-140)

మనం సమస్యలోకి పోవాలి, అవగాహన కావాలి. అంతేగాని ఎంతో జ్ఞానం హోదా పేరు ప్రఖ్యాతులు సంపాదించారన్నంత మాత్రాన ఎవర్ని గౌరవించరాదు. మనకు తెలసింది చాలా తక్కువ. పుస్తకాలెన్నైనా చదవవచ్చు, ప్రత్యక్షానుభవం పొందు చుండడం చాలా తక్కువ. దైవంగాని, స్వర్గంగాని ప్రత్యక్షంగా అనుభూతి చెందుచుండడం ముఖ్యం. అందుకు పేరు అవసరం.

(సారాంశం : LH-94)

పగలంత జరిగింది రాత్రి పడుకోబోయే ముందు దృష్టిలోకి తెచ్చుకొని గమనించి క్రమత వహిస్తే నిద్రలో వాటిని సరిచేయాలని మనస్సు ప్రయత్నించదు, గమనించడమంటే లోపల, బయట వున్న క్రూరత్వాన్ని, అల్పత్వాన్ని, కల్మషాన్ని, కలహాన్ని, నిరాదరణను, రాజకీయ వేత్తల మతలబుల్ని, భార్యాతో భర్తతో ఆడ మగ స్నేహితులల్తో వుండే సంబంధాన్ని, ఉన్నదున్నట్లుగా సరిచేయాలని ప్రయత్నించకుండా – స్పష్టంగా ఎరిగివుండడం అప్పుడున్న స్థితే క్రమత (Order) (A I-63)

మన ఆధ్యాత్మిక భావాతీత అనుభూతులగూర్చి మాట్లాడడమంటే అది నీకు ముందే తెలిసిందన్న మాట. తెలిసిందాన్ని గుర్తించడానికి మామూలు అనుభవానికి వేరైంది పొందుతున్నావు తార్కికంగా చూస్తే మనస్సు అనుభూతిని గుర్తించాలన్నమాట. గుర్తింపు అంటే ముందుగానే తెలిసింది కదా, కనుక అది కొత్తది కాదు.

(A I-91)

తర్కం ఎప్పుడూ నిజమని కాదు, కాని తర్కాన్ని; హేతువును ఆరోగ్య ప్రదంగా తెలివిగా వాడితే హేతువు పరిమితులు తెలుస్తాయి. పెద్ద పెద్ద లోతైన ప్రాథమిక అనుభూతులకు వెరపెర లాడడం తెలిసిన మార్గాన్ని పొడిగించడమే అవుతుంది. ఈ విషయం పంచుకోవాలి, హృదయాలకు పరస్పరం అందాలి. (A I-92)

ప్రశ్నించే మనస్సు - కోరే మనస్సు కాదు - అనుభవ కాంక్ష నుండి, సత్యాన్వేషణ నుండి విముక్తి కావాలి. ఎందుకో తెలుసా, వెదికేటప్పుడు అనేకమంది బోధకుల్ని ఆశ్రయిస్తావు. అనేక పుస్తకాలు చదువుతావు, అనేక సంప్రదాయాల్లో చేరుతావు. అనేక మంది గురువులను అనుసరిస్తావు. బజారుకో దుకాణానికో వెళ్లినట్లు ఇక ఆ తతంగమంతా చేస్తావు. అలాంటి అన్వేషణకు అర్థమే లేదు. (AD-92)

ఆలోచనను అదుపులో పెట్టడం కాదు, అవగాహన ముఖ్యం. ఆలోచన యొక్క మూలాన్ని గ్రహించాలి. అది నీలో వుంది, మెదడు జ్ఞాపకాల్ని నిల్వ చేస్తుంది. ఆలోచించడానికి పుస్తకాలు చదవక్కర లేదు, జ్ఞాపకం అనేది అనుభూతి ఫలితం. అది నీది కావచ్చు, సమాజాన్ని కావచ్చు, కుటుంబాన్ది కావచ్చు, జాతిది కావచ్చు, ఏదైనా కావచ్చు ఆ జ్ఞాపకాల గిడ్డంగి నుండి ఆలోచన లేస్తుంది. ఆలోచనకు ఎప్పుడూ స్వేచ్ఛ లేదు. అదెప్పుడూ పాతదే ఆలోచనా స్వేచ్ఛ (FREEDOM OF THOUGHT) అనే దేమీ లేదు. స్వేచ్ఛను గూర్చి మాట్లాడగలదు కాని, దానికది స్వేచ్ఛగా వుండదు. అది

గతానుభవాలయొక్క, జ్ఞాపకాల యొక్క, జ్ఞానం యొక్క ఫలమే జ్ఞానం లేకపోతే అది పనిచేయదు, ఎవరూ ఎవరితోనూ మాట్లాడలేరు. ఇంటికి వెళ్లలేరు, అందుకని జ్ఞానం అవసరం.

అయితే జ్ఞానం పనిచేసే విధానాన్ని అవగాహన చేసికొన్నపుడు స్వేచ్ఛ వుంటుంది. జ్ఞాన విముక్తి కలుగుతుంది. (A I-96)

మొదట చూడడం జరుగుతుంది, తరువాత అనుభవించడం వుంటుంది. అపుడు ఆలోచన జ్ఞాపకంగా రికార్డు కాకుండా వుందా? ఇది అవగాహనకు వొచ్చిందా? శబ్దం, అర్దం, వివరణ, విశ్లేషణ వున్నాయి, అది వొక అవసరమైన ప్రక్రియ. అనవసరమైంది, అసందర్భమైంది దాని తీర్మానం. సరే ఆలోచనలోకి, వివరణల్లోకి విశ్లేషణలోకి, అర్థం లోకి శబ్దంలోకి తర్జుమా కాని శబ్దరహితమైనదాన్ని అనుభవించడం వుందా?

మెదడు కణాలు దాన్ని రిజిష్టరు చేస్తాయా? చేస్తే జ్ఞాపిక అవుతుంది. అపుడది "నేను అనుభవించాను" అంటుంది. చూడడం, లోతుగా పరిశీలించడం శబ్దరహితమయిందాన్ని వినడం వుందా? అది మెదడు కణాల్లో రిజిష్టరు అవుతుందా? శబ్దరహితమైంది అనుభూతికి వస్తుందా?

ఇది చూడగలిగితే ఒక స్థితి వుంటుంది. అది వివేకానికి సంబంధించింది. అది అనుభూతిని రిజిష్టరు కానివ్వదు. (TR -D28)

కాంక్ష, బంధం వున్నపుడు ఆత్మవంచన వుంటుంది. ఈ బాధం పక్షపాతమైంది. అనుభవానికి, ఒక ఆలోచన విధానానికి సంబంధించింది. కావాలని అనుభవపరుడు ఎప్పుడూ గొప్పదైన, లోతైన, పెద్దదైన అనుభవాన్ని కాంక్షిస్తుంటాడు. అనుభవపరుడున్నంత కాలం ఏదో రూపంలో భ్రమ తప్పదు. (CL III-8)

తెలివి

తెలివి అంటే ఏమిటి అని అడుగుతున్నాం. అభ్యాసంతో తెలివి వస్తుందా? తెలివి సహజమైంది (INNATE) ఘర్షణ విభాగం మొదలగు వాటిని ఆలోచన చూడగలదా, వాస్తవాన్ని గ్రహించడం, దాంతో ప్రశాంతంగా వుండడం మనసుయొక్క గుణమా, అంటే మార్పుచేయాలని అతిక్రమించాలని లేకుండా పూర్తిగా నిశ్చలంగా వాస్తవంలో వుండడం మనస్సు గుణమా? ఆ నిశ్చలతే తెలివి. తెలివి అంటే ఆలోచన కాదు. ఈ మౌనమే తెలివి. కనుక అది వ్యక్తిగతమైంది కాదు. అది ఏ గ్రూపుకు, ఏ వ్యక్తికి, ఏ జాతికి, ఏ సంస్కృతికి చెందింది కాదు. (A I-373)

వాస్తవంతో ప్రశాంతంగా వుండడమే తెలివి. ఆ తెలివి ఆలోచనలో పని చేస్తుంది. జ్ఞానాన్ని వుపయోగించుకుంటుంది. అలాంటి జ్ఞానం, ఆలోచన విభాగాన్ని సృష్టించదు. (A I-374)

ఆలోచన కాల సంబంధమైంది, తెలివి అలా కాదు. తెలివి కొలవరానిది. తెలివి అంటే సాంకేతిక జ్ఞానం కాదు. గృహిణి విజ్ఞానం కాదు. విజ్ఞాని తెలివితేటలు కాదు. ఇవన్నీ ఆలోచనకు. జ్ఞానానికి సంబంధించిన క్షేత్రంలోనికి. మనసుస్థిమితంగా వుండగలదు. అందుకు నీవు ప్రాక్టీసు చెయ్యనవసరం లేదు. కంట్రోల్ చేయనవసరం లేదు. అది పూర్తిగా స్థిమిత పడగలదు. అలాంటప్పుడు సామరస్యం (HARMONY = పొందిక) వుంటుంది. అక్కడ విశాల దేశం, నిశ్శబ్దంగా వుంటాయి. అపుడు మాత్రమే కొలవరానిది వుంటుంది. (A I-375)

తెలివి వ్యక్తిగతమైంది కాదు. వాదన వల్లవచ్చేది కాదు. సమ్మకం వల్లగాని, అభిప్రాయంవల్లగాని, రీజను వల్లవచ్చేదిగాని కాదు. మనిషి తన లోటుపాటును గ్రహించినపుడు తన సామర్థ్యమును గుర్తించి

నపుడు తెలివికలుగుతుంది. ఆ తెలివికి కొత్త పరిమాణంతో (NEW DIMENSION) ఎలాంటి సంబంధం వుంటుంది? ''సబంధం'' అనే పదం వాడను. (A I-412)

పాత మెదడు వున్నంత సేపు తెలివి పనిచేయదు. నమ్మకం ఏ రూపంలోవున్నా అది పని చేయదు. మెదడు యొక్క ఏ కొద్ది విభాగంతో సంబంధం వున్నా అది పనిచేయదు. అదంతా తెలివి లేక పోనడమే. దేవుని నమ్మేవాడు తెలివిగల వాడు కాదు. ''ఒకే రక్షకుడున్నాడు'' అనే మనిషికూడ తెలివి మంతుడు కాదు. ''ఈ ముక్తి చెందినాను'' అనే వాడు కూడ తెలివి వున్నవాడు కాడు. పాతదాని యొక్క పరిమితులు కనిపెట్టినపుడు, ఈ కనిపెట్టడమే తెలివి అవుతుంది ఆ తెలివి పనిచేస్తున్నపుడు కొత్త పరిమాణం దాని ద్వారా వుంటుంది. అదంతే, వచ్చిందా? (A I-412)

స్పష్టంగా చూడడానికి మనసు ఖాళీగా వుండాలి. అప్రమేయమైనదానికి అనగా తెలియని దానికి తెలిసినదానికి మధ్య సంబంధం ఈ తెలివి. దానికి బౌద్ధంతోను జెన్ (ZEN తోను, నాతోను, మీ తోను పని లేదా, అధికారంతోను, సంస్కృతితోను పని లేదు. ఆ తెలివి మీకు లభించిందా? అవసరమైన అంశం (పాయింటు) అర్థొక్కటే, ఈ లోకంలో తెలివి నీతిగా పనిచేస్తుంది. నీతి అనేది అపుడు క్రమత అవుతుంది. అదే సన్మార్గం (VIRTUE) అది సమాజం యొక్క సన్మార్గమూ కాదు, నీతి కాదు. సమాజానికి సంబంధించిన సన్మార్గం పూర్తిగా అవనీతి మయమైయింది. (A I-499)

ప్రొఫేసర్ బోమ్: (INTELLIGENCE అనే పదం (INTER) మరియు (LEGERE) అనే శబ్దాల నుండి ఏర్పడింది. అంటే (TO READ BETWEEN) లేక BETWEEN THE LINES రెండు లైన్ల మధ్య ఏముందో చదవడం, అంతరార్థం గ్రహించడం. కనుక ఆలోచన

పుస్తక సమాచారం లాంటిది తెలివి దాన్ని చదవడం దాని తాత్పర్యం తెలిసికోవడం. తెలివికి చక్కని నిర్వచనం అనుకుంటా.
(A I-509)

ఆలోచన పాత మెదడులో పుడుతుంది. అది భౌతిక ప్రక్రియ, విద్యుత్ రసాయనిక చర్య (ELECTRO CHEMICAL) తెలివి దీనికి వేరైంది కావాలి. కాలానికి సంబంధించింది కాదు. యాంత్రికం కాదు.
(A I-510)

కృ:- ఆలోచనను కొలవవచ్చు, తెలివిని కొలవలేం. తెలివితో ఆలోచనకు సంబంధం లేకుంటే, ఆలోచనారాహిత్యమే తెలివిని మేల్కొల్పడం అవుతుంది. ఆలోచనతోను, కాలంతోను సంబంధం లేనిది కనుక తెలివి ఎప్పుడూ వుంటుందా.
(A I-510)

బోమ్:-వుండొచ్చు, వుండక పోవచ్చు. ఏదైనా తెలివికి అంతరాయం కలుగ జేయవచ్చు.
(A I-511)

కృ:-హైందవ సిద్ధాంతం వుంది తెలివి, బ్రహ్మ ఎల్లపుడూ వుంది. మాయతో, అజ్ఞానంతో, ఆలోచన సృష్టించిన అన్నిటితో కప్పబడి వుంది...... వాటిని తొలగిస్తే అది వుంటుంది అంటారు. కనుక అది ఎల్లప్పుడూ వుందని వూహించారు.
(A I-511)

తెలివి కలిగించే చదువు చెప్పొద్దా? అన్ని సమస్యలను అదే కదా తీర్చేది. స్వేచ్ఛగా నిర్భయంగా, సూత్రం ద్వారా కాకుండా ఆలోచించే సామర్థ్యమే తెలివి. తద్వారా నీవు నువ్వే నిజమేదో, యదార్థమేదో తెలిసి కుంటావు. భయపడితే తెలివిగా వుండలేవు. ఆధ్యాత్మికమైంది కాని, మామూలుది కాని ఏ కోర్కె అయినా ఆదుర్దాని, భయాన్ని తెచ్చిపెడుతుంది కనుక స్పష్టంగ, సరళంగ, సూటిగ కనుక తెలివిగవుంటే మనస్సును కలుగ జేయడానికి కోర్కె సాయపడదు.

తెలివిగల మనస్సంటే పరిశీలించేది, గమనించేది, నేర్చుకొనేది, అధ్యయనంచేసేది. అంటే ఏమిటి? భయంలేనపుడు, తిరగబడ్డానికి ఇష్టపడ్డపుడు దైవాన్నో, ఏ సత్యాన్నైనా కనుగొనడానికి సమాజం మొత్తాన్ని వ్యతిరేకించినపుడు తెలివి వుంటుంది. (TMC-19)

నిన్ను నువ్వు అవగాహన చేసికొన్నపుడు తెలివి వస్తుంది. మనుషులు, వస్తువులు, అభిప్రాయాలతో కూడిన ప్రపంచంతో నీకున్న సంబంధంలో నిన్ను నీవు అర్థ చేసుకోవాలి చదువులాగ తెలివి సంపాదించేది కాదు. ఎదురుతిరగటంతోను, భయం లేనపుడు అనగా నిజంగా ప్రేమభావం వున్నపుడు తెలివి కలుగుతుంది భయం లేనపుడే ప్రేమ వుంటుంది. (TMC-20)

నేను బుద్ధిహీనంగా వుండే తెలివి గల వాణ్ణి కావాలనుకుంటే ఆ ప్రయత్నం మరింత బుద్ధిహీనత కలుగజేస్తుంది ఎందుకంటే బుద్ధిహీనతను అర్థం చేసికోవడం ప్రధానం. నేను ఎంత ప్రయత్నించినా బుద్ధిహీనతే మిగుల్తుంది. చదువుల పైపై మెరుగు పొందివుండవచ్చు, పుస్తకాలు వుదహరించవచ్చు, గొప్పరచయితల వాక్యాలు వుచ్చరించవచ్చు అయినా మౌలికంగా నేనింకా బుద్ధిహీనుణ్ణే. కాని బుద్ధిహీనత నా నిత్యజీవితంలో ఎలాబహిర్గతమౌతుందో, నా పనివాడి పట్ల ఏలా ప్రవర్తిస్తున్నానో, పొరుగు వాన్ని, బీదవాన్ని, ధనికుణ్ని, ఎలా గౌరవిస్తున్నానో చూసి అవగాహన చేసికుంటే, ఆ ఎరుకే నా బుద్ధిహీనతను పటాపంచలు చేయగలదు. (TMC-20)

నీవు మందంగా వుంటే తెలివిగానో యుక్తిగానో వుండాలని ప్రయత్నించకు. నిన్ను మందగోడిగా చేస్తున్నదేమిటో అర్థం చేసికో. అనుకరణ, భయం, ఎవరినో అనుసరించడం, ఒక ఆదర్శాన్ని ఉదాహరణను అనుసరించడం. ఇవి మనస్సును మందగింపజేసేవి. వాటినుండి బయటపడితే, సొంతంగా స్పష్టంగా నీకు నీవ్వు ఆలోచించే సామర్థ్యం

పొందితే నీవు మానవ మాత్రుల్లో ఎక్కువ వికాసవంతుడువు కావా? మొద్దుగా వుండి బుద్ధిజీవివి కావాలిస్తే, బుద్ధి వుండి, బాగ మొద్దుగ వుంటే పెద్దలలో చేరిపోతావ్. (TMC-122)

నీ మొత్తం జీవితంలో ఏం చేయాలను కుంటున్నావో నీకు నీవు నిజంగా కనుగొనక పోతే, శ్రద్ధ లేని పనిలో తగుల్కొంటావు. దాంతో జీవితం దుఃఖమయంగా వుండడంతో ప్రక్కదారిని పడతావు, సినిమాలు, త్రాగుడు, లెక్కలేనన్ని పుస్తకాలు చదవడం, ఏదో రకం సంఘ సంస్కరణలో అదో ఇదో చేయాలనడం - మొదలగు వాటికి లోబడతావ్. (TMC-214)

ప్రతిక్రియగాని తెలివిగల తిరుగుబాటు వుంది, అది తనకు తాను తెలిసికోవడంద్వారా, తన ఆలోచనను, భావాల్ని ఎరగడం ద్వారా వస్తుంది. వచ్చే అనుభవానికి ప్రత్యక్షంగా వుండి, అలజడిని తొలగించాలని లేకుండా వుంటే తెలివిని మేల్కొల్ప చేస్తాం. అలా మేల్కొన్నది లోనుండి వచ్చింది (INTUITION) జీవితంలో అదే నిజమైన మార్గదర్శి. (ESL-)

సమగ్రమైనట్టి కనుక తెలివిగలట్టి వాళ్లను తయారు చేయడం చదువు యొక్క పని. తెలివి లేకయే పట్టాలు, (డిగ్రీలు) పుచ్చుకొని యాంత్రికముగా సామర్థ్యం సంపాదించవచ్చు. తెలివి అంటే కేవలం సమాచారం కాదు. పుస్తకాలనుంచి సేకరించింది కాదు. స్వయం సమర్థనీయమైన యుక్తితో కూడిన ప్రతిస్పందన వల్లరాదు. పిల్లలను సమగ్రమైన స్త్రీ పురుషులుగా తయారవడానికి అడ్డగిస్తాం, అందుచే వాళ్లు తెలివిగా ఆలోచించడానికి సామర్థ్యం వుండదు; ఆ తెలివి జీవితాన్ని మొత్తంగా చూడగలదు. (ESC)

ప్రేమ తెలివి వున్నపుడే బహిరంగంగా భద్రత వుంటుంది. కాని మనం సృష్టించిన ఘర్షణ వల్ల దుఃఖంతో కూడిన ప్రపంచములో

భద్రత అసాధ్యమైపోతుంది. గతంలో వున్నట్టి, ప్రస్తుతం వున్నట్టి, విద్యావిధానం వృధా అయిందని తెలుస్తుంది. సాంప్రదాయిక ఆలోచనల నుండి విరమించుకోవాలి. (ESL)

తెలివి అంటే పరీక్షలు పాసుగావడంతో లేదు. అది సహజధోరణిలో వుండే లోలోతు పరిశీలన. అది మనిషికి బలాన్ని స్వేచ్ఛను ఇస్తుంది. పిల్లవాడిలో తెలివిని మేల్కొల్పాలంటే తెలివి అంటే ఏమిటో మనం అవగాహన చేసికోవాలి. అనేక రీతులుగ మనం తెలివి లేకుండ వుండి పిల్లవాణ్ణి తెలివిగా ఎలా వుండమనగలం? పిల్లవాడి ఇబ్బందులే కాదు మన సమస్య; మనని కూడ నిల్వన్న భయాలు, అసౌఖ్యం, నిరుత్సాహం, మొదలగునవి. మనల్ని మందగొడి ఆలోచన లేని వాళ్లను చేసే అడ్డంకులు ముందు మనం తొలగించుకోవాలి. (ESL)

బుద్ధి - అదే మనస్సు - వల్లించ గలదు, గుర్తుకు తెచ్చుకోగలదు. ఎప్పుడూ క్రొత్తపదాలు అల్లుతుంది. పాతవి తిరిగి అమరుస్తుంది. అది మనలో ఎక్కువ మంది బుద్ధి ద్వారా భావించి, అనుభవిస్తున్నట్లు మనం కేవలం మాటల మీద యాంత్రిక పునరుశ్చరణ మీద బ్రతుకుతాం. ఇది సృజన కాదు - మనకున్న సృజనాత్మకం అంతా లైంగికం. అది మనసుకు సంబంధించింది (మనసుకు సంబంధించింది) దాని కది నెరవేరాలి లేకపోతే నిరుత్సాహమే. (ESL)

తెలివిని దేవుడని తర్జుమా చేయవద్దు. ఇపుడు తెలివి జ్ఞానాన్ని వాడగలదు. తెలివి ఆలోచనను వాడగలదు. జ్ఞానం అను క్షేత్రంలో ఆలోచన పని చేస్తుంది. అపుడు తెలివి జ్ఞానాన్ని వాడవచ్చు. దాని పని ద్వంద్వంగా వుండదు. (TR-D27)

విభజనాత్మకమైన మనస్సు తెలివిగా వుండలేదు. (WL-22)

లోదృష్టే తెలివి. తెలివి నీది కాదు, నాదీ కాదు. అది ప్రపంచం

మొత్తానిది. దుఃఖంలోకి కూడ చూడు. ఆ లోదృష్టినుండి కరుణ వస్తుంది. కరుణలోకి చూడు. దాన్ని ఏదీ అంటలేదు. (WL-135)

ఏకత్వం అంటే అన్నిటితో ఒకటిగా వుండడం. అది మానవత్వానికే ప్రతీక. చైతన్యం ద్వారా పరిశీలన ద్వారా మార్పు చెందితే అది తెలివిని మేల్కొల్పడం. మానసిక అధికారాన్ని అది తొలగిస్తుంది. (WL-148)

లోదృష్టి స్పష్టంగా వుండడమే తెలివి. అందులో అసాధారణ భద్రత వుంది. అంటే నీవు భద్రత పొందడం కాదు. తెలివి భద్రంగా వుండడం (సారాంశం:WL-166)

మేల్కొన్న తెలివికి నిజమైన లోదృష్టి వుంది. మానసిక సమస్యలు, విపత్తులు, అవరోధాలు మున్నగు వాటిలోకి చూడగలదు. అది బుద్ధితో అవగాహన చేసికోవడం కాదు, సమస్యలను ఘర్షణతో పరిష్కారం చేయడం కాదు. మానవ సమస్యలోకి దృష్టిసారించడం తెలివిని మేల్కొల్పడం అవుతుంది. లేక ఈ తెలివి వుండడం అంటే లోచూపు వుందన్నమాట. రెండు విధాల వుటుంది. అలాంటి అంతర దృష్టిలో ఘర్షణ లేదు. దేన్నైనా స్పష్టంగా చూసినపుడు, వస్తువును సత్యాన్ని చూచినపుడు దాంతో సరి. దాంతో పోరాడవు, కంట్రోల్ చేయడానికి ప్రయత్నించవు. లెక్క ప్రకారం. వుద్దేశపూర్వకంగా గకరకాల ప్రయత్నాలు చేయవు. ఆ అంతరదృష్టివల్ల, అంటే తెలివి వల్ల క్రియ వుంటుంది. వాయిదా వేయబడ్డ క్రియ కాదు, తక్షణ చర్య. (WL-170)

పరిస్థితులకు, స్థిరపడ్డవాటికి (ESTABLISHMENT) ఆదర్శాలకి, వూహాలకు (UTOPIA) మతాలకు, గురువులకు, సమాధానపడి, సర్దుకు పోదామనుకోకుండ అసంతృప్తి చెందితే ఒక జ్వాల వెలువడుతుంది, మండుతుంది. అసంతృప్తి జ్వాల బయట పడే మార్గం లేదు కనుక ఆ జ్వాల ఒక గొప్ప ఆసక్తి అవుతుంది. ఆ ఆసక్తియే తెలివి

ఆ జ్వాలయొక్క తీవ్రత మనసుకు ఒక నాణ్యతనిస్తుంది. అది తక్షణం ఎంతో లోతుకు చూడకలుగుతుంది. దాని నుండి కార్యం మొదలవు తుంది. (సారాంశం: WL -178)

మానవుడు సృష్టించిన చెరలను ప్రక్కకు నెట్టకల్గితే అపుడుండే అద్భుతమైన అసంతృప్తి జ్వాల అత్యున్నతమైన తెలివిగా పరిణమి స్తుంది. అది అంతర్దృష్టిని ఇస్తుంది దాని నుండి తక్షణ చర్య బయలు దేరుతుంది (సారాంశం: WL-48)

సృజనాత్మకంగా వుండాలంటే అనగా నిజమైన ప్రోత్సాహం అన్నిటియెడ కలిగి వుండడానికి స్వేచ్ఛ వుండాలి. ఆ స్వేచ్ఛ నిమి త్తం తెలివి వుండాలి. తెలివిని ఏది అవరోధిస్తుందో పరిశోధించి తెలు సుకోవాలి. జీవితాన్ని శోధించాలి, సామాజిక విలువల్ని ప్రశ్నిం చాలి. ప్రతిదాన్ని ప్రశ్నించాలి. ముక్కలు ముక్కలైన దేన్నీ అం గీకరించవద్దు. (LA-53)

జ్ఞానం, సమాచారం, అనుభూతి పొందడం వల్ల తెలివి కలుగు తుందని మనలో చాలమంది అనుకుంటూరు అపుడు జీవితాన్నెదు ర్కోవచ్చును కుంటూరు. జీవితం అసాధారణమైంది. ఎప్పుడు స్థిరంగా వుండేది కాదు. ఎక్కువ అనుభవం, ఎక్కువ జ్ఞానం, ఎక్కువ పుణ్యం, ఎక్కువ ధనం, ఎక్కువ సంపాదనలు, సేకరించడం వల్ల తెలివిగా వుం టారని అనుకుంటాం. అందుకే మనం జ్ఞానం కూడబెట్టిన వాళ్ని, పండి తుల్ని, బాగా ధనవంతుల్ని, అనుభవజ్ఞుల్ని గౌరవిస్తాం. కాని "ఎక్కువ" నుండి వచ్చిందా తెలివి? ఎక్కువ కలిగి వుండే ప్రక్రియలో ఎక్కువ కావాలని కాంక్షించే ప్రక్రియలో ఏముంది? సంశయంతో ముడిపడడం కాదా? (LA-140)

ఇంకా ఇంకా కావాలనే మనిషి తాజాగా జీవితాన్ని అనుభవిం చలేడు. "ఎక్కువ" తోను, సంశయం తోను సంబంధం లేని మన

సుకు తెలివి వుండడానికి సాధ్యం. "ఎక్కువ"తో సంబంధంవున్నపుడు ప్రతి అదనపు అనుభూతి తనను కప్పేసే "నేను" అనే గోడను, అహంకార ప్రక్రియను బలపరుస్తుంది. అది అన్ని ఘర్షణాలకు కేంద్రం. దయ చేసి ఇది గ్రహించండి. అనుభూతి స్వేచ్ఛ నివ్వలేదా అది స్వార్థపూరిత ఆలోచనా ప్రక్రియను బలపరుస్తుంది. (LH-141)

స్వార్థంనుండి "నేను" నుండి నిజమైన విముక్తి పొందినపుడే తెలివి వుంటుంది. ఎక్కువల యెడ మనసుకు కాంక్ష లేనపుడే తెలివి వుండడానికి వీలుంది. కాలం యొక్క వత్తిడి నుండి స్వేచ్ఛ పొందడం తెలివి. ఎందుకంటే ఎక్కువ అనేది కాలానికి సంబంధించింది. అది కాలం యొక్క ఫలమే. "ఎక్కువ" కొరకు కృషి చేయడం తెలివి కాదు. ఈ ప్రక్రియ అంతా అవగతం చేసికోవడం స్వయం జ్ఞానం. సంచయ కేంద్రం లేకుండ తనను తాను తెలిసికుంటే ఆ స్వయం-జ్ఞానం నుండి తెలివి వస్తుంది. అది జీవితాన్ని ఎదుర్కోగలదు. ఆ తెలివి సృజనాత్మకం. (LH-141)

సృజనాత్మకం అంటే కవితలు, కథలు, చిత్రాలు అల్లడం కాదు, పిల్లలు కలగడం కాదు. లోతైన సృజన స్వభావం కనుగొన్నపుడు శాశ్వత ఆధారం దొరికినట్లు. అది ధారాపాతం, అంతం లేనిది. అది తెలివి ద్వారానే కనుగొన సాధ్యం. దానికి కాలం ఆధారభూతం కాదు. "నేను" "స్వార్థం" కేంద్రంగా వున్న మనస్సు ఆ కాలం లేనిదాన్ని కనుగొనలేదు. అహం ఎప్పుడూ ఇంకా ఇంకా కావాలంటుంది. (LH-141)

ఇదంతా శబ్దపరంగ కాకుండ లోతుగా అవగాహన చేసికుంటే, మేల్కొన్న తెలివి ద్వారా సృజన శక్తి వస్తుంది. అదే యథార్థమైంది. అది దైవం, చింతించ తగింది కాదు. ధ్యానించ తగింది కాదు. సాధన ద్వారా, ధ్యానము ద్వారా ఎన్నటికి రాదు.

ఇంకా కావాలనే ప్రార్థనల ద్వారా రాదు. ఎక్కువలనుండి తప్పించుకుందామనడం వల్ల కూడ రాదు. ప్రతి రోజూ క్షణ క్షణమూ లేచే క్లిష్టమైన ప్రతిక్రియలు అయిష్టత, ఈర్ష్య, మనోస్థితి అవగాహన చేసికుంటే ఆ యదార్థత వెల్లుబుకుతుంది. ఇవి అవగాహన చేసికోవడంలో ప్రేమ అనే స్థితి యేర్పడుతుంది. ఆ ప్రేమే తెలివి; అది కాల ప్రమేయం లేని సృజనత్వాన్ని కల్గిస్తుంది. (LH-142)

అన్ని రకాలైన తీర్మానాలు ప్రజ్ఞా ప్రాభవాన్ని ఆపి వేస్తాయి. తెలివిలో మాత్రమే స్వేచ్ఛ వుంటుంది. స్వేచ్ఛలో మాత్రమే యదార్థత గోచరిస్తుంది. ఈ స్వేచ్ఛ లేనపుడు యుక్తిని (Cunning) తెలివి అనుకుంటాం. యుక్తి మార్గాలు ఎల్లపుడూ సంక్లిష్టం, నాశకరం. ఈ స్వయం రక్షక యుక్తి బంధాన్ని (Attachment) కలుగ జేస్తుంది. బంధం బాధను కలుగ జెసినపుడు, అదే యుక్తి మళ్లీ బంధ విముక్తి కావాలని కోరుతుంది. త్యాగం ద్వారా దర్పంలో గర్వంలో ఆనందం పొందుతుంది. యుక్తి ప్రయుక్తులను, వాటి ధోరణాలను, అహంకార పోకడలను అర్థం చేసికోవడం (తెలివి) ప్రజ్ఞా పాటవానికి (Intilligence) మొదలవుతుంది. (CL I-113)

అత్యున్నతమైన తెలివే సత్యం, దేవుడు అది వర్ణించవీలు లేదు. దాన్ని పొందాలంటే మనకు మనం ప్రత్యేక నిపుణత పొందాలి

(FLF)

జాగ్రతగా వినండి, (ఆలోచనను ప్రతిభావంతంగా వినియోగించినప్పుడు మానసిక స్థితి చూడండి). ఇది నిజంగా చాలా తేలిక. విశ్లేషణ (ANALYSIS) మంచిది కాదనుకోన్నాం, ఎందుకో చెప్పాం. దాని సత్యం తెలిస్తే అర్థమైనట్లే. అర్థంగాక ముందు విశ్లేషణ జీవిత నిబద్ధతలో ఒక భాగమని అంగీకరించావు. ఇపుడు విశ్లేషణ యొక్క నిరుపయోగమని తెలిసింది. ఆ వాస్తవికత చూడగానే అది తొలిగి

పోయింది, విశ్లేషణను ప్రక్కకు పెట్టిన మనస్సు యొక్క స్థితి యేమిటి? అది స్వేచ్ఛగా వుంది, అవునా? అది ఇంకా ఎక్కువ చైతన్యంగా, వుత్సాహంగా అంచేత మరింత తెలివిగా, నిశితంగా, ఎక్కువ స్పందనతో వుంది. భయం ఎలా ప్రవేశిస్తుందో చూచారు యదార్థం తెలిసికున్నారు, ఆనందం యొక్క పోకడలు చూశారు, మీ మనసు స్థితిని గమనించారు. అప్పుడు మీ మనస్సు స్థితిని చూడండి. అది ఇంకా సూక్ష్మంగా, స్పష్టంగా అందుచే అద్భుతమైన తెలివితో వుంటుంది, ఈ తెలివికి జ్ఞానంతో సంబంధం లేదు, అనుభవంతో పని లేదు. స్పందించడం ఎలాగో కాలేజీకి వెళ్లి నేర్చుకుంటే వచ్చేది కాదు. మొత్తం విశ్లేషణను సన్నిహితంగా పరిశీలిస్తే తెలివి వచ్చింది. అందులో ఏముందో చూస్తే తెలివి వచ్చింది. కాలం, ఆలోచన, ఒక విభాగం మొత్తాన్ని సరిచేస్తుందనేది మూఢాలోచన. భయం యొక్క స్వభావం అర్థం చేసుకోనివ్వుంటే, సంతోషం ఏమిటో కూడ అర్థమవుతుంది. (BV-30)

అలవాటయిన భయం రేపు వచ్చిందనుకో, దాన్ని ఎలా ఎదుర్కోవాలో తెలుస్తుంది. పాయిదా వేయడానికి కాదు. దాన్ని కలవడమే ఆ నిమిషములో దాన్ని సమాప్తి చేయడమే, ఎందుకంటే తెలివి పనిచేస్తున్నది. తెలిసిన భయాలేగాక, లోతైన దాగిన భయాలుకూడ వున్నాయి. (BV-31)

"నాకు తెలియదు" అనే స్థితే తెలివి. అది తెలిసిన క్షేత్రంలో పని చేయడానికి సహకరించగలదు. కావాలంటే వేరే చోట కూడ పని చేయడానికి స్వేచ్ఛగా వుండగలదు. (A 1-38)

"అవును, బుద్ధితో అంగీకరించాము. శబ్దార్థం ద్వారా ఏకీభవించాము. అందులో తర్కం, వరుస క్రమం వుందని తెలిసింది". అని మీరంటారు. అయితే మీరది దాటిపోలేరు. ఎందుకంటే మీ

మనస్సు ఆలోచన ప్రక్రియలో తగుల్కొంది. ఆలోచనంటే కొలమానం. ఆలోచన లోతుగాని, ఎత్తుగాని కొలవలేదు, దాని స్థాయిలో కొలుస్తుంది.
(A I-363)

ఆలోచన సమర్థిస్తుంది, లేకపోతే విమర్శిస్తుంది. ఉద్రేకం పొందుతుంది. అయితే బుద్ధివచ్చి చెపుతుంది "చూడు, జాగ్రత, కంట్రోల్ చేసికో" బుద్ధిది ఎప్పుడూ పై చేయ్యే ఆలోచనే, అవునా? నాకు ఇతరునితో వున్న సంబంధంలో కోపం, చిరాకు, ఉద్రేకం వస్తాయి. అపుడేం జరుగుతుంది? అది గొడవకు దారితీస్తుంది. ఇద్దరు మనుషుల మధ్య తగాదా వస్తుంది. అపుడు నేను కంట్రోల్ చేయడానికి ప్రయత్నిస్తా. - అది ఆలోచనే ఎందుకంటే అది ఒక పద్ధతి ఏర్పాటు చేసికుంది. ఇది చేయ్యాలి, ఇది చేయకూడదనుకొంది. అంచేత "కంట్రోలు చెయ్యాలి" వుంటుంది. దాన్నిబట్టి మనమేమంటామంటే "నిగ్రహం వుండాలి, లేకపోతే సంబంధం తెగిపోతుంది" అది అంతా ఆలోచనా ప్రక్రియ కాదా, బుద్ధీకరణం కాదా? జీవితంలో బుద్ధికి అద్భుతమైన ప్రాధాన్యత వుంది. అదే మనమంటున్నది. ఉద్రేకాలు తప్పొ, వొప్పొ లేక నిజమా అబద్ధమా అని అనడం లేదు. కాని ఆలోచన తన కొలమానంతో తీర్పు తీరుస్తుంది, రూపొందిస్తుంది. నిగ్రహిస్తుంది, అధిగమిస్తుంది. కనుక ఆలోచన పరిశీలనకు అడ్డు వస్తుంది.
(A I-364)

"నేను" అనేది అల్లరికే కారణమని మనసుకు తెలుసా? మనసు అనేకన్న తెలివి అనడం మేలు. అది హింసతోను, చిక్కులతోను వున్న మొత్తం పటాన్ని చూడగలదు. "నేను" అనేది దౌష్ట్యానికి మూలకారణమని మనస్సు అంటుంది. "నేను" లేకుండా బ్రతకడం సాధ్యమా?" అని ఆ గమనించిన మనస్సే అంటుంది.
(AD-503)

మొత్తం పటాన్ని పరిశీలించే మనస్సు "నేను" అనేదాని

కన్న వేరైరెందని తెలుస్తుందా? ఈ "నేను" "అనేది కూడ గమని స్తుంది కాని పటం నుండి తెగతెంపులు చేసికోవడానికి భయపడి ఇష్టపడదు. "నేను" (సాధారణంగా) పరిశీలించడం వేరు, కేవలం పరిశీలించడం వేరు "నేను"ను పరిశీలించడానికి అది భయపడుతుంది. అందుకని అది అద్భుతగులు, అంటుంది. "నేనెలా బ్రతకాలి? నేనేం చేయాలి? ఇది వదిలెయ్యాలా? అది పట్టుకోవాలా?" అలా, అలా అంటుంది. మనం ఏమనుకున్నామంటే "నేను" అనుదాని ప్రతి గమనం హింసాత్మకమే. కేవలం పటాన్ని పరిశీలించడం వేరుగా వుంది. ఇది స్పష్టమేనా? ఇపుడు మీరు ఏది చేస్తున్నారు?

(A I-504)

వుద్దేశ్యం, మార్గం లేకుండ కేవలం చూడడం వల్ల ఒక చర్య, వుద్దేశంతో ప్రయత్నంతో "నేను" చూడడం వల్ల మరొక చర్య జరుగుతుంది. రెండవది చూస్తుంది, కాని ఏం చేయాలన్నా భయమే.

(A I-504)

నిజమైన పాఠశాల విద్యార్థుల ద్వారా ప్రపంచానికి ఆశీస్సు తేవాలి. అది ప్రపంచానికి చాలా అవసరం. వ్యక్తులకు వాంఛలు అధికార కాంక్షలు లేనపుడు, ప్రపంచ సమస్యలు అవగాహన చేసికొన్నపుడు ఆ ఆశీర్వాదం లభిస్తుంది. దానికి ఎంతో తెలివి కావాలి. అంటే ఒక ప్రత్యేక విధానంలో ఆలోచించని మనస్సు, స్వేచ్ఛగా వుండే మనస్సు కావాలి. అది నిజాన్ని చూడగలదు, అబద్ధాన్ని, ప్రక్కకు నెట్టివేయగలదు.

(LH-177)

సంస్కరణ వలన దుఃఖము తొలగదు. స్వభావములో మార్పురావలెను. మనిషిని సంపూర్ణముగా మార్చుట సంస్కృతిపని.

జిడ్డు కృష్ణమూర్తి అవగాహన

విశ్వాసం - భయం

విశ్వాసం - భయం

నమ్మకాలు విడదీస్తాయి

తెలియని దాన్ని గూర్చి భయం కారణంగా వుంటుంది. నమ్మకాలు సూత్రాలు మనలో పాతుకు పోయి వుంటాయి. భయం వైపు మనం చూడం; దానికి పెడ మొఖం ప్రక్క మొఖం పెట్టి, నమ్మ కాల్లో శరణు పొందుతుంటాం. ఈ నమ్మకాలు హిందువులవి, భౌద్ధులవి, క్రైస్తవులవి ఎవరివైనా సరే పరిశీలిస్తే అవి మనుష్యుల్ని విభజిస్తున్నాయని బోధపడుతుంది. ఏరకమైన సూత్రాలు, నమ్మకాల్ని బట్టి వ్రతాలు, ఒత్తిళ్ళు వరుసగా ఉంటాయి. అవి మనసును బంధి స్తాయి. మనిషి నుండి మనిషిని విడదీస్తాయి. (LH-133)

నమ్మకం నష్టదాయకం

సత్య మేమిటని మొదలు పెడతాము. ఈ దుఃఖానకి, భాధకు, పెనుగులాటకు కారణమేమి, వాటి ప్రాముఖ్యత ఏమని యోచి స్తాము. చివరికి కొన్ని నమ్మకాల్లో, వ్రతాల్లో, సిద్ధాంతాల్లో చిక్కుకు పోతాం. నమ్మకాన్ని ప్రక్కకు నెట్టేటంత స్వావలంబనగాని, శక్తి గాని, అమాయకత గాని మనకు వుండవు; అంచేత పరిశీలించలేం. కాబట్టి నమ్మకం జీవితాల్లో వినాశ కరమైన అంశంగా పని చేస్తున్నది. (LH-133)

నమ్మకం అవనీతిమయం

నమ్మకం అవనీతి కరమైంది. ఎందుకంటే నమ్మకం వెనుక, ఆదర్శ ప్రాయమైన నీతి వెనుక 'నేను' అనేది దాగి వుంటుంది. అదే ఆత్మ - అది ఎప్పుడూ ఇంకా పెద్దదిగా, ఇంకా బలమైందిగా పెరు గుతూ వుంటుంది. దేవునిలో నమ్మకమే మతమనుకుంటాం. మత పరంగ వుండడమంటే నమ్మకమే అనుకుంటాం. నమ్మకపోతే

సంఘం నిన్ను నాస్తికుడని, తిట్టిపోస్తుంది. నమ్మితే ఒక సంఘం తిరస్కరిస్తుంది, నమ్మకపోతే మరో సంఘం తిరస్కరిస్తుంది. రెండూ ఒకటే.

(LH-134)

నమ్మకం స్వేచ్ఛా పరిశీలనకు ఆటంకం

అలా మతమొక నమ్మకానికి సంబంధించిందయింది. నమ్మకం మనసును పరిమితం చేస్తుంది. దాంతో మనసు ఎప్పుడూ స్వేచ్ఛగా వుండలేదు. కాని స్వేచ్ఛ ద్వారా మాత్రమే సత్యమంటే ఏమిటో, దైవమంటే ఏమిటో తెలిసికోగలవు. నమ్మకంతో మాత్రం కాదు. ఎందుచేతనంటే నీ నమ్మకం, ముందుగా దేవుడంటే ఇలా ఉండాలి, సత్యమంటే ఇలా ఉంటుంది అని రూపొందిస్తుంది - దేవుడు, ప్రేమ, మంచితనం; దేవుడు ఇది, దేవుడు అది అని నమ్మితే, నీ నమ్మకమే దేవుణ్ని, సత్యాన్ని అవగాహన చేసికోవడానికి అడ్డు వస్తుంది. కాని నమ్మకం ద్వారా నిన్ను నీవు మరచి పోవాలని చూస్తున్నావు. నిన్ను నీవు త్యాగం చేసికోవాలనుకుంటున్నావు మరొకరిలా కావాలనుకుంటున్నావు. నీలో జరిగే నిరంతర ఘర్షణను బహిష్కరించి, పుణ్యం పొందాలనుకుంటున్నావు.

(LH-134)

నీ జీవితం నిరంతరం పోరాటం; అందులో దుఃఖం, బాధ, అపేక్ష, జారిపోయే ఆనందం, వచ్చిపోయే సుఖం, వున్నాయి. వాటికి ఆవల ఏదో వుందనీ, దాన్ని ఆలంబనం చేసికోవాలని మనసు అనుకుంటుంది, దాంతో తాదాత్మ్యం చెందాలని అనుకుంటుంది.

దైవ విశ్వాసం కూడా మనోగతమే

దానికి, దేవుడని, సత్యమని మనసు పేరు పెడుతుంది. నమ్మకం ద్వారా, నచ్చుబాటు ద్వారా, తర్కం ద్వారా అనేక రకాల శిక్షణా విధానాల ద్వారా, ఆదర్శప్రాయమైన నీతి ద్వారా దాంతో తాదాత్మ్యం చెందుతుంది. కాని ఆ విశాలమైనది, ఊహాగానంలో

వున్నది 'నేను' అనే దానిలో ఒక భాగమే. జీవితపరీక్ష నుండి తప్పించుకోవాలనే తాపత్రయంలో మనసే దాన్ని ప్రవేశపెట్టింది.
(LH-134

'నమ్మకం' లేని మనసే సత్యం చూడగలదు

సత్యం అంటే ఏమిటి అని కదా అన్నిటికన్నా తెలిసికోవలసింది! కాబట్టి ఎలాంటి నమ్మకం పెట్టుకోకుండ, సత్యమంటే ఏమిటో, దేవుడంటే ఏమిటో తెలిసికోవడానికి శక్తి, స్వావలంబనం, కృషి వుండాలి. నమ్మకం నీ మనస్సుకు స్వేచ్ఛ నివ్వదు. నమ్మకం అవిసీతిని కలుగ చేస్తుంది, బంధిస్తుంది, చీకటి మయం చేస్తుంది. స్వశక్తి ద్వారా, స్వావలంబన ద్వారా మాత్రమే మనసు స్వేచ్ఛగా వుండగలదు.
(LH-135)

"క్షణ క్షణ గమనిక ద్వారానే సత్య సందర్శనం"

దేవుడంటే ఏమిటో, సత్యమంటే ఎమిటో ప్రత్యక్షంగా అనుభూతి పొందాలంటే ఎలాంటి నమ్మకం వల్ల, వ్రతంవల్ల, అనుసరణవల్ల, ఇతరుల నారాధించడంవల్ల సాధ్యం కాదు. వ్యక్తిగా నీదైన నీ జీవితంలో క్షణ క్షణ గమనికలో సత్యాన్ని కనుగొనాలి. అపుడు స్వేచ్ఛగా వుండవీలవుతుంది.
(LH-135)

"భయం నుండి విముక్తి ఎలా?"

హిందువుగానో, కమ్యూనిష్టుగానో, క్రైస్తవుడుగనో ప్రత్యేక నమ్మకం, పక్షపాతం లేనప్పుడు మాత్రమే స్పష్టంగా ఆలోచించగలవు. లాభాన్నిగాని, భద్రతనుగాని కోరనపుడు మాత్రమే స్పష్టంగా, సూటిగా, సరళంగా యోచించగలవు. అపుడు భయం నుండి స్వేచ్ఛ పొందుతావు.
(TMC-41)

"నమ్మకం అవగాహనకు అవకాశం ఇవ్వదు"

నమ్మకం యొక్క పని గందరగోళం పుట్టించడం, నాశనం

చేయడం. మొదట క్రమ శిక్షణగాను, నిర్మాణాత్మకంగాను కనపడ వచ్చు, కాని దాని స్వభావములో ఘర్షణ, క్లేశం వున్నాయి. మత పరమైంది గాని, రాజకీయమైందిగాని ప్రతి నమ్మకం (మనిషికి మనిషికి వుండే) సంబంధాన్ని అవగాహన చేసికోనివ్వదు. అవగాహన లేనిదే క్రియాశీలత వుండదు.

(COL I-56)

అభిప్రాయం, నమ్మకం ప్రేమకు బద్ధవ్యతిరేకాలు.

(COL II-70)

"మనసునుండి బయట పడితేనే అసలు సుఖం"

సిద్ధాంతంతోను, నమ్మకంతోను బద్ధుడైనవాడు సుఖవంతుడు కాడు. సుఖవంతుడు మాత్రమే నూతన సమాజాన్ని సృష్టించ గలడు. ఉన్నస్థితిని అవగాహన చేసికొన గలవాడే సుఖవంతుడు. మనసు తన రూపకల్పనల నుండి స్వేచ్ఛ పొందినప్పుడే సుఖం లభిస్తుంది.

(COL II-71)

"నమ్మకం అంటే ఏమిటి?"

మీ నమ్మకాలు మీ చదువుల మీద మీ సంస్కృతి మీద ఆధారపడి ఉన్నాయి. సామాజికంగాను, తల్లి దండ్రులను బట్టి ఉన్న గతం యొక్క ప్రతిఫలితమే నమ్మకం, మతం యొక్క సంప్రదాయం యొక్క ప్రభావమే నమ్మకాలు!

(COL I -181)

నమ్మకం అనుభవాన్ని కల్పిస్తుంది. అనుభవం నమ్మకాన్ని బలపరుస్తుంది.

మత పరమైనట్టి, మతరహితమైనట్టి నిబద్ధతనుండి పుట్టినవే సాక్షాత్కారాలు (Visions)

భయరహిత జీవితం"

ఒక పద్ధతిలో ఉండాలను కొన్నపుడు భయం కలుగుతుంది. నమ్మకాన్ని ప్రోదిచేసి కొనేటపుడు భయం కలుగుతుంది. భయం

లేకుండ జీవించడమంటే ఎలాంటి ప్రత్యేక పద్ధతి లేకుండ వుండడం.

(సారాంశం: COL III-181)

"నమ్మకం బలహీనతకు కారణం"

"నేను బలహీనంగా వున్నాను, నా కాళ్ళ మీద నేను నిలబడలేను, నమ్మకాల సపోర్టు కావాలి," అనే వాళ్ళు తమను తాము బలహీన పరచుకుంటారు. దాని మూలాన ఇతరులచే దోచుకోబడతారు! ఆ దోచుకునే వాళ్ళను సృష్టించేది ఆ బలహీనులే కదా!

(సారాంశం: COL III-181)

"నమ్మకం ఉంటే శాంతి లేదు"

నమ్మకం ద్వారా మనల్ని మనం అర్థం చేసికోగలమా? మనల్ని మనం అర్థం చేసికోవడాన్ని నమ్మకమే నాశనం చేస్తుంది. శాంతి కోరే వాడు, క్రొత్త ప్రపంచాన్ని సృష్టించదలచిన వాడు ఎలాంటి నమ్మకాన్ని కలిగి వుండ కూడదు. మనసు వైజ్ఞానం ఎంత భారంగా వుంటే, అంతగా అవగాహన తగ్గుతుంది. (FLF)

"నమ్మకమే అసంతృప్తి"

నమ్మకం లేకుండా వుండి, శుభసంకల్పం, ప్రేమ, మనలో మనకి ఔదార్యం వుంటే యుద్ధమే ఉండదు. మనం నమ్మకాలతోను, అభిప్రాయాలతోను, సూత్రాలతోను పోషింపబడుతున్నాం. అసంతృప్తిగా జీవితాలు గడుపుతున్నాం. అసంతృప్తి కరమైన స్థితిగతులకు దారితీస్తున్నాం. ఈ ఘర్షణను కొనసాగిస్తూ యుద్ధాలు కొనితెస్తున్నాం. (FLF)

"దైవ విశ్వాసం ముక్తి నివ్వదు"

అభిప్రాయాలు ఇంట్లో తయారైనవే. ఆ ఇంట్లోనే దేవుళ్ళ

తయారైనారు. మనం స్వంతంగా రూపొందించుకొన్న ప్రతీకలు పట్టుకొంటే విముక్తి రాదు

ప్రశ్న : దైవ నమ్మకం ఉత్తమ జీవితానికి బలవర్ధకమైన ప్రాతిపదిక కదా, దైవాన్ని కాదనడం దేనికి? దైవాభిప్రాయంలో నమ్మకానికి మరింత శక్తి నెందుకివ్వకూడదు?

"దైవ విశ్వాసం సత్యానికి అడ్డు"

మనమీ సమస్యను కాస్త విశాలంగా, తెలివిగా చూడాలి. నేను దేవుణ్ణి కాదనడం లేదు. అట్లా అనడం అవివేకమే. వాస్తవం తెలియని వాడు అర్థం పర్థం లేని మాటల్లో తగుల్కొంటాడు. నాకు తెలుసు అనేవాడికి నిజంగా ఏమీ తెలియదు. క్షణ క్షణం సత్యాను భూతి పొందే వాడికి ఆ సత్యాన్ని వ్యక్తం చేసే మార్గం లేదు. దేవుడి లో నమ్మకం వుంచడం దేవుణ్ణి కనుగొనడం కాదు. ఆస్తికుడు గాని, నాస్తికుడు గాని దేవుణ్ణి కనుగొనలేడు. సత్యం తెలియంది. తెలియని దానిలో నమ్మకమైనా అపనమ్మకమైనా కేవలం స్వయం ప్రతిపాదితం (Self Projection) . అందుకే అది వాస్తవం కాదు. నీ నమ్మకం నాకు తెలుసు. దానికి జీవితంలో స్వల్పమైన సాధన ముందని కూడ తెలుసు. అనేక మంది అనేకం నమ్ముతుంటారు, దేవుడే శరణ్యమంటారు. నీ వెందుకు నమ్ముతున్నావు? నీకు తృప్తి, ఓదార్పు, ఆశకల్గిస్తుందని నమ్ముతావు, అది జీవితానికి ప్రాధాన్యత యిస్తుందని అంటావు.

"దైవ విశ్వాసం మనిషిని మార్చదు"

నిజంగా నమ్మకంతో ఇతరుల్ని దోచుకుంటావు. నమ్మకంతో రక్తతర్పణం చేస్తావు. విశ్వదైవాన్ని నమ్ముతారు, ఒకరినొకరు చంపుకుంటారు. దేవుణ్ణి నమ్మే ధనవంతుడు నిర్దాక్షిణ్యంగా దోచుకుంటాడు, ధన సంపాదన చేస్తాడు. ఒక గుడి కడతాడు. ఒక పుణ్యదాత అవుతాడు. హిరోషిమా మీద అణుబాంబు వేసినవారు.

దైవం వాళ్ళతో వున్నాడంటారు. జర్మనీని నాశం చేయడానికి ఇంగ్లాండు నుండి ఎగిరి పోయిన వారు, దైవం తమతో పాటు విమాన చోదకుడంటారు!

"నమ్మకం – వాస్తవం"

నమ్మకం వేరు, వాస్తవం వేరు. మొదటిది బానిసతనానికి దారితీస్తుంది. రెండవది స్వేచ్ఛలోనే సాధ్యం. ఒక దానికొక దానికి సంబంధం లేదు. నమ్మకం ద్వారా స్వేచ్ఛ లభించదు. నమ్మకం గాడిద ముందున్న కారెట్ దుంప కాదు. నమ్మకానికి వాస్తవానికి మధ్య గల వ్యత్యాసం మొదట నుండి తెలుసుకోవాలి.

'భయమే నమ్మకానికి మూలం'

నమ్మకం వాస్తవానికి దారి తీయ లేదు. నమ్మకం నిబద్ధత(Conditioning) యొక్క ఫలం; భయం నుండి వచ్చేది. అంతర్గతంగానో బహిర్గతంగానో వుండే అధికారం యొక్క ఫలం. ఆ అధికారం సౌఖ్యాన్నిస్తుంది. ఇవేవీ వాస్తవం కాదు. ఈ మొత్తానికి వేరైంది. ఇక్కడి నుండి అక్కడికి దారి లేదు. మత సైద్ధాంతి కాదు. ఒక నిర్దిష్ట స్థానం నుండి మొదలు పెడతాడు. దేవుడిలో, ఒకరక్షకుడిలో, కృష్ణునిలో, క్రైస్తులో నమ్మకముంచుతాడు. అక్కడ నుండి తన నిబద్ధతననుసరించి తన మస్తిష్కంలో వున్న తెలివిని బట్టి సిద్ధాంతాలల్లుతాడు. కమ్యూనిష్టు సిద్ధాంతి లాగ ఒక అభిప్రాయానికి, సూత్రానికి కట్టుబడతాడు. అతడల్లేదంతా స్వకపోల కల్పితం.

'అవివేకులే విశ్వసిస్తారు'

సాలీడు తన గూడులో తగుల్కొంటాడు. ఇదంతా అంతే. భయం నుండి, సంప్రదాయం నుండి వచ్చిందే నమ్మకం. రెండు వేల సంవత్సరాల నుండి. లేక పది వేల సంవత్సరాల నుండి ఆచారాలతో,

సిద్ధాంతాలతో, నమ్మకాలతో చేసిన ప్రచారమే మత విషయకమైన శబ్ద నిర్మాణం. అది ఒక పదజాలం. అంచేత శబ్దానికి చాలా ప్రాముఖ్యత వచ్చింది. ఆ శబ్దం యొక్క పునశ్చరణ ఇంద్రజాలం సృష్టిస్తుంది: వివేకం లేని వాళ్లెప్పుడూ విశ్వసిస్తారు, అంగీకరిస్తారు, లోబడతారు; అది మంచిదైనా, చెడ్డదైనా, నష్టదాయకమైనా, లాభదాయకమైనా సరే. నమ్మే మనస్సు ప్రశ్నించ లేదు, పరిశీలించ లేదు, అంచేత అది తన సూత్ర-సిద్ధాంత పరిధిలోనే వుంటుంది. అది గానుక్కు కట్టిన ఎద్దు లాంటిది. గానుగ చుట్టూ మాత్రమే తిరగ్గలదు. (TOR-164)

"మనసు-ఘర్షణ"

విచారణ చేయగల పరికరం ఒక్క మనస్సే, స్పష్టంగా సూటిగా నిర్ణయాల పక్షపాతం లేకుండా, సూత్రాలు నమ్మకాలు లేకుండా వుండే మనస్సే. అది ఘర్షణ లేకుండ వుండడం ఎంత కష్టమో గ్రహించాలి. ఘర్షణను అర్థం చేసికోడం వల్ల అది ఘర్షణ నుండి విముక్తి చెందుతుంది. (BV-49)

"నమ్మకాలు-అనుభూతులు

అన్ని అనుభవాలు, సాక్ష్యాలూ నిబద్ధత ఫలితాలే. దేవుణ్ణి నమ్మితే సహజంగా దానికి తగ్గ అనుభూతులు వస్తాయి. అయితే ఆ నమ్మకం భయం మీద, ఘర్షణమీద, వేదన మీద ఆధార పడ్డది. కనుక అద్భుతమైన దైవానుభూతి కూడ నీ సొంత ప్రాతిపదికమే. ఆనాటి సోమపానం యొక్క రహస్యం తెలిసిపోయింది. అప్పటి నుండి ఇతర దేశాల్లోవలె ఇండియాలో కూడ నిద్ర మాత్రలు, మత్తు మందులు, యల్.యస్.డీలు, మరిజునాలు, వాటి పరస్పర కాల్పనికాలు, పొగ, త్రాగుడు అన్నీ వచ్చాయి. ఉపవాసం వుంది, ఉపవాసం చేసినప్పుడు కొన్ని రసాయనిక మార్పులు వస్తాయి, ఆ మార్పు ఒక విధమైన స్పష్టతనిస్తుంది. దానిలో ఆహ్లాదముంటుంది. (BV-95)

'దేవున్నెందుకు నమ్ముతాం'

భయమున్నప్పుడే నమ్మకం పుట్టేది. దేవుణ్ణెందుకు నమ్ముతాడు? తనలో తను పూర్తిగా అనిశ్చితంగ వుండబట్టే కదా! జీవితంలో విషయాలు, వస్తువులు పరిణామం చెందుతున్నాయి, అనిశ్చితం ఉంది, భద్రత లేకుండ ఉంది, సౌఖ్యం లేదు, మితమీరిన దుఃఖం ఉంది. ఇవన్నీ కనబడుతున్నాయి. అంచేత ఆలోచన ఒక శాశ్వతం అనబడే వస్తువును ఆరోపించుకుంది. దానికి దేవుడని పేరు పెట్టింది. దాంట్లో మానవ మేధస్సు సౌఖ్యాన్ని పొందుతుంది. అయితే అది సత్యం కాదు.

(BV-165)

భయం

నెరవేర్చడమూ (FULFIL MENT), మరణానికి భయపడడమూ రెండూ ఒక ప్రక్రియ. అవి చెరి యొక ప్రక్క-చేరి "ఆత్మ"ను ("నేను" అనే దాని) బల పరుస్తాయి. నెరవేర్చడమంటే బిడ్డలతోను, సంపదలతోను అభిప్రాయాలతోను, దేనితోనో తాదాత్మ్యం చెందడం. బిడ్డలు, సంపద కొంత చిక్కుతో కూడినాయి. కాని అభిప్రాయాలు కాస్త ఎక్కువ రక్షణ, భద్రత నిస్తాయి. పదజాలమూ అభిప్రాయాలూ, జ్ఞాపకాలూ ప్రాముఖ్యమై పోయాయి. అవి స్పందన నిస్తాయి కనుక నెరవేర్చడమనేది లేక నిండు తన మనేది మాటవరకే.

(COL I-81)

భయం సంచయానికి కారణం

ముఖస్తుతి, అవమానం, గాయం, ఆత్మీయతలను ఎందుకు నిల్వ చేసికొంటున్నాము? వాటి అనుభవాల ప్రోది, స్పందనాలు లేక పోతే మనం లేము. పేరు, బంధం, నమ్మకం లేక పోతే మనమేమీ కాదు. మన మేమీ కాదే, అనే భయమే అదీ ఇదీ కూడబెట్టడానికి ఒత్తిడి చేస్తుంది. తెలిసీ తెలియక వుండే ఈ భయమే మన మెంత కూడబెట్టుకునే కార్యక్రమంలో వున్నా మన వినాశానికి, చితికి పోవ

టానికి దారి తీస్తుంది. ఈ భయం యొక్క వాస్తవం తెలిస్తే ఆ సత్యమే మనకు విముక్తి నిస్తుంది. అంతేగాని దాని నుండి విముక్తి పొందాలనే ఉద్దేశపూర్వక నిర్ణయం విముక్తి నివ్వదు.

(COL I - 92)

"మనసు నిశ్చలంగా వుంటే 'భయం' లేదు"

నిజంగా నీవేమీ కాదనే అనుభవ పూర్వక సత్యం కనుగొన్నపుడు భయమనేది తొలగి పోతుంది. ఆ భయమైనా ఎప్పుడుంటుందంటే ఆలోచనా పరుని కన్నా ఆలోచనలు వేరన్నపుడు. ఆ భావంతో సంబంధాలు పెరుగుతూ వున్నాయి. వీటి వాస్తవం తెలియగానే ఆ భయం తొలుగుతుంది. అపుడు మాత్రమే మనసు నిశ్చలంగా, ప్రశాంతంగా వుంటుంది. సత్యం వ్యక్తమవుతుంది.

(COL I-92)

"భయం లేకుండా జీవించటం ఎలా?"

ఒక పద్ధతిలో వుండాలనే కోర్కె వున్నపుడు భయం ప్రవేశిస్తుంది. కూడ కట్టుకునే ప్రక్రియలోనే భయం వుంటుంది. నమ్మకమే కూడ కట్టుకునే పద్ధతి. భయం లేకుండ బతకడమంటే, ఒక ప్రత్యేక పద్ధతంటూ లేకుండ బ్రతకడం. (FLF)

"నా భయం"

నా భయం చావుని గూర్చి కాదు. నాకు సంబంధించిన వస్తు సంచయంతో కూడిన సహవాసం తొలిగి పోతుందని మాత్రమే.

(FLF)

భయం పరిపూరణం

ఖాళీ అవుతున్నందుకు భయం. ఒంటరి తనానికి భయం. అన్ని బాధలు ఎదురౌతున్నందుకు భయం - అందుకే దేనితోనో ఒ

దాంతో నిండి పోవాలనుకోవడం. ఈ నిండి పోవడం పెద్ద తరహా మత ప్రవక్త నుండి చిన్న తరహా సిపాయి వరకు మారుతూ వుంటుంది. మనసు దేంతోనో పూడి పోయి వుండాలి, లేక పోతే భయంకరమైనట్టి, తాను ఇముడ్చుకోలేని విషయాన్ని మనసు కనిపెట్టవచ్చు. (BV-158)

"ఆలోచనే భయాన్ని పెంచుతుంది"

భయమంటే ఏమిటి? నేను గతంలో చేసిందానితో సంబంధం లేదా? లేక భవిష్యత్తులో నేను ఊహించేది కాదా! గత సంఘటన, లేక భవిష్యత్ సంఘటన గురించి కదా! గత అస్వస్థత బాధ, భవిష్యత్తులో పునరుక్తం అవుతుందని భయం, ఆలోచనయే భయాన్ని సృష్టిస్తుంది. ఆలోచన ఆనందాన్ని పోషిస్తున్నట్లు భయాన్ని పెంచుతుంది. అయితే ఆలోచన అంతం అవుతుందా? (BV-159)

"భయానికి ఆశ్రయం?"

మనల్ని మనం చూసుకోనడానికి ఎక్కువ మందిమి భయపడతాం. లేదా? అసంతృప్తికరమైన విషయాలు మనం కనిపెడతాం. అందుకే మన వైపునకు మనం చూడం. ఉన్న పరిస్థితి యెడ అజ్ఞానాత్మకంగా వుండాలనుకుంటాం. ఉన్న పరిస్థితి యెడ అజ్ఞానంగా వుండడమే భయం. నిరంతరం భయంతో జీవితం గడుపుతున్నాం. (COL II-62)

"భయం నుండి పారిపోవద్దు"

భయమంటే అర్థం చేసికోకుండ దానినుండి పారి పోతాం. ఆ పారి పోవడమే భయం. తెలిసిందాని వైపుకు పరిగెత్తుతాం. తెలిసింది నమ్మకాలు, వ్రతాలు, దేశభక్తి, మత ప్రబోధకుల సూత్రాలు; మత గురువుల బోధనలు వగైరా. ఇవే మనిషికి మనిషికి మధ్య

ఘర్షణ తెస్తున్నాయి. అందుకే సమస్య. తర తరానికి వ్యాపిస్తుంది. దాని మూలానికి వెళ్ళితే గాని సమస్య తీరదు. కనుక అది చెయ్యండి, ఇది చెయ్యండి అనే విధేయాత్మక ప్రబోధం-మత గురువులు, కమ్యూనిష్టులు చిక్కేది-భయాన్ని కొన సాగిస్తుంది. కనుక విధేయాత్మక, ధనాత్మక ప్రబోధం వినాశకరమైంది. (COL II-187)

"భయం-ఐశ్వర్యం"

లోలోపల భీతి చెందుతావు. ఒంటరిగా వుంటానికి భయ పడతాం. పైకి సంపదలున్నా, లోపల దారిద్ర్యం వుంది. అందుకే బలపడటానికి గాను మనుషులకు, హోదాకు, సంపదకు అంటి పెట్టు కుంటాం. (LH-31)

"దేని గూర్చి భయం"

తెలిసిందాన్ని గూర్చా, తెలియందాన్ని గూర్చా భయం? తెలియందాన్ని గూర్చి భయమెలా వుంటుంది? (TAI-204)

"భయాలు-ఘర్షణ"

పైపైభయాలు తెలిసికొని తొలగించవచ్చు, లోలోతుల భయాలు కనుగొన లేకుండ వున్నారు, ఎందుకంటే వాటిని పైకి రానీయం. ఒక్కోసారి పైకివస్తే కప్పివేయడానికో తప్పించుకోడానికో తొందరపడతాం. కలల ద్వారా ఇతరత్రా లోలోతుభయాలు బయట పడతాయి. అవి మరింత నాశనాన్ని ఘర్షణను కలిగిస్తాయి. (ESL)

"నిర్భయత ఎలా ఏర్పడుతుందీ"

గురువు, కుటుంబం, సంఘం, సంబంధించిన అధికారం, వీటి నుండి విముక్తి చెందితే నిర్భయం ఏర్పడుతుంది, వ్యక్తి పువ్వులా వికసిస్తాడు. ప్రేమతో, మంచితో వికసిస్తాడు. విద్యార్థి కావిధంగా

సాయపడితే, ఉపాధ్యాయుడు కూడ 'నేను' 'నాది' నుండి బయట పడతాడు. ప్రేమగా మంచిగా వికసిస్తాడు. పరస్పర విద్య క్రొత్త సంబంధాన్ని కలుగ జేస్తుంది. (ESL)

స్వచ్ఛందము సహజమునైన గమనిక సుఖమునిచ్చును. గమనించుటకు పూర్వానుభూతి. అంగీకారము నిరాకరణము పనికిరావు.

ప్రతిముద్ర మనస్సుపై పడనీయకుము. నీవు పిల్లలవలె అవసరము లేని దానిని మనసునుండి తొలగిపోనిమ్ము.

నిత్యవ్యవహార విషయములు, విజ్ఞానశాస్త్ర విషయములు తప్ప మానసికానుభూతులు మరచిపోదగినవి.

సంప్రదాయ బద్ధునికి మర్యాద లభించవచ్చును. కాని అవగాహన యేర్పడదు. అలాంటివానికి ప్రేమించుట తెలియదు.

జిడ్డు కృష్ణమూర్తి అవగాహన

ఏకాంతం - ప్రేమ

ఏకాంతం - ప్రేమ

ఒంటరితనం

మనిషి ఒంటరి తన్నాన్ని సహించ లేడు, భరించ లేడు, ఏ ఒక్క-రూ ఒంటరిగా లేరు. ఎందుకంటే సంబంధంలో నే, సంబాధంతో నే మనిషి వున్నాడు. మనుషులతో, జంతుజాలంతో, వస్తువులతో, ప్రకృతితో, భావాలతో సంబంధం పెట్టుకుని ఉన్నాడు. భౌతిక సంబంధాలు లేకుండ జీవించ లేడు అయినా ఇన్ని సంబంధాలు వున్నా అనేక మంది ఒంటరి తనంతో బాధపడుతుంటారు. ఎందువల్ల! సంబంధాలలో లోపమైనా వుండాలి, అవగాహనలో దోషమైనా వుండాలి. మానసిక తృప్తిలో లోటు అయినా వుండాలి.

ఏకాకి

స్పష్టత కోసం ఒంటరి తనాన్ని ఏకాకి తనం అందాం ఒంటరి పది మందిలో ఉన్నా ఏకాకి గ నే బాధపడుతుంటాడు. వెలితి అను భవిస్తుంటాడు. ఏదో రూపంలో భయం ఉండడంవల్ల కూడ ఏకాకి అవుతాడు. ప్రత్యేకతలు సృష్టించుకోవడం వల్ల, భౌతిక అవసరాలు మించి మానసిక అవసరాలు అనవసరంగా తెచ్చి పెట్టుకోవడం వల్ల కూడ వేర్పాటు తనం రానచ్చు.

ఒంటరి తనానికి కారణం

ఆలోచనవల్ల, విభజనాత్మక దృష్టివల్ల ఒంటరితనం ఏర్పడు తుంది. ఏకాకి ఘర్షణకు లోనవుతాడు, అశాంతి పాలవుతాడు. ప్రస న్నంగా నిద్రపోలేడు. ఏకాకితనం నుండి తప్పించుకోటానికి మార్గాలు వెతుకుతాడు. యుక్తితో, పద్ధతులతో ఒంటరితనాన్ని వాయిదా వేస్తాడే కాని, అది పూర్తిగా తొలిగిపోదు.

ఏకాంత స్థితి

ఒంటరి తనం యొక్క నిజ స్వరూపాన్ని, మూలాన్ని, నిర్మాణాన్ని పరిశీలన యను ఖడ్గముతో ఛేదిస్తే మనోస్థితి ఏర్పడవచ్చు. సరియైన అవగాహనవల్ల భ్రమలు తొలుగుతాయి. అప్పుడుండే స్థితి ఏకాంతం కావచ్చు. ఏకాంతాన్ని (ALONE NESS) అనీ, ఏకాకితన్నా (LONLINESS) అనీ అనవచ్చు. ఏకాంతం ఏకాకితనానికి వేరైంది. ఒంటరిగావున్నా, పది మంది మధ్యలో వున్నా, ఏకాంతుడు నిండు కుండలా నిశ్చలంగా వుంటాడు. అసంతృప్తి అతని వైపు తొంగిచూడదు. చేలతనం ఉండదు. పాక్షికంగా వుండదు. ప్రసన్నంగా వుంటాడు. అతనికి అంతా ఒక్కటే. అందరూ సమానులే. అతని అంతరంగమంతా ఒక్కటే, ఏకంగా నిరామయంగా ఉంటుంది. అలాంటి హృదయంలో క్రొత్తదనం వుంటుంది. నవ చైతన్యం వెలుగుతుంది. ప్రేమ పుట్టుకొస్తుంది.

ప్రేమ

ప్రేమ శబ్దం చిత్రమైంది విచిత్ర వైఖరులు కల్గిస్తుంది. అనేక అర్థాలు ఆపాదించుకొన్నది. అది పదార్థం కాదు, లక్షణం కాదు, గుణం కాదు, ఒక విశేష భావన. భావన అంటే సరిపోదు. క్రియాశీలకమైంది, సృజనాత్మకమైంది. ఒక శక్తిని ఆవిర్భవింప జేస్తుంది.

ప్రేమను వర్ణించడం కష్టం. వివరణ ప్రేమకాదు. మాటలతో నిరూపించడంలో వాస్తవికతలోపిస్తుంది. అయినా అవగాహన నిమిత్తం కొంత చర్చించక తప్పదు.

ఆకర్షణ ప్రేమ కాదు

ప్రేయసికి, ప్రియుడికి మధ్య ఒక విధమైన ఆకర్షణ వుంటుంది.

ఆకర్షణవల్ల కల్గేది ప్రేమ కాదు. ఆధారాన్ని, ఆలంబనాన్ని కోరేది ప్రేమ ఎలా అవుతుందీ?

లైంగిక మోహం ప్రేమ కాదు

భార్యా భర్తలు మధ్య ఒక లైంగిక సంబంధం వుంది. కేవలం సంబంధం ప్రేమ కాదు. ఎందువల్లనంటే ఆ సంబంధంలో బంధం, భద్రతాపేక్ష, ఇచ్చుపుచ్చుకోవడాలు ఉంటాయి.

కామం ప్రేమ కాదు

లైంగికానందం నిమిత్తం స్త్రీ పురుషులు చేరువౌతారు. సెక్సును ఆ విధంగా విడగొట్టి చూస్తే అది ప్రేమ కాదని తెలుస్తుంది. ఎందుకంటే అందులో భయం ఇమిడి వుంటుంది. కనుక అది అంతటితో ఆగి పోతుంది.

అధికారం ప్రేమ కాదు

తల్లికి బిడ్డలపై వుండేది, గురువుకు శిష్యునిపై వుండేది, నాయకునికి అనుచరులపై వుండేది, మంత్రికి ప్రజలపై వుండేది ప్రేమా?

కావచ్చు కాక పోవచ్చు. ఎంచేతనంటే వారి మధ్య గల సంబంధం లబ్ధిమీద, ఆశమీద, ఆకాంక్షమీద ఆధారపడిందా లేదా అనేదానిని బట్టి వుంటుంది.

అందుకే ఆలోచనతో కూడింది ప్రేమ కాదు. పాశ్చికమైంది ప్రేమ కాదు. కులమత శాఖా విభాగ ప్రత్యేకతలు ప్రేమ కాదు. ఎందుకంటే అవి, విభజనాత్మకాలు.

దైవభక్తి ప్రేమ కాదు

దేవుని యెడ చూపే భక్తి ప్రేమా? కాదు; ఎందుకంటే అది విశ్వాసంపై ఆధారపడింది కాని వాస్తవంపై కాదు.

అయితే ప్రేమంటే ఏమిటి? ప్రేమ కానిదాన్ని చెప్పగలం గాని, అయిన దాన్ని చెప్పడం కష్టంగా వుంది. జాలి, దానం ప్రేమ కాదు, ద్వేషం లేనిది ప్రేమ, సమభావన ప్రేమ, అనురాగం ప్రేమ, ప్రజ్ఞ ప్రేమ, కరుణ ప్రేమ, దురుసైన ప్రశ్నకు మృదువైన సమాధానం ప్రేమ. ఇంకా ప్రేమండే కృష్ణజీ ఏంచెప్తారో చూద్దాం!

జె. త్రి.

ప్రేమ

ప్రేమ ఒక జ్వాల

ప్రేమ వింతైన వస్తువు; ఆలోచనతో అల్లివేసినంతవరకు, అది ప్రేమ కాదు. నీవు ప్రేమించిన వానిని తలంచినపుడు, ఆ మనిషి నీకు ఆహ్లాదసాధన మౌతాడు. ఆహ్లాదం ప్రేమ కాదు. అసలు ఆలోచనా ప్రక్రియే ప్రేమను నెట్టివేస్తుంది. పొగలేని జ్వాలే ప్రేమ. ఆ పొగే ఆలోచన; ఈర్ష్య, వైరం, వాదు కోవడం - అవన్నీ మనసుకు సంబంధించినవి. హృదయ మంతా మనసుకు సంబంధించిన వాటితో నిండిపోతే అక్కడ ఉండేది ద్వేషం. ఎందుకంటే మనసులో వుండేది ద్వేషం. ద్వేషానికి, వ్యతిరేకతకు, విరోధానికి, ఘర్షణకు మనసు స్థానం. (COL II-11)

ఆసక్తి అనే దాన్ని ప్రేమించడమంటే దాన్ని అర్థం చేసి కోవడం. ముఖాముఖి అవగాహన (Commintion) లేకుంటేనో, అభిప్రాయాలుంటేనో, నిర్ణయాలుంటేనో ప్రేమించలేవు. ఆసక్తికి వ్యతిరేకంగా ప్రతిజ్ఞ తీసుకొంటే దాన్ని ఎలా ప్రేమించగలవు? ప్రతిజ్ఞ అంటే ఒక విధమైన వ్యతిరేకత. దేన్ని వ్యతిరేకిస్తామో చివరికి అదే జయిస్తుంది. (COL II-56)

ప్రేమ

ప్రేమ విచిత్రమైన వస్తువు. మనం తేలిగ్గా దాని వెచ్చని మంటను పోగొట్టుకుంటాం. మంట పోతుంది, పొగమిగులుతుంది. మన హృదయాలు మనసులు పొగతో నిండి పోయాయి. కన్నీళ్లతో, దేశంలో రోజులు గడుపుతున్నాం. పాట మరచి పోయాం, మాటలకు అర్థం పోయింది. పరిమళం పోయింది. చేతులు వట్టివై పోయాయి. పొగ లేకుండ మంటను స్పష్టంగా చేసికోవడం మనకు తెలియదు. పొగ ఎప్పుడూ మంటను అణచి వేస్తుంది.

ప్రేమ మనసుకు సంబంధించింది కాదు. ఆలోచన అనే గూడులో లేదు. దాన్ని వెతకలేం, అభ్యసించలేము, పోషించలేం, మనసు మౌనంగా హృదయం ఖాళీగా ఉన్నపుడు ప్రేమ వుంటుంది.

(CL II-38

ప్రేమ మాటలకు అందదు

ప్రేమకు పేరు లేదు. అందుకే హింసాత్మకం కాదు. సంతోషం దౌర్జన్యంతో కూడింది. ఎందుకంటే అందులో కోరిక, సంకల్పం రెండూ చలనాత్మక అంశాలు. మంచి మాటలతో ప్రేమను పుట్టించలేము. మొత్తం ఆలోచన ప్రక్రియను కాదనడమే ప్రేమ. కాదనడంలో ఉన్న సౌందర్యమే ప్రేమ. ఇది లేకుండ సత్యానందం లేదు.

(TOR-146)

ప్రేమ ఎలాంటిదీ?

ప్రేమ తయారయ్యే స్థితి కాదు. నేను అలా అవుతాను అనేది చెల్లదు. ఏదో కావోవడం అనేది దానికది వేరై పోవడమే. అంచేత ముఖాముఖి అవగాహన వుండదు. ప్రేమ సున్నితమైంది. బహిరంగమైంది, చింతించేది కాదు, తెలియనిది.

(CL I-183)

ప్రేమ ఇచ్చి పుచ్చుకునే సరుకు కాదు

నీవు నన్ను ప్రేమిస్తున్నావు కనుక నేను కూడ నిన్ను ప్రేమిస్తున్నాను; అది వ్యాపారం. అది మార్కెట్‌లో కొనేది. అది ప్రేమ కాదు. ప్రేమించడం అంటే ప్రతిఫలం కోరడం కాదు. ఏదో ఇస్తున్నానని భావన కూడ వుండరాదు. అలాంటి ప్రేమే స్వేచ్ఛ నెరుగ గలదు; కాని నీవు దానికి తగినట్లు విద్య గడించ లేదు. నీవు లెక్కల్లో, రసాయన శాస్త్రంలో, భూగోళ శాస్త్రంలో, చరిత్రలో, విద్యా శిక్షణ పొందావు. అంతటితో ఆగి పోయేవు. ఎందుకంటే నీ తల్లిదండ్రులకు కావలసింది ఒక మంచి ఉద్యోగం రావటం, జీవితం విజయవంతం కావడం. తల్లిదండ్రులు పిల్లలను ప్రేమ లేని చోటికి చదువుకై పంపుతారు. అందుకే మన సమాజం క్రమంగా క్షీణించి పోతున్నది. నిరంతర క్లేశంలో వుంది. రాజకీయ వేత్తలు, న్యాయాధిపతులు, దేశ భక్తులనబడేవాళ్ళు శాంతిని గూర్చి మాట్లాడినా, అందులో అర్థం ఉండదు.

(TME-125)

ప్రేమ లేక పోతే శవప్రాయుడవే

ప్రేమించ బడాలని పట్టుపట్టినంత కాలం నీలో ప్రేమ వుండదు. ప్రేమ భావన కలగక పోతే నీవు అసహ్యంగా, క్రౌర్యంగా వుంటావు. అలాంటప్పుడు ఎందుకు ప్రేమించ బడాలి? ప్రేమ లేక పోతే శవప్రాయుడవే. చచ్చిన వస్తువు ప్రేమను కోరడం ఇంకా చచ్చినట్లే కాగలదు. కాగా నీ హృదయం ప్రేమతో నిండి వుంటే, ప్రేమించ బడాలని కోరవు. నీ ఖాళీ బొచ్చెను నింపమని దాన్ని ఎవరి ముందూ పెట్టవు. ఖాళీగా వున్నవాడే నింపబడాలని కోరేది. శూన్య హృదయం ఎన్నటికి పూరింపబడదు. గురువుల వెంటబడడం, వేరే వందలాది విషయాల ద్వారా ప్రేమను కోరడం జరగదు.

(TMC-200)

జీవితంలో అందము, అర్థము వున్నాయి; ఎప్పుడంటే నీహృదయం మనసుకు సంబంధించిన విషయాల నుండి పరిశుద్ధం చేయబడినపుడు. (TMC-203)

ప్రేమ రాహిత్యమే కురూపత

స్పష్టమైన చర్మం ఉండవచ్చు, చక్కని ముఖం ఉండవచ్చు. ప్రీతి కరమైన చీర కట్టవచ్చు. లేక గొప్ప వ్యాయామకారుడవు కావచ్చు. కాని నీహృదయంలో ప్రేమ లేక పోతే నీవు అసహ్యమైన మానవమాత్రుడవు. కొలతకు మించి నంత అసహ్యంగా ఉంటావు. ప్రేమించినపుడు, ముఖం సుందరంగా వున్నా, సామాన్యంగా వున్నా ముఖంలో కళ వెలుగుతుంది. జీవితంలో ప్రేమ గొప్ప వస్తువు. దాన్ని గూర్చి మాట్లాడడం, భావించడం, పోషించడం, నిలవ చేయడం, చాల ముఖ్యం. లేకపోతే అది చిందర వందరై పోతుంది. ఎందుకంటే ఈప్రపంచం చాల క్రూరమైంది. యౌవనంలో ప్రేమగా వుండవు. ప్రజలను, జంతువులను, పువ్వులను ప్రేమతో చూడక పోతే, పెద్ద వాడవైనపుడు నీజీవితం శూన్యంగా వుంటుంది. చాల ఒంటరివై పోతావు. భయంతో కూడిన చీకటి నీడలు ఎప్పుడూ వెంటాడుతాయి. కాని నీహృదయంలో ఈ అసాధారణమైనది, ప్రేమ అనబడేది వుంటే, లోతుగా భావిస్తే, దాని ఆనందం, దాని తన్మయత వలన నీకు ఈ ప్రపంచం మారిపోయినట్లు కనుగొంటావు. (TMC-169)

క్రమశిక్షణ ప్రేమ

ప్రేమించగలిగినపుడు క్రమ శిక్షణతో పని లేదు, ప్రేమ క్రియాత్మకమైన అవగాహన ఇస్తుంది. కనుక నిరోధం లేదు: ఘర్షణ లేదు. ప్రత్యేకించి యౌవనంలో వున్నపుడు పూర్తి భద్రతతో, పూర్తిగా విశ్రాంతిగా వుంటే సమగ్రంగా ప్రేమించడం సాధ్యం......

(TMC-102

ప్రేమ - విశృంఖలత

ప్రేమించేవాడు ఇష్టనచ్చినట్లు చేయడు. ప్రేమ మాత్రమే సరియైన క్రియకు దారి తీస్తుంది. ప్రేమించడమే ఈ ప్రపంచంలో క్రమతను తెస్తుంది. ప్రేమను, దాని పని దాన్ని చెయ్యనివ్వండి.
(TMC-103)

ప్రేమ - ఆలోచన

ప్రేమ అలాంటిది కాదు, దారికి అడ్డంగా వున్న కొయ్యదుంగ లాంటిది. అది నశించిపోతూ, కొత్తతనాన్ని సంతరించుకొంటుంది. అందులో ఆలోచన కోరే శాశ్వతత్వం లేదు. ఆలోచన అర్థంచెసికో లేని చలనమది. ఆలోచన ఆ చలనాన్ని స్పృశించ లేదు, భావించ లేదు ఆలోచనా భావన, ప్రేమ భావన-రెండూ వేరైనవి. మొదటిది బంధానికి, రెండోది మంచిగా పుష్పించడానికి దారి తీస్తాయి. ఈ పుష్పించడం ఒక సామాజిక సంస్కృతి, మతక్షేత్రాలకు సంబంధించింది కాదు. కాని బంధం సమాజాలకు, మతినమ్మకాలకు, పరమందు విశ్వాసానికి చెందింది.
(TOR-146)

చింతన ప్రేమ కాదు

ప్రేమంటే ఆలోచనా? ప్రేమించిన వాన్ని గూర్చి మనం ఆలోచించవచ్చు; అతడు లేనపుడు, అతన్ని గూర్చి చింతిస్తాం. అతని ప్రతిమో, ఫోటోనో ఉన్నపుడు అతన్ని గూర్చి ఆలోచిస్తాం. దూరం కావడమో, వేరు కావడమో ఆలోచనకు ఆస్కారం.
(CL II-107)

సుఖం - ప్రేమ కాదు

ప్రేమకు నీతి శాస్త్రం లేదు. ప్రేమంటే సంస్కరణ కాలేదు. ప్రేమ ఉల్లాసమైతే, బాధకూడ తప్పదు. ప్రేమ ఆలోచన కాదు. ఆలోచనే ఉల్లాసం ఇచ్చేది. లైంగిక సంతోషాన్ని, సాధించేమన్న

సంతోషాన్ని ఇచ్చేది ఆలోచన. ఆలోచన బలపడి చలన ఉల్లాసాన్ని ఇంకా కొనసాగిస్తుంది. ఆలోచన చలన ఉల్లాసాన్ని గూర్చి చింతిస్తూ, తీరువాతి చలనోల్లాసానికి బలాన్నిస్తుంది. ఈ ఉల్లాసం గట్టిగా ఇంకా గట్టిగా కావాలని కోరడమే సెక్స్ (లైంగికేచ్ఛ). అవును కదా! దాంతోపాటు ఎంత ఆప్యాయత, మృదుత్వం, జాగ్రత, తోడు ఇక దానికి సంబంధించినవన్నీ వుంటాయి. వాటి ద్వారా బాధ, భయం అనే దారం వుంటుంది. తన చర్య ద్వారా ఆలోచన ఈ దారం తెగకుండ చేస్తుంది.

నీవు ఉల్లాసపడే ఈ సంతోషం వయసు ద్వారా, ప్రమాదం ద్వారా, కాలం ద్వారా అంత మయ్యే సరికి చిక్కుల్లోపడి పోతావు. అప్పుడు దుఃఖమేనీకు నీడ.

కాని ప్రేమ ఉల్లాసం కాదు. అది కోర్కెఫలం కాదు. అందుకే మానవుడు వేరే కోలతలో ప్రవేశించాలి. అందులో మన సమస్యలు, చిక్కులు అన్ని తీరతాయి. అది లేకుండా ఏంచేసినా దుఃఖం, గందరగోళం తప్పవు. (TR-62)

సంభోగం ప్రేమకాదు

ప్రేమంటే ఏమిటి? ఆనందమా? మళ్లీమళ్లీ జరిపే లైంగిక క్రియలో వుండే ఆనందమా? సామాన్యంగా దాన్నేగదా ప్రేమ అంటున్నాము. పొరుగువాని మీద ప్రేమ, భార్య మీద ప్రేమ, గొప్ప ఆనందాన్ని సౌఖ్యాన్ని, స్వామ్యాన్ని ఇస్తాయి కదా! అవి కోర్కె మీదే ఆధారపడ్డాయి. అదేనా ప్రేమ? ఒకరిపై స్వామ్యంతో కూడిన బంధ మేర్పడితే, అది ఈర్ష్యను, భయాన్ని, వైరాన్ని కలిగిస్తాయి. ఇవి అందరికీ తెలిసిన వాస్తవాలు. అసాధారణ మైనవి కావు. సైద్ధాంతిక మైనవి కావు. కేవలం వాస్తవాలు; అది "ఉన్న స్థితి". కనుక ప్రేమంటే బంధమేనా? బంధానికి ప్రాతిపదిక ఏమిటి?

మనిషి దేంతోనైనా ఎందుకు బంధం పెట్టుకుంటాడు? ఆస్తి, అభిప్రాయం, సిద్ధాంతం, వ్యక్తి, చిహ్నం, దేవుడనే భావన - ఎందుకు వీటితో బంధితుడౌతాడు? బంధం యొక్క ప్రాధాన్యత పూర్తిగా అర్థం చేసికోపోతే సత్యాన్ని, ప్రేమను ఎప్పటికీ కనుగొనలేడు. ఒంటరినై పోయననే భయం వల్ల కాదా బంధం? దూరమై పోయాననే భయం వల్ల శూన్యంగా వున్నా నన్న భయం వల్ల కాదా? తనలో చాలినంత లేదనే భావన వల్ల కాదా?

భద్రత వుంటుందని దేంతోనో బంధం పెట్టుకుంటారు. నిజంగా వాటిలో భద్రత వుందా? ఏదైనా పొందినాక, పోతుందనే భయం ఏర్పడుతుంది. దాంతో ఈర్ష్య, ద్వేషం, విడాకులు మొదలగునవి అనుసరిస్తాయి. (TWL-151)

రాగ ద్వేషాలు ప్రేమకాదు

బాధ వున్న చోట ప్రేమించలేవు. అది సత్యం, అది చట్టం. నీవు ఎవరినైనా ప్రేమిస్తే, నీ కిష్టం లేని పని వాళ్ళు చేస్తే నీవు బాధ పడతావు. నీవు ప్రేమించడం లేదని తెలుస్తుంది. దీని సత్యం చూడండి. నీ భార్య నిన్ను కాదని, ఎవరితోనో వెళ్తే నీవు ఎలా బాధ పడతావు? బాధపడతాం, కోప్పడతాం. ఈర్ష్య, అసూయ, ద్వేషం కలుగుతాయి. అయినా, "నేను నా భార్యను ప్రేమిస్తాను" అంటావు. అలాంటి ప్రేమ ప్రేమ కాదు. కనుక బాధ పడకుండ, అనంత ప్రేమ వికాసం పొందడం సాధ్యమా?

బాధలో ప్రేమ లేదు

నన్ను నేను వ్యక్తం చేసికోవడమే బాధ. బాధలో స్వయం సానుభూతి, ఒంటరితనం, తప్పించుకొనే ప్రయత్నం, వెళ్ళి పోయిన వాళ్లతో వుండాలనే యత్నం, అన్నీ చేరి వుంటాయి. బాధే నేను, అదే ప్రతిబింబం, జ్ఞానం, గతస్మరణ. కాబట్టి బాధకు అనగా 'నేను'

అనబడే దాని (సారాంశాని)కి ప్రేమకు సంబంధ మేమిటి? ప్రేమకు, బాధకు సంబంధం వుందా? 'నేను' అనే దాన్ని ఆలోచన కల్పించింది. కాని ప్రేమకు ఆలోచన తెచ్చి పెట్టిందా? (TWL-181)

ప్రేమకు ఆలోచనకు సంబంధం లేదు

ప్రేమ ఆలోచన వల్ల ఏర్పడిందా? ఆలోచనంటే ప్రేమ. ఆలోచన వల్ల ఏర్పడక పోతే బాధకు ప్రేమకు సంబంధం లేదు, కనుక ప్రేమ వల్ల జరిగే క్రియకు, బాధవల్ల జరిగే క్రియకు సంబంధం లేదు.

బాధవల్ల జరిగే క్రియ 'నేను' అనే దాని క్రియే. కనుక నిరంతరం ఘర్షణ వుంటుంది. ఇందులో కారణం తెలుస్తూనే వుంది. కనుక బాధనీడ లేకుండా ప్రేమించడం సాధ్యమా? ఆలోచన ప్రేమ కాదు. ఆలోచన కరుణ కాదు. కరుణ అంటే తెలివి. అది ఆలోచన నుండి వచ్చేది కాదు. తెలివి యొక్క పనియేమి! (TWL-182)

ప్రేమ కానిది

ప్రేమ - దాని మొత్తం ఈర్ష్య, బంధం, పరాధీనం కాదు. కామం, దివ్యంఅనే విభజనతో కూడినది కాదు. వ్యక్తిత్వం రావడానికి ప్రేమ ఒక అంగం. (KNB-29th Date)

ప్రేమ కానివి

సరుకు మార్పిడి లేనప్పుడే చెయ్యగలవు. అయినా చెయ్యాలి. ఎందుకంటే ధన వంతుడుగా చావడమంటే వృధాగా జీవించినట్లే. అన్నిటి కన్నా మనసును, హృదయాన్ని పరిశుద్ధ పరచే జ్వాల ఒకటుండాలి. అది అన్నిటిని నూతనంగా చేస్తుంది. ఆ జ్వాల మనసుకు సంబంధించింది కాదు. అభ్యాసం చేస్తే వచ్చేది కాదు. దయ చూపడం అనేదాన్ని ప్రకాశింప జేయ వచ్చును. కాని అది జ్వాల కాదు. సేవా కార్యక్రమం ప్రేమ కాదు. అది అవసరం, లాభదాయక

మైనా ప్రేమ కాదు. అభ్యాసం ద్వారా క్రమ శిక్షణతో కూడిన సహనం కాని, చర్చిద్వారా, గుళ్లద్వారా సాధన చేసిన కరుణ గాని, మృదుల భాషణగాని, మెత్తటి విధానం గాని, రక్షకుని ఆరాధించడం గాని, విగ్రహ పూజ గాని, ఆదర్శాన్ని కొలవడం గానీ, ఏదీ ప్రేమ కాదు. (CL I-152)

ప్రేమ - పెండ్లి

నీవు చెప్పిందాన్ని బట్టి నీవు ఒంటరి తనపు భీతివల్ల, భౌతిక వాంఛలనిమిత్తం, అవసరాల నిమిత్తం వివాహం చేసి కున్నావు. ఇదంతా ప్రేమ కాదని తెలిసి కొన్నావు. మర్యాద కొరకు దాన్ని ప్రేమ అని పేరు పెట్టావు. కాని వాస్తవంగా ''ప్రేమ'' శబ్ద జాలంలో చేర్చావు. ఎక్కువ మందికి ఇదే ప్రేమ-అప్రేమ చుట్టూగజిబిజి, మంచు ఉంటుంది; భద్రత లేదనే భయం, ఒంటరితనపు భయం, నిరుత్సాహపు భయం, వృద్ధాప్యపు నిర్లక్ష్యపుభయం, అలా ఎన్నో భయాలు వుంటాయి. ఇదంతా ఆలోచనాప్రక్రియ. అది ప్రేమ కాదని తెలుస్తూనే వుంది మళ్లీ కావాలనేది ఆలోచనే. మళ్లి మళ్లీ అనేది సంబంధాన్ని నిర్వీర్యం చేస్తుంది....... ఆలోచన ఎప్పుడు నిర్వీర్యమే, గతమే, పాతదే......ఆలోచన ఎన్నటికి కొత్తది కాదు. నీవు గమనించినట్లు ప్రేమ ఆలోచన కాదు. ఆలోచనా పరుడు లేనప్పుడే ప్రేమ వుంటుంది. ఆలోచించే వాడు ఆలోచన నుండి వేరైనవాడు కాదు. రెండు ఒకటే. ఆలోచనాపరుడే ఆలోచన. (CL I-185)

ప్రేమంటే సానుభూతే కాదు, సహాయం కూడా

ప్ర: బాధలో వున్న వాని పట్ల వుండవలసిన బాధ్యత యేమి?

కృ: చూపవలసింది స్పందన, కరుణ, అంతే; ఇంకేమీ కాదు.

అలాంటి పరిస్థితిలో వాస్తవంగా ఏం చేయగలవు? హిందువైతే

అతని నమ్మకాల చొప్పున, క్రైస్తవుడయితే క్రైస్తవ విశ్వాసం ప్రకారం లేకపోతే స్వానుభవం నుండి కల్గిన నిబద్ధతను బట్టి ఓదార్చుతారు అతనికి కావలసింది. బాధ తొలగడం. కాని తప్పించుకొని పోయే మార్గాలా చూపవలసింది? కాదు. కరుణ నుండి పదిపుడితే అదే సాయం చేసేది. (సారాంశం (TWL-242)

బాధలోనున్న వానికి సరాసరి సహాయం చేయలేరు. కరుణ నుండి ఉద్భవించే శక్తి మాత్రమే సహాయ పడవచ్చు.

కరుణకు ఫలం వుందా? ఫలం ఉంటే కారణం వుంటుంది! కరుణకు కారణం వుంటే, కరుణ గల వారుగా ఉండలేరు.

(TWL-253)

కరుణ, లోలోపలి చైతన్య పొరుల మీద ప్రభావం చూపుతుంది. (TWL-254)

ప్రేమ - అనురాగం

యదార్థంగా మనకు చాలా తక్కువ తెలుసు. మనం ఎన్నో పుస్తకాలు చదివి వుండవచ్చు. కాని దేనిని గూర్చైనా ప్రత్యక్ష అనుభవం వున్న వాళ్లు చాలా తక్కువ. ఎంతో ముఖ్యమైంది ఏమంటే వాస్తవం యొక్క, దైవం యొక్క ముఖాముఖి అనుభూతి! దానికి ప్రేమ వుండాలి. (LH-94)

నిజమైన అనురాగం కృత్రిమంగా రాదు. అది భావనకు రావాలి. మీ సంరక్షకులు, మీ తల్లిదండ్రులు, మీ ఉపాధ్యాయులు కూడ భావించాలి. ఎక్కువ మందికి నిజమైన అనురాగం లేదు. వాళ్లు తాము సాధించిన వాటితోను, కోర్కెలతోను, జ్ఞానంతోను, విజయంతోను బాగా ముడిపడి పోయారు. వాళ్లు చేసిందానికి, చేయవలసిందానికి ఎంతో మహాప్రాధాన్యత ఇస్తారు. చివరికది వాళ్లను, నాశనం చేస్తుంది. (LH-95)

ప్రేమ - సుఖం

కోరితే సుఖం రాదు. అది మంచితనం ఉన్నపుడు, ప్రేమ ఉన్నపుడు, కాంక్ష లేనపుడు, మనసు నెమ్మదిగా నిజమేమిటో గ్రహించాలన్నపుడు సౌఖ్యం లభిస్తుంది. (TMC-191)

ప్రేమ - దుఃఖం

దుఃఖం ప్రేమలాగ విచిత్రమైంది. దుఃఖం ప్రేమను దూరంగా వుంచుతుంది. దుఃఖాన్ని పూర్తిగా పరిష్కరించ గలవు. కాని ప్రేమను ఆహ్వానించలేవు. దుఃఖమనేది స్వయం సానుభూతి, దానికి ఎన్నో ఆదుర్దాలు, భయాలు, దోషాలు తోడవుతాయి. వీటిని ఆలోచనతో తొలగించ లేవు. ఆలోచన ఆలోచనా పరుని సృష్టిస్తుంది. ఆ ఇద్దరి మధ్య దుఃఖం పుడుతుంది. తెలిసిన దాన్నుండి స్వేచ్ఛ పొందడమే దుఃఖాన్ని అంతం చేయడం. (KNB 30th)

ప్రేమ నిత్య నవీనం

ప్రేమ సంపూర్ణమైందని అన్నాము. అది ఎప్పుడూ క్రొత్తదే. అంటే పాతదానికి వ్యతిరేకమైందని భావన కాదు. ఆ భావన వుంటే మళ్లీ అది పాతదే అవుతుంది. కోర్కె లేకుండ సెక్సు వుందంటే అది పూర్తిగా విలువలేనిది. ఆలోచనా ప్రక్రియ మొత్తం తెలిసి వుంటే, వేరైంది తటస్థిస్తుంది. ఎలాగైనా సరే ఆనందం పొందాలని పట్టుబట్టితే, ప్రేమంటూ వుండదు. (TOR-80)

ఆలోచన ప్రేమ కాదు; కాని ఆలోచన, ఆనందరూపంలో ప్రేమను చుట్టివేస్తుంది. ఆ వలయంతో బాధను తెచ్చిపెడుతుంది. కానిదేంటో తెలిసికుంటే, ఉన్నది మిగుల్తుంది. ప్రేమ కాని దేదో తొలిగిస్తే, అపుడు ''నేను ఉన్నాను, నేను లేను'' అనే భావనలు కూడ లేని ప్రేమ వుంటుంది. TOR-110)

శ్రద్ధయే ప్రేమ

ప్రేమంటే శ్రద్ధ. అదే కరుణ. ఆసక్తి, కరుణ తెలివిగా లేకుంటే, చాల పరిమిత భావంలో మనిషి చరిస్తాడు. అన్ని పనులు, పరిమిత మౌతాయి. కరుణ వున్న చోట ఆ క్రియ నిండుగా సంపూర్ణంగా, తిరగతోడనిదిగా వుంటుంది. (TWL-153)

భయం లేనప్పుడే ప్రేమ

నిజంగా నీవు దేన్ని గూర్చి భయపడక పోతే అపుడు నీకు నీవు కనుగొనగలవు. ఉదయం లేచినప్పుడో, ఒంటరిగా నడిచేటప్పుడో హఠాత్తుగా వింతైనది సంభవిస్తుంది. అది ఆహ్వానించనిది, ప్రాధేయ పడనిది, ఎదురుచూడనిది. దాన్ని ప్రేమనో, సత్యమనో, సుఖమనో, పిలువవచ్చు. (TMC-34)

ద్వేషం లేనప్పుడు ప్రేమ

ప్రేమ తేలికగా లభించేది కాదు. ద్వేషించడం తేలిక. ద్వేషం ఒక ఫ్యాషన్ లా మనుష్యుల్ని దగ్గరికి చేరుస్తుంది......... కాని ప్రేమ చాల కష్టమైంది. ప్రేమించడం నేర్చుకోలేవు. అయితే నీవు చేయకలిగిందేమంటే ద్వేషాన్ని హరించి, నెమ్మదిగా దాన్ని ప్రక్కకు నెట్టడం...... ద్వేషం తొలిగితే, ఉదాసీనత వహించితే మనసులో స్పందన కలుగుతుంది, సెంటిమెంటు వుండదు. అపుడు ప్రేమను తెలిసికోగలవు. (TMC-62)

ప్రేమ - అభ్యాసం

ప్రేమను సాధన చేసేవాడు ప్రేమించలేడు, ప్రేమించి, ప్రేమతో కళకళలాడకుంటే (ప్రేమ జోలికి పోకుండ వుంటే) అపుడు ప్రేమ పని చేస్తుంది. (TMC-156)

ప్రేమ - ప్రతిఫలం

ఇతరుడు నన్ను ప్రేమిస్తున్నాడు నేనతనిని ప్రేమిస్తున్నానంటే అది ప్రేమ కాదు. ప్రతిఫలం కోరకుండా అసాధారణమైన అనురాగ భావన వుండడమే ప్రేమించడం. నీవు చాలా తెలివిగా ఉండవచ్చు, అన్ని పరీక్షలు పాసయి ఉండవచ్చు, డాక్టరేటు సంపాదించవచ్చు, ఉన్నత స్థానం పొందవచ్చు, కాని నీకు ఈ స్పందన, సాధారణ ప్రేమ భావన లేక పోతే నీ హృదయం శూన్యంగా అంటుంది. ఇక జీవితాంతం బాధతో వుంటావు. (TMC-168)

ప్రేమ - సెక్సు

ప్రేమ వున్నపుడు లైంగిక క్రియ ఒక సమస్య కాదు. ప్రేమ లేమియే లైంగిక సమస్యను సృష్టిస్తుంది. (ESL)

ప్రేమ ఉండేస్థితి

తృప్తికి, భద్రతకు మరొకరిని వాడుకోవడం ప్రేమ కాదు. ప్రేమంటే భద్రత కాదు. భద్రత యెడ కోర్కె లేనపుడు ఉండే స్థితి ప్రేమ. అది సున్నితమైన స్థితి. ఆ స్థితిలో మాత్రమే వేర్పాటు ధోరణి, విరోధం, ద్వేషం. ఉండడం అసాధ్యం. ఆ స్థితిలో కుటుంబం ఏర్పడవచ్చు. అయితే అది వేర్పాటు తనము కాదు, స్వార్థంతో చుట్టుకొన్నది కాదు.

తన ఆలోచనా ధోరణి తెలియడం మంచిది. భద్రత గూర్చి లోపల వుండే కాంక్ష వేర్పాటు తనంద్వారా, హింసద్వారా బహిర్గతమౌతుంటుంది. ఈ ప్రక్రియ పూర్తిగా అర్థం గాకపోతే ప్రేమ అనేది ఉండదు. ప్రేమ భద్రతకు మరో శరణ్యం కాదు. ప్రేమ వత్తిడి వల్ల వచ్చేది కాదు. ఏ స్థాయిలో ఏ రూపంలో వత్తిడి వున్నా అది కేవలం ప్రేమను కాదనడమే.

ప్రేమంటే ఆదర్శంతో కూడిన విప్లవ వాది విప్లవం కాదు. అతడు భద్రతకు బదులుగా, మరోకరకమైన దాన్ని చూపిస్తాడు. ఆశ కల్పిస్తాడు. అదే మరణం.

ప్రేమ మాత్రమే తీవ్రమైన విప్లవాన్ని తీసికొని రాగలదు, సంబంధంలో పరిణామాన్ని తేగలదు. ప్రేమ మనసుకు సంబంధించింది కాదు.

ఆలోచన ఆశకు రూపకల్పన చేయగలదు, అద్భుతమైన నిర్మాణం చేయగలదు. కాని ఆలోచనే ఇంకా గందరగోళానకి, ఘర్షణకు, దుఃఖానికి దారి తీస్తుంది. ఉపాయంతో, కూడినట్టి, స్వార్థంతో చుట్టేసుకున్నట్టి మనసు లేనపుడే ప్రేమ వుంటుంది.

(CL II-112)

ప్రేమ - సమగ్రం

ప్రేమ వస్తువు నిమిత్తం ఏర్పడలేదు. కనుక ప్రతిదీ గజిబిజిగా ఉంటున్నది; సంబంధాలు భయంకరంగా తయారవుతున్నాయి. మన లేమిని, ఒంటరితనాన్ని, చాలనితనాన్ని కప్పివేయడానికి సంబంధం ఒక మార్గమైంది. అసూయ, ద్వేషాన్ని తెచ్చిపెడుతుంది; ఎందుకంటే ప్రేమలేదు. ప్రేమకు ఉద్దేశముండదు. ప్రతి చలనం అందులో ప్రవేశిస్తుంది.

ప్రేమకు సమగ్రత కావాలి కాని అభిప్రాయాలకు, నమ్మకాలకు కట్టుబడిపోవటం కాదు. స్వయం విమర్శనా జాగృతి కలిగి వుండడమే సమగ్రత. అది క్షణం నుంచి క్షణానికి ఉండే జాగృతి.

(9th day KNB)

ప్రేమ ఎప్పుడుంటుంది?

పదే పదే అదే ప్రశ్న. నీవు చేయవలసినది ముఖ్యం లేదు నీవు ఏంచేస్తున్నావో చూడడం ముఖ్యం. భావి చర్యతో మగ్నమై

పోతున్నావు. అది వెంటనే చేయవలసిన పని నుండి తప్పుకోడానికి ఒక మార్గం చేయడానికి ఇష్టపడవు. కాని ఏం చేయాలి అని అడుగుతూనే వుంటావు. అంటే మళ్ళీ యుక్తిగా వుంటావు. నిన్ను నీవు మోసం చేసుకుంటావు. అందుకే నీ హృదయాన్ని మనసుకు సంబంధించిన వాటితో నింపుతూ వుంటావు. కాని ప్రేమ మనసుకు సంబంధించింది కాదు. నీ హృదయాన్ని ఖాళీగా వుండనిమ్ము. మాటలతో నింపొద్దు. మనసుకు సంబంధించిన క్రియలతో నింపొద్దు. పూర్తిగా ఖాళీగా వుంచు. అప్పుడే అది (ప్రేమతో) నింపబడతుంది.

(CL I-152)

ప్రేమ ఎక్కడ ఉంటుంది?

ఉన్న దాన్ని ప్రేమించడమే విజ్ఞానానికి మొదలు (CL I-163)

ప్రతి దానికి మొదట చివర వుంటాయి; అది తిరిగిపోతుంది, అరిగిపోతుంది. మనసుకు సంబంధించిన విషయాలు లేకుండ హృదయం ఖాళీగావుంటే, ఆలోచన లేకుండ మనసు ఖాళీగా వుంటే అప్పుడు ప్రేమ వుంటుంది. ఖాళీగా వుండేది ఎప్పుడు ఖర్చుకానిదే.

(CL I-166)

ప్రేమ అలా వుంటుంది; అందులో కాలం లేదు, దేశం లేదు. తాదాత్మ్యం (IDENTITY) లేదు. తాదాత్మ్యమే సంతోషాన్ని, బాధనుకలుగ జేస్తుంది- తాదాత్మ్యమే ద్వేషాన్ని యుద్ధాన్ని తెచ్చి పెడుతుంది. అది మనుష్యుల చుట్టు, ప్రతివాని చుట్టు ప్రతి కుటుంబం చుట్టు, ప్రతి జాతిచుట్టు గోడ కడు తుంది. మనిషి గోడ మీదుగ అవతలి మనిషిని చేరతాడు, కానిఅతడు కూడ వలయంలో చిక్కుకొని వుంటాడు. నీతి అనేపదం ఇద్దరినీ కలిపే వంతెన అందుకే అది కూడ అసహ్యంగ, నిరుపయోగంగ వుంటుంది.

ప్రేమ - ఎలా తెలుస్తుంది

ప్రేమంటే ఉద్రేకం కాదు. అది పొగలేని జ్వాల, ఆలోచనా

పసుపుగా నీవు లేనప్పుడు ప్రేమంటే ఏమిటో నీకు తెలుస్తుంది. ప్రేమ నిమిత్తం నిన్ను నీవు, ఆలోచనా పరుణ్ణి వదులుకో లేవు, ఎందుచేతనంటే ప్రేమ మనసుకు సంబంధించింది కాదు. కనుక క్రమ శిక్షణగాని, ప్రేమించాలనే సంకల్పం. కాని ప్రేమను గూర్చిన ఆలోచనే ప్రేమను గూర్చిన ఆలోచనా ఉద్రేకం. ప్రేమ మనసును అధిగమించింది కనుక ఆలోచన ప్రేమను గూర్చి చింతించ లేదు. ఆలోచన కొనసాగేది; ప్రేమ తరిగి పోయేది కాదు. తరగంది ఎప్పుడు కొత్తదే. జరిగే దాంట్లో అంతం అవుతుందనే భయం వుంది. అంతం అయ్యేది ప్రేమ యొక్క శాశ్వత ఆరంభాన్ని తెలిసి కుంటుంది.

(CLI-185)

ప్రేమ నెలా కనుగొనటం

ఈ సమస్యలోకి తార్కికంగా, హేతు బద్ధంగా తెలివిగా ప్రవేశించ వలసిన అవసరమున్నా వాటిని అదిగమించి వెళ్ళవలసిన అవసరముంది. ఎందుచేతనంటే తర్కం ప్రేమ కాదు, హేతువు ప్రేమ కాదు. ప్రేమించాలి, ప్రేమించబడాలి అనేది ప్రేమకాదు. ఇదికూడా నిషేదాత్మక మార్గం గానే ఉంది "ఆజ్ఞ" మార్గంలా జీవిత గమనంలో క్షణక్షణం ప్రేమ కాని దాన్ని కాదంటూ, ప్రక్కకు నెట్టివేస్తూ వుంటే ప్రేమైన దేదో ప్రభవిస్తుంది.

(TWL-162)

ప్రేమ లేని జీవితం శూన్యం

ప్రేమ లేని జీవితం లోతు లేని గుంట లాంటిది. లోతైన నదిలో జీవజల సంపద వుంది. ఎన్నో చేపలు బ్రతుకు తాయి. కాని లోతు లేని గుంటలో నీళ్లు తీవ్ర సూర్య తాపానికి ఆవిరై పోతాయి. ఇక అందులో బురద, మురికి తప్ప మరేం వుండదు.

(LH-91)

ప్రజ్ఞకు ప్రేమ తోడవ్వాలి

ప్రేమ, ప్రజ్ఞ వున్నపుడు మాత్రమే అందరికి భద్రత కల్గు

తుంది. ఎవరికైనా బాహ్యమైన భద్రత అసాధ్యంగా వుంది. ఎందుచేతనంటే మనం ఘర్షణ, క్లేశముతో కూడిన ప్రపంచాన్ని సృష్టించాము. అలాంటి పరిస్థితుల్లో మన విద్యా విధానం - పూర్వంది కాని ప్రస్తుతాంది కాని - నిరుపయోగంగా గోచరిస్తుంది. కాదా?

సాంప్రదాయక ఆలోచనలనుండి దూరమై పోవడం తల్లిదండ్రుల, ఉపాధ్యాయుల తక్షణ బాధ్యత. కేవలం నిపుణుల (Experts) మీద, వాళ్ల అన్వేషణలమీద ఆధారపడడం జరగరాదు. (ESL)

18.4c RAU V-1
ce no. 1780

పిల్లల్ని ప్రేమిస్తున్నామా?

మన పిల్లల్ని మనం ప్రేమిస్తున్నామని ఎంతో తేలిగ్గా అంటాము. అయితే నేటి సామాజిక పరిస్థితులను అంగీకరించే, మన హృదయాల్లో ప్రేమ వుంటుందా? నేటి వినాశకర సమాజంలో మౌలిక పరిమాణం తేలేకపోతే మనలో ప్రేమ వుంటుందా? మన పిల్లలకు ప్రత్యేక నిపుణులు చదువు చెపుతారని ఎదురు చూచినంత కాలం ఈ గందరగోళం దుఃఖం సాగుతూనే వుంటుంది. ఎందుకంటే ప్రత్యేక నిపుణులు ఏదో భాగంతో సంబంధం పెట్టుకుంటారే గాని, మొత్తంతో సంబంధం పెట్టుకోరు. వాళ్లకు వాళ్లే అసమగ్రంగా వుంటారు. (ESL)

ప్రేమ ఎక్కడ ఉంది?

బంధం, వ్యక్తిగత లైంగికసంతోషం మొదలగునవి లేకుండ అసలు ప్రేమ అంటూవుందా? ఈ దేశంలో ప్రేమవుందా? బయట జరిగే కార్యకలాపం లేకుండ ప్రేమ - కరుణ లోతుగా వుందా? ఇతర మానవులను చంపేటువంటి, యుద్ధ సామాగ్రిని పోగుచేసేటు వంటి ప్రభుత్వాన్ని ప్రేమిస్తారా? ఇదంతా మనం యోచిస్తామా లేక ఎవరికి ఏం జరుగుతుందో మన లెక్కలో లేదా? నీ భార్యను, నీభర్తను, నీప్రక్కవాడిని, ఎలా మన్నిస్తావు? (స్వయంగా విన్నది. 30-12-82)

ఈ రచనకు ఉపయోగించిన గ్రంథాదులు

COL I – Commentaries on Living, From the Note Books
C.L I – of Jiddu Krishnamurti, 1956. KWINC.

COL II – Commentaries on Living, Second Series by
C.L II – Jiddu Krishnamurti, 1956. KWINC.

C.L. III – Commentaries on Living, Third Series by
COL III – Jiddu Krishnamurti 1960. KWINC

T.R. – Tradition and Revolution: Dialogues by Jiddu
TOR – Krishnamurti.

TMC. – This Matter of Culture by Jiddu Krishnamurti
TMOC – 1964 to 1974. KWINC.

TWL – The Wnoleness of Life: Dialogues between
WL – Jiddu Krishnamurti and others. 1978. KFT(L)

KNB - Krishnamurti's Note Book 1976.

LA – Life Ahead - by Jiddu Krishnamurti 1963.
KWINC.

ESL – Education and the Significance of Life by
ESOL – Jiddu Krishnamurti 1953. KWINC

FLF - The First and the Last freedom by J.K. 1954.

BV - Beyond Violence by Jiddu Krishnamurti 1973
KFT (L)

TAI – The Awakening of intelligence: Discussions by
AI – Jiddu Krishnamurti. 1973. KFT (L)
TAOI –

QA - Questions and Answers, Madras: 30.12.82
Direct Notes.

B.L – The Book of Life by J. Krishnamurti.
BOL –

AD - A Dialogue With Students at Rishivalley - 16th
December 1983.